

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΓ'	ΤΕΥΧ. Α'	ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308	1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1996	ΑΡΙΘ. 16
----------	----------	---	------------------	----------

Σχέδιασμα - Μνημόνιον ἐπισημάνσεων καὶ παραινήσεων πρὸς φοιτητὰς*

Οἱ φοιτητὲς πρέπει νὰ νοιώθουν μὲ τὶς σπουδὲς τοὺς ἐσωτερικὴν εὐτυχία καὶ ἀγαλλίασι. Πρέπει νὰ ἐπιστρατεύουν ὅλην τὴν δύναμιν τῆς θελήσεώς τους, γιὰ νὰ ἔχουν ὡς κύριον καὶ πρωταρχικὸ στόχον τὴν ἀπόκτησιν τοῦ καταλλήλου ἐπιστημονικοῦ ἐξοπλισμοῦ στὸν εἰδικὸ ἐπιστημονικὸ καὶ ἐρευνητικὸν τομέα. Τοῦτο θὰ τὸ ἐπιτύχουν μὲ τὴ μύησιν στὴ γενικὴ καὶ εἰδικὴ μεθοδολογία καὶ

δυσκολία εἶναι δυνατόν νὰ τὸ πραγματοποιήσουν στὸ μέλλον, διότι ἀργότερα τοὺς περιμένει χιονοστιβὰς νέων ὑποχρεώσεων καὶ αἰτημάτων, τῶν ὁποίων ἢ πραγμάτων πρέπει νὰ γίνεταί ἐπάνω στὰ θεμέλια τῶν γνώσεων, ποὺ ἔχουν ἤδη ἀποκτηθῆ, καὶ τῶν πνευματικῶν κατακτήσεων, ποὺ ἔχουν ἤδη πραγματοποιηθῆ.

Οἱ σπουδασταὶ διεκδικοῦν μερικὰ ποσοστὰ ἐνεργοῦ ἐκπροσωπήσεως καὶ συμμετοχῆς στὴν δημοκρατικὴ ὀργάνωσιν τοῦ Πανεπιστημίου. Ἐὰν βοηθήσωμε νὰ συνειδητοποιήσουν ὅτι γιὰ κάθε τι, ποὺ σχετίζεται πρὸς τὴν πεμπτουσία τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἔργου, δηλαδὴ γιὰ τὴν ἀληθινὴν ἐκπαίδευσιν καὶ μόρφωσιν τους, τοὺς ἀναγνωρίζομε δικαίωμα συμμετοχῆς ὄχι 10% ἢ 15% ἢ 20%, ὅπως τυχόν σὲ ἄλλους τομεῖς, ἀλλὰ καὶ ἕως 100%. Πρέπει νὰ γίνωνται συνδιαμορφωταὶ τοῦ προσανατολισμοῦ τῆς διδασκαλίας τῶν καθηγητῶν μὲ τὴν ἐλεύθερον διατύπωσιν τῶν προβληματισμῶν των, τοὺς ὁποίους δημιουργοῦν ἢ προσωπικὴ μελέτη τους καὶ τὸ ὀρμητικὸ νεανικὸ «θαυμάζειν», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ἀριστοτέλους, δηλαδὴ τὸ «ἀπορεῖν», ποὺ ὀδηγεῖ στὸ «ἐξετάζειν», στὴν ἀναζήτησιν, στὶς διαλεκτικὰς ἐρωτήσεις, στὸ «διαλέγεσθαι».

Βεβαίως εἶναι γνωστὲς οἱ μεγάλες προσωπικὲς οικονομικὲς δυσκολίες καὶ ἀντιξοότητες, τίς ὁποῖες ἀντιμετωπίζουν πολλοὶ νέοι, ὅπως καὶ οἱ ὑλικοτεχνικὲς ἐλλείψεις, ποὺ ὑπάρχουν σὲ πολλὰ Τμήματα τῶν Σχολῶν τῆς Τριτοβαθμίου Ἐκπαίδευσεως. Ἄλλὰ πρέπει νὰ γνωρίζουν ὅτι, ὅταν σπούδαζαν οἱ σημερινοὶ καθηγηταὶ των, ὑπῆρχαν σ' αὐτοὺς πολὺ περισσότερες ἐλλείψεις καὶ δυσκολίες. Καὶ οἱ δυσκολίες αὐτὲς δὲν ἔκαναν ὑποτονικὴν τὴν προσπάθειά τους, οὔτε τοὺς ὀδηγοῦσαν σὲ παράλογες καταλύσεις τοῦ ἀναγκαίου γιὰ διδάσκοντες καὶ διδασκομένους Πανεπιστημια-

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν
Τακτικοῦ Μέλους τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

προβληματολογία τοῦ τομέως αὐτοῦ καὶ μὲ τὴν ἀφομοίωσιν ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλυτέρου ποσοῦ ἐκ τῶν γνώσεων, οἱ ὁποῖες ἀποκτώνται καὶ ἐμπεδώνονται μὲ τὴν ἀνελλιπῆ φοίτησιν στὶς παραδόσεις, στὰ σεμινάρια καὶ στὶς φροντιστηριακὰς ἢ ἐργαστηριακὰς ἀσκήσεις, μὲ τὴν προσεκτικὴν κριτικὴν μελέτη τῶν συγγραμμάτων, μὲ τὸν διάλογον, μὲ τὴν ὑπεύθυνον ἀναζήτησιν καὶ αὐτενέργειαν, μὲ τὴν ἐκμάθησιν ξένων γλωσσῶν, οἱ ὁποῖες εἶναι ἀπαραίτητο ἐφόδιο στὴν σημερινὴν ἐποχὴ, μὲ τὴν συνεχῆ εὐρύτερη αὐτοεκπαίδευσιν τόσοσιν στὴν κατ' οἶκον μελέτη, ὅσον καὶ μέσα στὶς βιβλιοθήκας, στὰ σπουδαστήρια, στὰ ἐργαστήρια καὶ στὶς αἴθουσας τῶν διαλέξεων. Οἱ νέοι γενικῶς δὲν πρέπει νὰ ἀφήνουν τὴν πέμπτην φάλαγγα τῆς ὀκνηρίας ἢ τοῦ ἠδονισμοῦ νὰ τοὺς ἀποχαυνώη καὶ νὰ τοὺς ὀδηγῆ στὴν ὁδὸν τῆς «ἡσσοнос προσπαθείας». Δὲν πρέπει νὰ σπαταλοῦν τὸν πολὺτιμον χρόνον τους, ὁ ὁποῖος φεύγει ἀνεπιστρεπτεῖ. Ὅ,τι πρέπει νὰ κάμουν στὸ ἐκάστοτε παρόν, μὲ πολλή

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 677 τοῦ ὑπ' ἀρ. 15 τεύχους.

κού ασύλου και σε συμπτώματα αυτοαναίρεσης, αυτοεκμηδενισμού και πορείας προς πνευματική αυτοκτονία του τόσο ελπιδοφόρου στο σύνολό του φοιτητικού κινήματος. Αντιθέτως οι δυσκολίες γιγάντων και χαλύβδωναν τη θέλησή τους προς σπουδήν και τους ώδηγησαν σε πολλά έπιτεύγματα, τα όποια προβάλλουν την έλληνική έπιστήμη επί διεθνούς έπιπέδου.

Ής έπιτραπή στον γράφοντα να χρησιμοποιήση μίαν παραβολή. Ής ύποθέσωμε, ότι σε μίαν πολυμελή οικογένεια, ή όποία δέν ήμπορει να άγοράση κρέας ή τηλεόραση ή αυτοκίνητο, μερικά άπό τα παιδιά διαμαρτυρόμενα λέγουν: «Καταλύομε το άσυλο του σπιτιού μας, έμποδίζομε την είσοδο στους γονείς μας και στ' άδελφια μας, καταδικάζομε σε άσιτία τους έαυτούς μας, διότι, έπειδή ζητούμε κρέας ή τηλεόρασι ή αυτοκίνητο, δέν τρώγομε τα θρεπτικά όσπρια ή ζυμαρικά ή γαλακτοκομικά, που έχομε στη διάθεσί μας». Πώς θα κρίνωμε μίαν τέτοια ένεργεια; Ήσφαλώς ως παράλογη. Το νόημα του παραβολικού αυτού παραδείγματος στην περιπτώσει των σπουδών είναι σαφές. Η σπουδάζουσα νεολαία πρέπει να έννοήση ότι —πέραν της άναγκαίας συνετής προβολής όρθών αίτημάτων και πέραν της συνεχούς, άδιακόπου και έντατικής προσπάθειας για να πειστούν οι άρμόδιοι να ίεραρχήσουν όρθώς τις έθνικές προτεραιότητες και για ν' άποκτήση ή Τριτοβάθμιας Ήκπαίδευσις ό,τι της λείπει— είναι άνάγκη ν' άγωνισθή για να άξιοποιηθή εκείνο, το όποιο ήδη ύπάρχει και σε μεγάλη έκτασι μένει παρωπλισμένο, άνενέργητο και άναξιοποίητο. Είναι άπαράδεκτον, ένώ ζητούμε δικαίως ό,τι δέν έχομε, να έγκαταλείψομε και να στερούμεθα εκείνο, που έχομε, έν όνόματι του «όλα ή τίποτε». Αυτό δέν συμβαίνει σε κανένα άλλον τομέα της έθνικής και κοινωνικής ζωής και δραστηριότητας. Ήάν συμβαίνει στα Ήνώτατα Ήκπαιδευτικά Ήδρύματα, αυτό σημαίνει άποπροσανατολισμόν και τοποθέτησι δυναμίτιδος στα θεμέλιά τους.

«Άρτι γνώσκω εκ μέρους» (Α' Κορ. γ' 12).

Ό μελετηρός και στοχαστικός νέος έπιστήμων διαπιστώνει ότι τα όρια, μέσα στα όποια κινείται κάθε έπιστημονικός κλάδος, είναι περιορισμένα. Ήλλά τα όνορα της έπιστημονικής γνώσεως όμοιάζουν με τις σημαιοϋλες, που μετακινούνται συνεχώς πάνω στον έπιτελικό χάρτη

κατά τις νικηφόρες πολεμικές έπιχειρήσεις και προελάσεις. Τα όνορα της έπιστήμης δέν είναι στατικά, άλλα συνεχώς διευρύνονται και μετακινούνται προς τα πρόσω. Τις τελευταίες δεκαετίες πρόκειται πραγματικώς για θριαμβευτική προέλασι. Ήλλ' οι καταπληκτικές προοπτικές για την άληθινή έποποιία της συνεχούς και άδιαλείπτου διευρύνσεως των όρίων της έπιστημονικής γνώσεως και της βαθμιαίας και κλιμακωτής προσπελάσεως και ύπερφαλαγγίσεως αυτών δέν πρέπει να όδηγήσουν στην άλαζονεία, την όποία δημιουργεί ή φαντασίωσις ή ψευδαίσθησις έπικειμένης ή ήδη έπιτευχθείσης παντογνωσίας.

Βεβαίως ή άποθήκη της άθροιστικής μνήμης των ήλεκτρονικών ύπολογιστών έπεκτείνεται συνεχώς τόσο σε έκτασι, όσον και με σμίκρυνσι προς την κατεύθυνσι του έλαχίστου. Σε λίγο θα ήμπορη ό καθένας να έχη στην τσέπη του computer σε μέγεθος πακέτου τσιγάρων, που θα έχη άποθηκευμένη όλόκληρη βιβλιοθήκη. Σε έκτυπωτικές μηχανές (printer) ή σε τηλεοπτικές όθόνες ή σε τερματικά κέντρα, που ήμπορούμε να έχομε άκόμη και στο σπίτι μας, είναι δυνατόν ήδη σε λίγα δευτερόλεπτα να παίρνωμε πληροφορίες άπό ήλεκτρονικούς ύπολογιστάς ή διά μέσου δορυφόρων άπό διεθνείς τράπεζες έπιστημονικών δεδομένων. Ήδη και στον τόπο μας γίνεται εύρεία χρήσις των λεωφόρων των πληροφοριών (information highways) και λ.χ. του συστήματος Internet.

Μέσα στην άποθήκη της άθροιστικής μνήμης των ύπολογιστών, τραπεζών και συστημάτων αυτών είναι δυνατόν να άποθηκευθή ήλιγγιώδες ποσόν γνώσεων, μα ύστερ' άπό λίγο τα έκατομμύρια των καρτελών, μαγνητοταινιών, δίσκων και δεικτών, που θα αισθητοποιούν τη μνήμη αυτή, μόνον άπό όλόκληρο το άνθρώπινο γένος θα ήμπορούν να χρησιμοποιηθούν, άλλα ποτέ άπό ένα μόνον έπιστήμονα, στον όποιο δέν θα έπαρκη ή ζωή όχι να μελετά τις γνώσεις, που άποθηκεύονται, άλλα ούτε άπλως να τις ταξινομή.

Ήλλά μήπως ό άνθρωπος όχι ως άτομο, άλλα ως γένος, —όταν σε έκατομμύρια χρόνια με προηγμένους τεχνολογικώς μηχανισμούς προώθησεως κατορθώση ν' άποικίση προοδευτικώς τις ήλιγγιώδεις άποστάσεις των δισεκατομμυρίων έτών φωτός του διαστρικού και διαγαλαξιακού χώρου και λύση τα μυστήρια και αινίγματα του

**Ἀντιφώνησις
τοῦ Μητροπολίτου Μεσσηνίας Χρυσοστόμου
εἰς τὴν προσφώνησιν
τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ
ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς Τακτικῆς Συνελεύσεως τῆς Ἱεραρχίας,
τῇ 1ῃ Ὀκτωβρίου 1996**

Μακαριώτατε Πρόεδρε,

Σεβασμιώτατοι Συνοδικοὶ Σύεδροι τῆς σεπτῆς
Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Κατόπιν κανονικῆς προσκλήσεως τῆς ὑμετέ-
ρας Μακαριότητος συνεκλήθη σήμερον, τῇ 1ῃ
Ὀκτωβρίου, εἰς τακτικὴν Συνέλευσιν αὐτῆς ἡ
Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ
ἀσχοληθῇ μὲ θέματα καταγεγραμμένα εἰς τὴν
Ἡμερησίαν Διάταξιν, καὶ διὰ νὰ λάβῃ τὰς

δεύσας ἀποφάσεις ἐπ' αὐτῶν, ἐπικαλεσθεῖσα
ὀφειλετικῶς, ἅμα τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν αὐ-
τῆς, τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν χάριν τοῦ Παναγίου
Πνεύματος τοῦ συγκροτοῦντος ὅλον τὸν θεσμὸν
τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας ἡμεῖς ἐτάχθημεν, ἀ-
πείρῳ ἐλέει τοῦ Θεοῦ, λειτουργοὶ καὶ ποιμένες
καὶ διδάσκαλοι.

Ἐπὶ τῇ Συνελεύσει ταύτῃ ἐκφράζομεν ὅλοι
τὴν χαρὰν ἡμῶν, δεδομένου ὅτι δίδεται εἰς ἡμᾶς
ἡ εὐκαιρία νὰ ἀσχοληθῶμεν ἀρμοδίως, ὡς Ἀ-

σύμπαντος καὶ ἔλθῃ σ' ἐπαφὴ καὶ ἐπικοινωνία
μὲ τυχὸν ἐξωγήϊνα λογικὰ ὄντα—, θὰ εἶναι δυ-
νατὸν ν' ἀποκτήσῃ τὴν παντογνωσία; Αὐτὸ ἀπο-
κλείεται. Ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι ἓνα μυρμηκάκι
εἰσέδυσσε σὲ μιὰ βαλίτσα ἐνὸς ταξιδιώτου καὶ
περιπλανήθηκε σ' ὅλον τὸν κόσμον καὶ βρέθηκε
στὴν κορυφὴ τοῦ ὑψηλοτέρου οὐρανοξύστου τῆς
Νέας Ὑόρκης. Ἐὰν ἦταν δυνατὸν νὰ μιλήσῃ,
θὰ μᾶς ἔλεγε: «Γνώρισα τὰ πάντα. Ἀπέκτησα
παντογνωσίαν!»! Γνώρισε τὰ πάντα. Ἀλλὰ ἡ
παντογνωσία του εἶναι παντογνωσία μυρμηκώ-
δης! Καὶ ἐὰν ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος θὰ
ἐπιτύχῃ τὴν ποσοτικὴν παντογνωσία, πράγμα ποῦ
εἶναι ἀδύνατον, καὶ πάλιν ἡ παντογνωσία του
ποιοτικῶς θὰ ἦταν ὄχι ἀπόλυτος, ἀλλ' ἀνθρωπί-
νη.

Εἶναι γνωστοὶ οἱ λόγοι τοῦ Νεύτωνος, κατὰ
τοὺς ὁποίους καὶ ὁ μεγαλύτερος σοφὸς μοιάζει
πρὸς ἓνα παιδάκι, ποῦ παίζοντας στὴν ἀκρογια-
λιὰ εἰσάγει σ' ἓνα κοχυλάκι μερικὲς σταγόνες
ὑδατος. Πρὸς τίς σταγόνες αὐτές, —λέγει—, ἐ-
ξιπώνεται ὅλη ἡ σοφία του, ἐνῶ μπροστὰ του
ἐκτείνεται ἀνεξιχνίαστος καὶ ἀνεξερεύνητος ὁ
ἀπέραντος ὠκεανὸς τῶν ἀσυλλήπτων ἀληθειῶν.
Πάντοτε ἡ διαλεύκανσις ἐνὸς ἐπιστημονικοῦ μυ-
στηρίου γεννᾷ νέα προβλήματα καὶ ἔτσι πάντοτε
ὁ κύκλος τοῦ γνωστοῦ καὶ τοῦ ἐπιστητοῦ εἶναι
πολὺ μικρὸς ἐν σχέσει πρὸς τίς ἐκτάσεις τοῦ ἀ-

γνώστου. Ἀληθῶς «βλέπομεν γὰρ δι' ἐσόπτρου
ἐν αἰνίγματι... Ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους» (Α'
Κορ. ιγ' 12).

Ὁ ἀληθινὸς ἐπιστήμων δὲν ἔχει ἀλαζονείαν,
ἀλλὰ κοσμεῖται ἀπὸ τὴν χριστιανικὴ ταπεινο-
φροσύνη, ποῦ ὑπενθυμίζει ὅτι «ἡ γνῶσις φυ-
σιοῖ» (Α' Κορ. η' 1), δηλαδὴ ἡμπορεῖ νὰ δη-
μιουργῆσῃ στὴν ψυχὴ ἐγωϊστικὴν ἔπαρσι. Ἡ τα-
πεινοφροσύνη εἶναι ἡ προϋπόθεσις καὶ τὸ κίνη-
τρο γιὰ κάθε πρόοδο, ἀκόμη καὶ στὸν τομέα τῆς
ἐπιστήμης, διότι δημιουργεῖ τὴν ἀνιδιοτελεῖ ἀφο-
σίωσι στὰ ἐρευνώμενα ἀντικείμενα. Ὁ ταπεινό-
φρων στέκεται μπροστὰ στὸν κόσμον μὲ διάθεσι
δεκτικῆ. Ἐχει πάντοτε ἀνοιχτὰ τὰ μάτια καὶ τὰ
αὐτιά τῆς ψυχῆς. Ἔτσι δέχεται καινούρια μηνύ-
ματα, ποῦ ἀκαταπαύστως τοῦ στέλλει ἡ ἐρευνω-
μένη ὑλικὴ καὶ πνευματικὴ πραγματικότης. Συλ-
λαμβάνει πάντοτε καινούριες ἐπιστημονικὲς ἀ-
λήθειες. Πολὺ περισσότερον δὲν ἀφήνει νὰ νε-
κρωθοῦν οἱ ἀνώτερες πνευματικὲς κεραίες, ποῦ
συλλαμβάνουν τὰ μηνύματα τῆς ὑπερβατικῆς
θείας πραγματικότητος.

Ἄλλὰ πρὸς τοὺς φοιτητὰς θὰ ἦταν δυνατὸν
νὰ γίνουν ἐπὶ πλέον τόσον μερικὲς φιλοσοφικὲς
- γνωσιολογικὲς καὶ θεολογικὲς ἐπισημάνσεις,
ὅσον καὶ μερικὲς παραινέσεις κοσμοθεωρητικοῦ
καὶ βιοθεωρητικοῦ περιεχομένου.

(Συνεχίζεται)

νωτάτη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχή, μὲ θέματα πέραν ἐκείνων μὲ τὰ ὁποῖα ἀσχολεῖται ἡ ἐκάστοτε Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, ἡ ὁποία εἶναι «ἐμπρόσωπος» ἢ «ἀντιπρόσωπος» τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, καὶ ὄχι «ἐντολοδόχος», ὡς ἐκ παραδρομῆς ὀνομάζεται ἐνίοτε.

Ἐχοντες ἅπαντες ἡμεῖς, βαθεῖαν ἐπίγνωσιν τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν ὡς Συνέδρων τῆς Ἱεραρχίας, καὶ μὲ ὁδηγὸν τὴν ἀπέραντον ἀγάπην ἡμῶν πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, τὴν ἀρχιερατικὴν ἡμῶν συνείδησιν, τὴν ποιμαντικὴν σύνεσιν, καὶ τὸ πνεῦμα καὶ γράμμα τῶν Ἱερῶν Κανόνων, θὰ ἀσχοληθῶμεν μὲ τὰ προγραμματισθέντα θέματα, ὑπὸ τὴν κανονικὴν καὶ νόμιμον προεδρίαν τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος. Βαθύτατα δὲ ἀναπολοῦμεν καὶ αἰσθανόμεθα ὅτι, πᾶσα Συνέλευσις τῆς Ἱεραρχίας, ἐν ἀπάσῃ τῇ Ὁρθοδόξῳ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, εἶναι ἱερὰ ἀπήχησις καὶ ἀδιάλειπτος συνέχεια τοῦ ὑπὸ πολλῶν Ἱερῶν Κανόνων ἀνέκαθεν θεσπισθέντος ἱεροῦ τούτου θεσμοῦ.

Διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία, ὡς γνωστόν, κατὰ τὸ ἔτος 1833, μετὰ τὴν Παλιγγενεσίαν τοῦ ἔθνους ἡμῶν, αὐτοανεκηρύχθη ὄχι μὲ τὸν ἐμπρέποντα τρόπον αὐτοκέφαλος, — τοῦ αὐτοκεφάλου αὐτῆς κανονικῶς γενομένου διὰ τοῦ Συνοδικοῦ Τόμου κατὰ μῆνα Ἰούνιον τοῦ 1850 — ἐξεδόθησαν, ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1833 καὶ μέχρι σήμερον ἐκδίδονται ὑπὸ τῆς Πολιτείας Νόμοι ἀφορῶντες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, λεγόμενοι Καταστατικοὶ Χάρται τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς τοὺς ὁποίους ἀναφέρεται ὡς «ὑπερτάτη ἐκκλησιαστικὴ ἐξουσία ἡ Ἱερὰ Σύνοδος» ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Μεταγενεστέρως ὁμως καὶ συγκεκριμένως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1923, ὡς «ἀνωτάτη ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή» καθορίζεται ἡ Ἱερὰ «Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας», μὲ Πρόεδρον τὸν «κατὰ καιρὸν ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἀρχιερατεύοντα» Ἱεράρχην, ὡς ἀναγράφεται ἤδη εἰς τὸν ἐν ἔτει 1852 ἐκδοθέντα Νόμον ΣΑ' «Καταστατικὸν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Εἰς τοὺς κατὰ καιροὺς ἐκδοθέντες Καταστατικούς Χάρτας καθορίζετο ἵνα ἡ «τακτικὴ» Συνέλευσις τῆς Ἱεραρχίας γίνετα «αὐτοδικαίως» ἄλλοτε μὲν ἀνά πενταετίαν, ἄλλοτε ἀνά πᾶν τρίτον ἔτος, καὶ ἄλλοτε κατ' ἔτος, ὅπως ἀναγράφεται καὶ εἰς τὸν ἰσχύοντα Καταστατικὸν Χάρτην (Νόμος 590 τοῦ 1977). Ἐκτὸς ὁμως τῆς «τακτικῆς» Συνελεύσεως καθορίζετο, πάντοτε, ὡς καὶ

εἰς τὸν ἰσχύοντα Καταστατικὸν Χάρτην καθορίζεται, καὶ ἡ «ἕκτακτος Συνέλευσις ὡσάκις παρίσταται ἀνάγκη». Σημειωτέον δὲ ὅτι, εἰς προγενεστέρους, τοῦ σήμερον ἰσχύοντος, Καταστατικούς Χάρτας, ἀναγράφονται ἀντικανονικαὶ καὶ ἐπαχθεῖς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν διατάξεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ Συνέλευσις τῆς Ἱεραρχίας ἔπρεπε νὰ τύχη καὶ τῆς ἐγκρίσεως τῆς Πολιτείας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγκρίσιν καθορίζετο καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν τῶν συνεδριάσεων, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ τὸ συζητητέον θέμα, εἰς περίπτωσιν «ἐπτάκτου» συγκλήσεως.

Χάριν τῆς Ἱστορίας σημειώνεται, περαιτέρω, ἐνταῦθα ὅτι, ἡ Α' Συνέλευσις τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐγένετο ἐν ἔτει 1920, καὶ συνεδρίασε τὴν 3ην Δεκεμβρίου, ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος Πέμπτην «ἐν τῷ παρὰ τὸ Συνοδικὸν Μέγαρον Ναῖσῳ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀρχαιότερου κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς Ἀρχιερωσύνης Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ζακύνθου κ. Διονυσίου, ἵνα ἐκφράση γνώμην αὐτῆς, ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως, περὶ τῶν συντελεσθέντων, κατὰ τὴν περιόδον ἐκείνην, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος», ὡς ἀναγράφεται εἰς τὸν Α' τόμον τῶν Πρακτικῶν τῶν Συνελεύσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας. Ἡ ἀναφερομένη δὲ «γνώμη» τῆς Ἱεραρχίας σχετίζεται μὲ τὸ, κατὰ τὴν 12ην Δεκεμβρίου τοῦ 1916, γενόμενον «πολιτικὸν ἀνάθεμα» κατὰ τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου καὶ μὲ τὰ ἐπακολουθήσαντα τῷ ἀναθέματι τούτῳ δυσάρεστα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ γεγονότα.

Ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1920 γενομένης Α' Συνελεύσεως τῆς Ἱεραρχίας, μέχρι τῆς σήμερον συγκληθείσης, παρήλθον 76 ἔτη. Κατὰ τὴν διαδρομὴν τούτων τῶν ἐτῶν συνεδρίασαν ἑκατοντάδες Ἱεραρχῶν, ἐπιτελέσαντες, ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς ἐπισκοπικῆς ἐπάλλξεως, τὰ ποιμαντικὰ καὶ διοικητικὰ καθήκοντα αὐτῶν, καὶ τὸ κοινὸν χρέος τοῦ βίου ἐκπληρώσαντες μετέστησαν εἰς τὰς αἰωνίους μονάς. Τῶν μεταστάντων τούτων προκατόχων ἡμῶν Ἱεραρχῶν ἔστω αἰωνία καὶ ἀγήρωσις ἡ μνήμη, αἱ δὲ ψυχαὶ αὐτῶν ἄς ἀναπαύωνται ἐν σκηναῖς δικαίων, ὅπου ἐπισκοπεῖ τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ. Συμμετέχομεν δὲ καὶ ἡμεῖς οἱ σύγχρονοι Ἱεράρχαι, καὶ συμμετέχομεν διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν εἰς τὴν σήμερον συνεδριάζουσαν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας.

Μακαριώτατε Πρόεδρε,

Ἡ συγκληθεῖσα κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας τακτικὴ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας θὰ ἀσχοληθῆ μὲ ἐπίκαιρα καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπιβεβλημένα θέματα, καὶ θὰ ληφθοῦν ἐπ' αὐτῶν αἰδέουσαι ἀποφάσεις, καὶ θὰ ἐξαχθοῦν πορίσματα.

Κατ' ἀρχὴν ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας θὰ ἀσχοληθῆ μὲ τὴν «Συμπλήρωσιν τοῦ Καταλόγου τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων». Διὰ τῆς, κατόπιν ψηφοφορίας, ἐγγραφῆς εἰς τὸν Κατάλογον τοῦτον ἡ Διοικοῦσα Ἐκκλησία, ἐν τῇ ποιμαντικῇ αὐτῆς μεγάλῃ καὶ βαρεῖα εὐθύνη, προετοιμάζει τοὺς μέλλοντας ἐξ αὐτῶν νὰ ἀνυψώσῃ εἰς τὴν Ἐπισκοπικὴν ἐπαλξιν, καὶ ὄχι βεβαίως μόνον ἐξ αὐτῶν οἱ ὅποιοι θὰ ἐγγραφοῦν σήμερον, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἤδη ἐγγεγραμμένων. Ὅλοι οἱ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸν Κατάλογον «ὀρέγονται ἐπισκοπῆς» ἦτοι «καλοῦ ἔργου», κατὰ τὴν φράσιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (Α' Τιμ. 3,1). Ἀλλά, ὅπως χαρακτηριστικῶς ἐρμηνεύει τὸ χωρίον τοῦτο ὁ ἅγιος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης, «ἔργον ἐστὶ τὸ πρᾶγμα, οὐκ ἄνεσις φροντίς, οὐ τρυφή» ἢ ἀρχιερωσύνη.

Ἐπειτα θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ «Πλήρωσις χηρουνῶν ἢ κενωθησομένων Ἱερῶν Μητροπόλεων». Συμφώνως πρὸς τὸ θέμα τοῦτο ἡ Ἱεραρχία θὰ ἐκλέξῃ, διὰ τῆς τιμίας ψήφου αὐτῆς, καὶ θὰ ἀποστείλῃ εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Ἐπαρχίας Ἱεράρχας, συνοδεύουσα αὐτοὺς μὲ τὴν ὀλόθερον εὐχὴν τῆς νὰ ἀναδειχθοῦν οὔτοι πνευματικοὶ λύχνοι — κατὰ τὸ παράγγελμα τοῦ Ἀρχιποίμενος Χριστοῦ — ὄχι ἀπλῶς φωτίζοντες ἀλλὰ λάμποντες θαυμαστῶς εἰς τὸ στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας.

Μετὰ ταῦτα θὰ γίνῃ ἡ «Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονυσίου ἐπὶ τοῦ δημογραφικοῦ προβλήματος». Τὸ θέμα τοῦτο εἶναι, ὄχι μόνον ἐπίκαιρον, ἀλλὰ ἀνάγεται καὶ εἰς τὴν στοργικὴν φροντίδα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας διὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἔθνους. Ἡ ἀνησυχητικὴ μείωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεννήσεων, καὶ τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα ἐκ τοῦ σοβαροῦ τούτου γεγονότος, ἐπιβάλλουν εἰς τὴν Ἱεραρχίαν νὰ γνωστοποιήσῃ τὰς ἀγιογραφικάς, πατερικάς καὶ πατριωτικάς ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἔθνους.

Ἀκολούθως θὰ γίνῃ ἡ «Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θήρας κ. Παντελεήμονος ἐπὶ λειτουργικῶν καὶ τελετουργικῶν ζητημάτων». Καὶ τοῦτο τὸ θέμα εἶναι ἐπίσης ἐπίκαιρον καὶ ἄκρως ἐπεῖγον, καθ' ὅσον ἐσχάτως ἔχει παρατηρηθῆ παρ' ἡμῖν μία καλπάζουσα τάσις ἀλλοιώσεως καὶ ἀλλοτριώσεως μερικῶν ἀείποτε παραδεδεγμένων ὀρθοδόξων λειτουργικῶν καὶ τελετουργικῶν θεσμῶν καὶ ἐκδηλώσεων, καὶ πρέπει νὰ τεθῆ τὸ γρηγορώτερον κατασταλτικὸς καὶ ἀπαγορευτικὸς φραγμὸς πρὸς ἔγκαιρον ἀντιμετώπισιν τοῦ σοβαροῦ τούτου προβλήματος. Δὲν ἐπιτρέπεται, ἐπὶ παραδείγματι, νὰ τελῶνται τὰ Ἱερά Μυστήρια τοῦ Βαπτίσματος καὶ τοῦ Γάμου, φοροῦντος τοῦ ἱερέως μόνον τὸ ἐπιτραχήλιον, ὡς νὰ τελῆ ἐπιτάφιον Τρισάγιον. Πρὸς τοῦτοις, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ σημειωθῆ ἐνταῦθα καὶ τὸ παράλληλον καὶ ἄκρως δυσάρεστον γεγονός τῆς, ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἀρξαμένης καὶ δυστυχῶς ἐπεκτεινομένης, τάσεως πρὸς ἀλλοίωσιν καὶ μεταρρύθμισιν τῆς κανονικῆς καθημερινῆς περιβολῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὀρθοδόξου Κλήρου ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ.

Καί, τέλος, κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν θὰ γίνῃ ἡ «Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου» ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐκκλησία καὶ Ἐθνικὰ Θέματα». Ἀναμφιβόλως εἶναι ἐπίκαιρον καὶ ἐνδεδειγμένον καὶ τὸ ἐν λόγῳ θέμα, λόγῳ τῶν γνωστῶν συνεχῶν προκλήσεων, τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει ἡ Χώρα ἡμῶν. Ἡ Ἐκκλησία δὲν λησμονεῖ καὶ δὲν θὰ λησμονήσῃ ποτὲ ὅτι, ὑπῆρξε διὰ τὴν ζωὴν τοῦ Ἔθνους, εἰς χρονικάς δυσκόλους περιστάσεις, Ἐθναρχοῦσα Ἐκκλησία καὶ ἀνέδειξεν οὐκ ὀλίγους ἐθνομάρτυρας κληρικούς. Ἐχουσα δὲ ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν βαθεῖαν ἐπίγνωσιν τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Ἔθνους, οὐδέποτε θὰ ζητήσῃ χωρισμὸν αὐτῆς ἀπὸ τῆς Πολιτείας, διότι γνωρίζει ὅτι, ἓνας τοιοῦτος χωρισμὸς θὰ ἐπιφέρῃ ἀνυπολόγιστον ζημίαν εἰς τὸ Ἔθνος.

Ἐπ' αὐτῶν τῶν θεμάτων θὰ ἀσχοληθῆ ἀμέσως ἢ σεπτῇ Ἱεραρχία, καὶ εὐχόμεθα, ἅπαντες οἱ συγκροτοῦντες αὐτήν, ἀπόλυτον ἐπιτυχίαν εἰς τὸ ἔργον τῆς.

Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΚΑΙ Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ*

Ούτε τὸ μέτρον τῆς κλασικῆς φιλοσοφίας, οὔτε ἡ χριστιανικὴ ἀντίληψη καὶ σκέψη ἐπηρεάζουν ποσῶς τὴ στάση καὶ τὴ συμπεριφορὰ τῶν ἀτόμων. Ἡ ἐθνικὴ Παιδεία παντὸς τύπου, ἀπὸ τὴ Μέση μέχρι καὶ τὴν Ἀνώτατη, αἰσθάνεται πρὸ πολλοῦ τὴς ὠδίνες ἐνὸς ἀνωμάλου τοκετοῦ καὶ μᾶς στέλνει τὰ ἀγωνιώδη μηνύματα τῆς ἐντονης ἀνησυχίας τῆς.

Καὶ ὅλα αὐτὰ συνιστοῦν, ἐντελῶς ἀμυδρὰ βέβαια, τὴν μία ὄψη τοῦ φαινομένου. Τὴν ἠθικὴν. Ἡ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δράμας
κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

ἄλλη ὀργανώνεται καὶ κινεῖται ἀπὸ τὰ πολιτικὰ κέντρα. Πρόκειται γιὰ τὴν ἐνταξίη τῶν νέων μας σὲ πολιτικὴς ὁμάδες ἀπὸ τὴς γυμνασιακῆς ἀκόμα τάξεις, προτοῦ καλὰ - καλὰ μορφώσουν ἔστω καὶ στοιχειώδη γνώμη πάνω στὰ κοινωνικὰ ζητήματα καὶ τὴς γενικῆς ἀρχῆς καὶ κατευθύνσεις τῶν διαφορῶν πολιτικῶν συστημάτων. Μένει κανεὶς μὲ τὴν ὀδυνηρὴ ἐντύπωση ὅτι οἱ νέοι εἶναι ἐκτεθειμένοι σὲ ἓνα «παιδομάζωμα» ποῦ μᾶς θυμίζει κρίσιμες μέρες τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἐκείνου καὶ τοῦ σημερινοῦ ἐγκτεταίνεται σὲ τὴ βία τὴν ὑποκατέστησε ἡ ἀχαλίνωτη προπαγάνδα. Ὁ φιλελευθερισμὸς καὶ ἡ Δημοκρατία μὲ τὸν ἀγνότους ἰδεαλισμὸ μετασηματίζονται στὰ πολιτικὰ κέντρα σὲ Δούρειο Ἴππο, μέσα στὸν ὅποιο ἀνύποπτοι οἱ νέοι μας περιβάλλονται τὸν μανδύα τοῦ ἀναρχικοῦ. Ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου ἰδρύνονται κοινόβια τῶν γυμνιστῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καί, ἐν ὀνόματι ἀπελευθερωτικῶν σκοπῶν ἢ τῆς πλέον ἐξάλλου καὶ ἀρνητικῆς ἰδεολογίας, ὀμάδες τρομοκρατῶν δολοφονοῦν ἐν ψυχρῶ ἀθώους πολίτες. Ἴδου καὶ πάλιν ἡ ἀνθρωπότητα ὀδηγεῖται, διὰ μέσου τῆς ἐρήμου τῶν παθῶν καὶ ἀνομιμάτων τῆς, σὲ μιὰ νέα Βαβυλώνειο αἰχμαλωσία.

6. Ἡ ἀποκοπή ἀπὸ τὴς παραδόσεις μας

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ κλίμα τῆς συγχύσεως, τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἀρνήσεως, ἡ Χριστιανικὴ Ἑλλάς φαίνεται ὡς νὰ ἔχασε τὸν προσανατολισμὸ τῆς

καὶ τὴν ἐπαφή τῆς μὲ τὴς ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς παραδόσεις τῆς. Ἐν τούτοις δὲν ἔπαψε ποτὲ νὰ καυχᾶται ὅτι εἶναι κληρονόμος μᾶς λαμπρᾶς πνευματικῆς κληρονομίας καὶ συνεχιστῆς μᾶς ἐνδοξῆς ἰστορίας, ποῦ ἀκόμα καὶ κατὰ τοὺς μυθικοὺς χρόνους, ἔχει νὰ ἐπιδείξει πολιτιστικὰ στοιχεῖα ὑψηλοῦ ἐπιπέδου καὶ ἀρετῆς προνομιοῦχου ἀληθινὰ Φυλῆς. Κατὰ τὴν περιόδου τῆς εἰδωλολατρίας, τὸ σπινθηροβόλο πνεῦμα τῆς Φυλῆς μας κατώρθωσε νὰ διανοίξει τὸ δρόμο καὶ νὰ συλλάβει τὴν ἰδέα τῆς ὑπάρξεως μᾶς καὶ μόνης θεότητος. Τοῦ Ἀγνώστου Θεοῦ, τὸν βωμὸν τοῦ ὁποῖου θὰ εὔρει μέσα σὲ «κατείδωλον» ἄστου ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν καὶ θὰ μνημονεύσει στὴν ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου ὁμιλίαν του: «Διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὔρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο “Ἀγνώστῳ Θεῷ”» (Πράξ. 17,23). Ἐξάλλου τὰ ἴχνη τῶν βημάτων τοῦ Πρωτοκορυφαίου διακρίνονται ἀκόμη σὲ ἔδαφος τῆς Χώρας μας καὶ οἱ ἐπιστολῆς του πρὸς τὴς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου, τῶν Φιλίππων καὶ τῆς Θεσσαλονίκης ποῦ ὁ ἴδιος ἰδρυσσε, ἀποτελοῦν γιὰ τὸν Ἑλληνοχριστιανικὸ κόσμο πνευματικὴ παράδοση ἐξαιρετικῆς σημασίας καὶ σπουδαιότητος.

Πλέον τούτων ὁ κάθε Ἑλληὴν γνωρίζει καὶ ὀφείλει νὰ διατηρεῖ ἄσβεστη στὴ μνήμη του τὸ ρόλο ποῦ διεδραμάτισε τὸ ἔθνος αὐτὸ στὴ διαμόρφωση τῶν πολιτιστικῶν ἀξιών καὶ στὴν πνευματικὴ πορεία τῶν ὀνομαζομένων σήμερα προηγμένων λαῶν, ὡστε ὀλόκληρος ἡ Οἰκουμένη νὰ εἶναι ὀφειλέτης ἐναντι τῆς Ἑλλάδος. Καὶ δὲν ἀποτελεῖ ἐθνικὴ ἔπαρση, οὔτε παραποίηση τῆς πραγματικότητος ὁ βαθυστόχαστος στίχος τοῦ Κωστή Παλαμά, ποῦ σὲ «Τραγοῦδι τῶν προσφύγων» στήνει σὲ παγκόσμιο προσκήνιο τὴν Ἑλλάδα, ὡς πηγὴ ἀκένωτη σοφίας καὶ φωτός, καθὼς γράφει: «Ἑλλάδα, ἐσὺ ποῦ ὅλα τὰ λέει τ' ἀθάνατο ὀνομά σου, πηγὴ, ἀπὸ σὲ πάντα ἀναβρῦζει καὶ ὁ ἥρωας καὶ ὁ σοφός, ἀκόμα καὶ σὲ γέρομα σου, σὲ κατρακύλισμά σου, τῆς ἰστορίας εἶσαι τὸ φῶς!».

Σοφία καὶ φῶς εἶναι αὐτὸ ποῦ λέγεται Ἑλλάδα. Εἶναι βωμοὶ καὶ θυσιαστήρια καὶ ναοὶ καὶ προμαχῶνες. Εἶναι ἡ κλασικὴ παιδεία καὶ ἡ ἑλληνοχριστιανικὴ κοσμογονία. Τρόπαια θριάμβων καὶ σταυροὶ καὶ ὀστὰ μαρτύρων. Βυζαντινοὶ θρόνοι

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 682 τοῦ ὑπ' ἀρ. 15 τεύχους.

και αλώσεις και δηώσεις. Είναι της κλεφτουργιάς ή μάνα γή, της λεβεντιάς γεννήτρα. Είναι ο ίδιος ο Διγενής που άσταμάτητα αγωνίζεται στα μαρμαρένια αλώνια με τους έχθρους του Γένους μας. Όλα αυτά αποτελούν για μās τους επιγόνους την πιο πολύτιμη κληρονομιά, την πιο ιερή παρακαταθήκη. Μ' αυτές τις παραδόσεις επέζησε και μεγαλούργησε ή Φυλή μας, σφιχτά δεμένη με τις πανάρχαιες ρίζες της και κράτησε άσβεστη μέσα στα στήθη της την πίστη και διέσωσε το ύψηλό φρόνημα και τον υπέροχο χαρακτήρα της. Και προ παντός κράτησε άγνή και άνόθευτη τη λεβεντιά της.

Όμως ή μεταπολεμική Εύρώπη φαίνεται ότι ξύπνησε με άλλοιωμένα τα χαρακτηριστικά της άνάμεσα στα έρεείπια και τους νεκρούς της. Η έντονη Άμερικανική παρουσία στο χώρο της και άπο το άλλο μέρος ή Σοβιετική διείσδυση που άλλαξε τη γεωγραφική δομή και τα πολιτικά καθεστώτα σε πολλές περιοχές της, είναι φανερό ότι έπηρέασαν βαθύτατα το πνεύμα της. Οί Ευρωπαίοι, άνδρες και γυναίκες, σημαδεμένοι άπο τη φρίκη του πολέμου, άναζητούν πλέον την εύτυχία στην έφήμερη άπόλαυση, στην έλευθεριότητα, που δεν άναγνωρίζει καμμιά άξία στην παραδοσιακή ήθική δεοντολογία. Μερικοί, θέλοντας να δικαιώσουν αυτή την τάση, την όνόμασαν κίνημα του «κατεστημένου». Έν πάση περιπτώσει αυτή ή ψευδεπίγραφη πολιτιστική άλλαγή ξεχύθηκε σαν λάβα ήφαιστείου, πέρασε τα σύνορα της Χριστιανικής Έλλάδος και ξαπλώθηκε καυτή σ' όλοκληρη τη Χώρα μας. Κάτω άπο τον καταγάλανο έλληνικό όριζοντα, πάνω άπο τα όμορφα άκρογιάλια, τις πολιτείες μας και τα χωριά μας, μέσα στις οικογένειές μας και στα Σχολεία μας, παντού, άρχισε να πνέει κάθε μέρα και πιο δυνατός και πιο άποπνικτός αυτός ό δυτικός άνεμος και να δηλητηριάζει τη έθνική μας ζωή.

Δεν άντιληφθήκαμε τη δηλητηρίαση γιατί μās προσφέρθηκε σαν ήδύποτο που είχε μέσα άρκετη δόση ναρκωτικού. Ηρθε σαν προηγμένη άντίληψη της ζωής, σαν τέχνη, σαν μουσική που έμοιαζε με το τραγούδι των Σειρήνων. Και όμως ήταν ή σκαπάνη, το φάσγανο που χτύπησε τις ρίζες των παραδόσεων της Φυλής μας. Έτσι, εκείνα τα πανάρχαια βίωματα του Έθνους μας, που ξεκινούσαν άπο την Όμηρική έποχή, περνούσαν άπο τη λαμπρή περιοχή των ιστορικών χρόνων και, άφου διέσχισαν άλώβητα την Άχερουσία λίμνη της όθωμανικής δουλείας, έφθαναν στους νεώτερους χρόνους, έπαψαν να δονούν τις καρδιές μας. Το δημοτικό

τραγούδι, οί γνήσιοι έλληνικοί χοροί, οί τοπικές γιορτές και οί πανηγύρεις με όλα τα συνακόλουθα έθιμα και κυρίως ό στενός σύνδεσμος και ή ταύτιση του Έθνους με την Έκκλησία, όλα αυτά και όσα άλλα αποτελούν και έκφράζουν τη γνήσια έλληνοχριστιανική παράδοση, σιγά-σιγά ύποβαθμίζονται στην συνείδηση του λαού μας κάτω άπο την επίδραση των ξένων πολιτιστικών ρευμάτων και άντιλήψεων. Κάποιο άόρατο χέρι άπειλεί να κόψει τελείως τις πιο εύαίσθητες χορδές, τις πιο ζωτικές άρτηρίες της έθνικής μας κληρονομιάς. Και δεν φαίνεται να μās άνησχει το φαινόμενο αυτό. Δεν άντιδρούμε. Λησμονούμε ότι άπο τις άρτηρίες αυτές άντλήσαμε δύναμη άκατάβλητη και κατορθώσαμε να έπιβίωσουμε σαν Έθνος άνάμεσα άπο τόσους χαλασμούς και κατακλυσμούς που μās έπληξαν. Πετάξαμε τον ένδοξο έλληνικό χιτώνα και φορέσαμε το παράταιρο ξένο ένδυμα με τα ξένα διαδήματα. Δεν έννοώ την έξωτερική μας περιβολή και, πολύ περισσότερο, δεν ύποστηρίζω ότι για να διατηρήσουμε την έλληνική φυσιογνωμία, πρέπει να γυρίσουμε στην έποχή της φουστανέλλας. Δεν είναι ή περιβολή που αλλάζει τον άνθρωπο. Είναι ή έσωτερική διάθεση, το πνεύμα. Αυτό άκριβώς το πνεύμα το άρχαίο, το άθάνατο, το πνεύμα των ήρώων, το πνεύμα του ώραίου και του άληθινού, δεν μās συγκινεί όσο έπρεπε. Όφείλουμε να έχουμε το θάρρος να το όμολογήσουμε και πρέπει έπειγόντως να βρούμε τη δύναμη να άναχαιτίσουμε την εισβολή των άλλοφύλων έθίμων και ξένων μεθόδων ζωής. Το έθνικό μας οίκοδόμημα έχει ύποστει τεράστιες ρωγμές άπο την εισβολή αυτή, ρωγμές επικίνδυνες τόσο για την κοινωνική όσο και την ήθική, πνευματική και γενικά την πολιτιστική δομή του τόπου μας.

7. Η άδυναμία των πολιτικοκοινωνικών συστημάτων και των Διεθνών Όργανισμών να δημιουργήσουν ένα καλύτερο κόσμο

Και γεννάται το αγωνιώδες έρώτημα: Σε ποιές δυνάμεις θα στηριχθούμε, ποιές μεθόδους πρέπει να εφαρμόσουμε για να έπιτύχουμε την άνανέωση, την έξυγίανση του έθνικού μας βίου; Μήπως χρειάζεται μια βαθύτερη κοινωνική τομή ή άλλαγή; Άς μη παίζουμε με τις λέξεις. Όλα τα κοινωνικά καθεστώτα, οί πολιτειακοί θεσμοί και οί πολιτικοί σχηματισμοί έχουν εφαρμοσθεί σε διάφορες περιοχές του κόσμου, αλλά τίποτε άπολύτως δεν άλλαξε. Ό μυθικός Μινώταυρος ξαναζει και κινείται με διεθνές διαβατήριο και διπλωματική

κάλυψη σ' όλα τὰ σημεῖα τῆς ὑδρογείου. Ξαναζει καὶ ὁ Ἄττιλας. Ἠγέρθησαν Ἔθνη ἐπὶ Ἔθνη. Καὶ οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ὑποκινουῖν οἱ ἴδιοι τὶς ἐξεγέρσεις καὶ ἀναστατώσεις αὐτὲς —πρᾶγμα ποὺ εἶναι τὸ συνηθέστερο— «νίπτουν τὰς χεῖρας των» καὶ δηλώνουν κυνικότατα ὅτι εἶναι «ἄθῳοι τοῦ αἵματος» ποὺ χύνεται σ' ὀλόκληρο τὸν κόσμο. Ὡστόσο εἶναι βέβαιο καὶ ἡλίου φαεινότερο ὅτι «διεμερίσαντο τοὺς λαοὺς τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς ζωῆς αὐτῶν ἔβαλον κλῆρον». Συνεπῶς δὲν εἶναι ἡ μορφή τῆς κοινωνικῆς ἢ πολιτικῆς δομῆς τῶν διαφόρων Κρατῶν ἐκείνη ποὺ παίζει ἀποφασιστικὸ ρόλο στὴν ψυχικὴ συγκρότηση καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν λαῶν. Τὰ κοινωνικὰ συστήματα κι ὅταν ἀκόμα ἐκφράζουν τὴν ἐλεύθερη πολιτικὴ βούληση τῶν λαῶν ἐλάχιστα ἐπηρεάζουν τὴ στάση τους ἀπέναντι τοῦ ἠθικοῦ Νόμου. Κανένα σύστημα διακυβερνήσεως δὲν ἀποτελεῖ πρότυπο γιὰ τὴ θεραπεία τῶν ἠθικῶν προβλημάτων, τῶν προβλημάτων τῆς συνειδήσεως. Τὸ σπουδαῖο κεφάλαιο τῆς ἠθικῆς διαπλάσεως δὲν εἶναι ἀντικείμενο πολιτικο-κοινωνικῆς ὑψῆς.

Ἄναγκαζόμεθα νὰ διευρύνουμε τὶς κρίσεις μας πέρα ἀπὸ τὸ τί συμβαίνει στὸν ἑλληνικὸ χώρο, γιὰ αὐτὸ ποὺ παρατηρεῖται στὴ Χώρα μας βρῆσκειται σὲ ἄμεση σχέση καὶ συνάρτηση μὲ τὴν παγκόσμια κατάσταση, μὲ τὴ συμπεριφορὰ ὀλόκληρης τῆς οἰκουμένης. Κι ἂν μιλοῦμε γιὰ τὴν ἀνάγκη τῆς ὁργάνωσης μιᾶς ἐθνικῆς ἠθικῆς ἄμυνας, τὸ κάνουμε ἐν γνώσει τοῦ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ στεγανοποιήσουμε τὰ σύνορά μας, ν' ἀπομονωθοῦμε ἀπὸ τὸν ὑπόλοιπο κόσμο καὶ νὰ καταπιαστοῦμε νὰ δημιουργήσουμε ἐδῶ μιὰ ἰδεατὴ κοινωνία. Ἄνηκουμε στὴν παγκόσμια οἰκογένεια. Ὡστόσο διαθέτουμε μοναδικὰ στὸν κόσμο κεφάλαια πνευματικῶν καὶ πολιτιστικῶν παραδόσεων καὶ ἔχουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι καλλιεργήσει τὰ πιὸ μεγάλα καὶ ἀθάνατα ἰδανικά, ὥστε νὰ μὴ ἔχουμε ἀνάγκη νὰ μεταφυτεύσουμε στὴ Χώρα μας ἢ νὰ υἱοθετήσουμε ξένους τρόπους ζωῆς. Καὶ δὲν χρειάζεται παρὰ νὰ βροῦμε τὴ θέληση νὰ σταθοῦμε ὀρθοὶ στὰ χαρακώματα ποὺ ἀνοίξε ἡ κλασικὴ ἑλληνικὴ παιδεία καὶ τὰ ἐξώπλισε μὲ ἀκαταμάχητα ὅπλα ὁ ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς. Γιατί λαοὶ ποὺ δὲν στάθηκαν ἱκανοὶ νὰ κρατήσουν γερὰ τὴν ἐθνικὴ πνευματικὴ τους κληρονομία ἔχασαν μαζί μ' αὐτὴ καὶ τὴν ἐθνικὴ τους ἀνεξαρτησία.

Βλέπουμε ξεκάθαρα ὅτι τὰ τραγικὰ θύματα στὸ σύμπλεγμα τῶν διεθνῶν σχέσεων καὶ στὸ παζάρευμα ποὺ γίνεται γιὰ τὴ ὑλοποίηση αὐτῶν τῶν σχέσεων καὶ συνασπισμῶν, εἶναι οἱ μικροὶ λαοί, οἱ ὁποῖοι μάταια περιμένουν νὰ ἀνατελεῖ ἡ αὐγὴ τῆς

εἰρήνης καὶ ἡ ἡμέρα τῆς δικαιοσύνης τους. Οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς βρῆσκουν σημεῖα ἐπαφῆς καὶ συνεννοήσεως πάντοτε σὲ βάρος τῶν συμφερόντων τῶν μικρῶν λαῶν. Οἱ μεγάλοι ἔνοχοι, οἱ προκαθημένοι στὶς διεθνεῖς συνελεύσεις, ἀδιαφοροῦν γιὰ τοὺς θρήνους καὶ τὶς ἀτέλειδες φωνὲς ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων ποὺ, εἴτε στενάζουν κάτω ἀπὸ ἀνελεύθερα καθεστῶτα, εἴτε γυρίζουν καὶ περιφέρονται χωρὶς πατρίδα καὶ χωρὶς οἰκογένεια. Χρειάζεται τάχα νὰ ἀναφεροῦμε σὲ συγκεκριμένα γεγονότα; Τὸ πελώριο δράμα, τὸ ἀνήκουστο ἐγκλημα κατὰ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ λαοῦ τῆς, ὁ ὁποῖος ἐπὶ 22 χρόνια τώρα ἐμπαίζεται καθὼς χιλιάδες εἶναι οἱ πρόσφυγες καὶ 1.500 καὶ πλέον ἀγνοούμενοι λησμονήθηκαν ποιὸς ξέρει σὲ ποιά κάτεργα, ἂν βέβαια ἐπιζοῦν ἀκόμη μερικοὶ ἀπ' αὐτούς. Ἡ τραγωδία τοῦ σερβικοῦ καὶ κουρδικοῦ λαοῦ. Οἱ ἀλλεπάλληλες ἀεροπειρατείες, οἱ ἀπαγωγὲς ἀνυπόπτων πολιτικῶν, οἱ ἐκρήξεις φονικῶν βομβῶν σὲ κατοικημένες περιοχές, ἕνα κύμα βίας συγκλονίζει τὰ περισσότερα Κράτη, τὰ ὁποῖα γιὰ νὰ προασπίσουν τοὺς θεσμούς τους καὶ τὴ ζωὴ τῶν πολιτῶν ἀναγκάζονται νὰ σκληρύνουν τὶς διατάξεις τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

Ἄλλὰ δὲν εἶναι μόνο αὐτὰ τὰ φαινόμενα ποὺ ἐμφανίζει ἡ ἐποχὴ μας. Θὰ πρέπει μὲ τὴν ἴδια ἀνησυχία, μὲ περισσότερη ἀγωνία νὰ ἰδοῦμε τὴν τεράστια ἐξάπλωση τῶν ναρκωτικῶν καὶ τοῦ AIDS, τὸν ἐκφραλισμὸ καὶ τὴν ἐξαχρείωση τῶν γυναικῶν καθὼς καὶ τὴν ἐγκληματικὴ μόλυνση τοῦ περιβάλλοντος, ἢ ὁποῖα ἀποτελεῖ τρομακτικὴ ἀπειλὴ κατὰ τῆς γλωρίδας καὶ πανίδας καὶ φυσικὰ κατὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὅλα αὐτὰ συνθέτουν ἕνα κόσμο ἀσύνητο μέσα στὸν ὁποῖο οἱ ἰδεολογικὲς ἀρχὲς καὶ πολιτιστικὲς ἐκδηλώσεις καλύπτουν τὸ «ἔσθωθεν τοῦ ποτηρίου» ἐνῶ τὸ ἔσθωθεν γέμει πάσης ἀκαθαρσίας καὶ κακίας. Μιὰ ἀόρατη δύναμη, ἡ δύναμη τοῦ κακοῦ δεσπόζει ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς οἰκουμένης, ἢ ὁποῖα φιμώνει κάθε εἰλικρινὴ προσπάθεια γιὰ παγκόσμια εἰρήνη, ἀγάπη καὶ ἀδελφωσύνη. Οἱ στομφώδεις Διακηρύξεις γιὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ τὰ δικαιώματα τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν φέρνουν τὴ σφραγίδα τῆς νοθείας καὶ τῆς ἀπάτης. Γιατί ἡ ἀνθρώπινη ὑπαρξὴ εἶναι τὸ μόνο ποὺ δὲν ἔχει καμμιά ἀξία μέσα στὸ σκοτεινὸ σύμπλεγμα τῶν κοινωνικῶν συστημάτων καὶ τῆς ἀντιθέσεως τῶν οικονομικῶν συμφερόντων. Γιὰ ποιούς τάχα ὑψηλοῦς ἀνθρωπιστικοὺς σκοποὺς κατασκευάζονται τὰ ὅλο καὶ τελειότερα φονικὰ ὅπλα;

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ παγκόσμια νέα τάξη πραγμάτων καὶ τὸ ὑφιστάμενο status quo, δὲν προστα-

τεύονται με εύχολόγια. 'Ακριβώς όμως τὰ μέσα πού χρησιμοποιούνται και ἡ τακτική πού εφαρμόζεται για τὴν διατήρηση αὐτῆς τῆς ἰσορροπίας κηλιδώνουν τὸν πολιτισμὸ τοῦ αἰῶνος μας και ἔρχονται σὲ πλήρη ἀντίθεση με τὶς διατυμπανιζόμενες ἀρχές τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. 'Επὶ πλέον ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ προηγμένη πυρηνική ἐπιστήμη και τεχνολογία ἔγιναν θεραπεινίδες τῶν δυνάμεων τοῦ κακοῦ, προσφέροντας τὶς ὑπηρεσίες τους ἀντὶ παχυλῶν ἀμοιβῶν, στὰ 'Εργαστήρια τὰ ὁποῖα ἀπεργάζονται τὸν ὄλεθρο τῆς ἀνθρωπότητος. 'Εγιναν μισθοφόροι ἐκείνων, πού ἐν ὀνόματι μιᾶς ἐθνικῆς πολιτικῆς, ὀδηγοῦν τοὺς λαοὺς ὄχι στὴν ὁδὸ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ στὰ πεδία τῶν μαχῶν «ὡς πρόβατα ἐπὶ σφαγῆν.

8. 'Η πνευματική και ἠθική ἀντίσταση τοῦ 'Εθνους ἀναγκαῖα για τὴν ἐπιβίωση τῆς Φυλῆς μας.

Τὰ 'Εθνη δὲν ἐξαφανίζονται, ἀκόμη κι ὅταν συντριβοῦν στὰ πεδία τῶν μαχῶν και γίνονται ὀλοκαύτωμα και ὀδηγηθοῦν εἰς αἰχμαλωσίαν, ἀρκεῖ νὰ ἔχουν βαθειὲς ρίζες πνευματικῶν και ἠθικῶν δυνάμεων. 'Αν αὐτὲς οἱ δυνάμεις σταθοῦν ὀρθιες, τότε, ὅσα χρόνια κι ἂν κρατήσῃ ὁ χαλασμός, μέσα ἀπὸ τὰ ἐρείπια και τὰ κόκκαλα τῶν προγόνων, θὰ ξαναβλαστήσῃ ἡ ἐθνική ζωὴ, ἔτοιμη νὰ συνεχίσει τὴν ἱστορική πορεία τῆς. 'Ετσι τὸ 'Εθνος μας πολλές φορές κατρακύλισε ἀπὸ τὴ δόξα «στοῦ χαμοῦ τῆ σκάλα», ὅπως λέει κι ὁ ποιητής, κι ἄλλες τόσες φορές ξεδιπλώνοντας «τὰ φτερά τὰ πρωινὰ του τὰ μεγάλα» ξαναἐβῆκε και ἔκαμε αἰσθητὴ τὴν παρουσία του σ' ὄλο τὸν κόσμον.

Αὐτὴ τὴν ἐθνική ἀνάταση, αὐτὴ τὴν παλιγγενεσία περιμένουμε σὰν τὴν μόνη ἰκανὴ δυνάμη πού θὰ μᾶς ξαναφέρει σὰν πρώτους «τῆ τάξει, τῆ συνέσει και τῆ σοφίᾳ» μέσα στὴν οἰκουμένη Κοινότητα. Καὶ βασιζόμενοι στὶς τεράστιες δυνατότητες τῆς Φυλῆς μας, πού πολλές φορές με τὴν ὀρθοτομοῦσα σκαπάνη τοῦ πνεύματός τῆς ἀνοιξε καινούργιους ὀρίζοντες στὴν πολιτιστική και πνευματική πορεία τῆς ἀνθρωπότητος, πιστεύουμε ὅτι δὲν εἶναι κάτι ἀπὸ τὰ ἀδύνατα αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ, αὐτὴ ἡ ἀναγκαῖα ἐπιστροφή στὶς γνήσιες πηγές τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς.

Κι αὐτὴ ἡ ἀποτοξίνωση τοῦ ἐθνικοῦ μας ὀργανισμοῦ ἐπείγει νὰ γίνει τὸ ταχύτερο γιατί ἡ δηλητηρίαση προχώρησε βαθειά. Τὰ μικρόβια πού μόλυνουν τὴν οἰκογενειακή, τὴν κοινωνική και τὴν ἐθνική μας ζωὴ εἶναι ὀρατὰ και διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ὄστε νὰ μὴ χρειάζεται εἰδικὴ ἔρευνα για ἔργαστηριακὲς ἀναλύσεις και μικροσκοπικὲς ἐξετάσεις. Πολλὰ δὲ ἀπ' αὐτὰ ἔχουν δημιουργήσει ἀ-

ποστήματα και κακοήθεις ὀγκους δυσθεράπευτους. 'Αλλῶστε τὰ βλέπουμε, τὰ ψηλαφοῦμε και αἰσθανόμαστε ὄλα τὰ ἀνησυχητικὰ συμπτώματά τους. Γι' αὐτὸ χρειάζεται ἀμέσως νὰ προχωρήσουμε σὲ βαθειὲς τομὲς και σὲ ὀδυνηροὺς ἴσως καυτηριασμοὺς για νὰ ἐπιτύχουμε τὴν ἠθική και πνευματική μας ἀνάρρωση και νὰ μπορούμε ὁ καθένας μας νὰ ἐπαναλάβουμε στὸν ἑαυτὸ μας τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου: «'Ιδοὺ ὑγῆς γέγονας, μηκέτι ἀμάρτανε».

Διότι ὀφείλουμε νὰ ὀμολογήσουμε, ἐπὶ τέλους, ὅτι περὶ ἀμαρτιῶν πρόκειται. Καὶ δὲν ὑπάρχουν νοσήματα φοβερότερα ἀπὸ ἐκεῖνα πού προκαλεῖ ἡ ἀμαρτία. Αὐτὴ προσβάλλει και παραλύει και αἰχμαλωτίζει νουν και καρδίαν και πρὸ παντὸς αὐτὴν τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, αὐτὸ τὸ φρούριο τῆς ὑποστάσεώς μας. Κι ἀλλοίμονό μας, ἂν ἀφήσουμε νὰ σβῆσει αὐτὴ ἡ πνοὴ τοῦ Δημιουργοῦ πού εἶναι και ἡ οὐσία τῆς ψυχῆς μας. Δὲν ὑπάρχει ἰσάξιο τίμημα ἔναντι τοῦ ὀποιοῦ θὰ μπορούσε ὁ ἀνθρώπος νὰ ἀντάλλάξῃ τὴν ψυχὴ του, γιατί ἡ ἀξία τῆς ξεπερνᾷ τὴν ἀξία ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου με ὄλα τὰ ἀγαθὰ του. Τοῦτο μᾶς τὸ βεβαιώνει αὐτὸς ὁ Κύριος με τοὺς λόγους του: «Τί γὰρ ὀφελείται ἀνθρώπος, ἔὰν τὸν κόσμον ὄλον κερδήσῃ τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῆῖ ἢ τί δώσει ἀνθρώπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;» (Ματθ. ις' 26).

Τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν δὲν εἶναι ἐνθαρρυντικὰ και στοιχειώδης σωφροσύνη ἐπιβάλλει ν' ἀπαλλαγούμε ἀπὸ τὴ νοοτροπία και τὴν τακτική τῆς στρουθοκαμήλου μπροστὰ στοὺς κινδύνους πού ἀπειλοῦν τὴν ἐθνική μας ζωὴ και τὴν ἐθνική μας ὑπόσταση. 'Η ψυχὴ τοῦ 'Εθνους ἔχει ἐμπαγῆ μέσα σὲ βορβορώδη ἰλύν, ἡ ὀποία δὲν εἶναι ἄλλη παρὰ ἡ πολυπρόσωπη ἀμαρτία, ἡ ὀποία σὰν σαράκι ροκανίζει τὸν ἐθνικό μας ὀργανισμό. Αὐτὴ, ἄλλοτε με τὸ προσωπεῖο τοῦ ἰδεαλισμοῦ, κι ἄλλοτε με τὴν πρόκληση τοῦ ὑλισμοῦ και τῆς ξενολατρείας, πάντοτε δὲν ἐν ὀνόματι τῆς πολιτιστικῆς ἐξελίξεως, ἔχει προξενήσει βαθειὲς οὐλὲς στὸ σῶμα και τὴ φυσιογνωμία τῆς Φυλῆς μας.

'Η Χριστιανική 'Ελλάς εἶναι σήμερα ἕνας ἐσταυρωμένος ἐν τῷ μέσῳ κακούργων. Ξένα χέρια τῆς φόρεσαν ψευδὴ πορφύραν. 'Η ψυχὴ τοῦ 'Εθνους μας εἶναι περιῦλος ἔως θανάτου. 'Εξῶθεν μάχαι και ἔσωθεν φόβοι μᾶς ἀπειλοῦν. Σ' αὐτὲς τὶς κρίσιμες ὄρες ἡ ψυχική ἐνότητα τοῦ 'Ελληνισμοῦ, ἡ τόνωση τοῦ θρησκευτικοῦ φρονήματος και ἡ κάθαρση τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως εἶναι οἱ μοναδικὲς δυνάμεις πού μπορούμε ν' ἀντιπαρατάξουμε. Γι' αὐτὸ εἶναι χρέος μας νὰ ὀργανώσουμε τὴν πνευματική και ἠθική ἀντίσταση τοῦ 'Εθνους μας, προτοῦ εἶναι πολὺ ὀργά. (Τέλος)

ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΕΓΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ*

ε) Πέμπτος μύθος: «**ή έκτρωση είναι ζήτημα ισότητας**». Τί να πεί κανείς για τη βεβήλωση της λέξης «ισότης»; Ίσότης σε τί και ως προς τί;

στ) «**Η νόμιμη έκτρωση θα σταματήσει την παράνομη**». Έδώ πλέον το ψεύδος αποθεώνεται. Σχεδόν σε όλες τις χώρες, όπου νομομοιήθηκε ή έκτρωση πολλαπλασιάστηκε.

ζ) Και ο τελευταίος μύθος: «**αυτό γίνεται σε όλες τις πολιτισμένες χώρες**». Έδώ τα σχόλια

Του Σεβ. Μητροπ. Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως
κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

περισσεύουν. Γνωρίζουμε στο πετσί μας τον «πολιτισμό» αυτών των «πολιτισμένων χωρών». Είναι ο πολιτισμός αυτών που ρήμαξαν κυριολεκτικώς τον κόσμο όλον με εκατόμβες νεκρών. Άλλα βέβαια ή «μετακένωση» παραμένει το όραμα των πάλαι ποτέ «αριστοκρατών» όντως του τόπου αυτού. Δυστυχώς.

Με έναν τέτοιο επιστημονικοφανή προπαγανδιστικό μηχανισμό, στον όποιο πρώτο και καλύτερο μετέχει το κράτος, πώς δεν θα έχουμε πρόβλημα ύπογεννητικότητας; Πώς δεν θα καταρρέουμε και δεν θα αφανιζώμεθα; Και πώς δεν θα είναι δύσκολη, αν όχι αδύνατη, ή αναστροφή; Αφήνω ασχολίαστο το θέμα της καθόδου στην εργασία της γυναίκας ως δυσμενούς παράγοντος αύξησεως του πληθυσμού.

Τα προτεινόμενα μέτρα.

Είναι πολλά, εύλογα, εύλογοφανή, άλλ' όχι έπαρκή για τη λύση του προβλήματος. Τα κυριότερα είναι:

1) Ο δείκτης 1,1 πρέπει να βελτιωθεί. Άλλα με διαπιστώσεις δεν βελτιώνεται.

2) Καταπολέμηση των λόγων διαζυγίου. Το μέτρο τούτο δείχνει την τρομερή κρατική άσυνεπεια και ύποκρισία. Η άθρόα αύξηση των λόγων διαζυγίου ρίχνει άφθονο νερό στον άεναο μύλο του προβλήματος. Όταν ή Έκκλησία αντιδρούσε στην περίφημη εκείνη μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου, χαρακτηριζόταν σκοτα-

διστική και άρτηριοσκληρωτική. Παρά τις αντιδράσεις άκόμη και τα συλλαλητήρια, το έγκλημα έγινε. Άν όλα αυτά σχετισθούν και με την προϊούσα μείωση της γαμηλιότητας, τότε ή Έκκλησία και το Κράτος — αν θέλει βέβαια το τελευταίο και δεν ύποκρίνεται — πρέπει να ζώσουν περι την όσφύν τους ζώνη ισχυρή για εργασία πολυετή, πολύμορφη και επώδυνη. Όχι πλέον λόγια.

3) Είς το έξής πολύτεκνη πρέπει να θεωρείται κάθε οικογένεια με τρία (3) παιδιά. Το δέ επίδομα του τρίτου παιδιού να είναι ένας πλήρης μισθός. Του τετάρτου το ίδιο. Άπό δέ το τέταρτο παιδί, ή μητέρα να απολαμβάνει ισότητας σύνταξης.

4) Να άναβαθμισθεί ή άγροτική οικογένεια. Να στηριχθούν οί νέοι άγρότες. Οί λίμνες και οί ποταμοί άπ' τις όποιες άρδευόταν και αύξανε ο πληθυσμός της πατρίδας μας, ο άγροτικός δηλαδή κόσμος, στέρειψε και μείς συνεχίζουμε να τον καίμε.

5) Να τεθεί φραγμός στην άνεξέλεγκτη λαθρομετανάστευση. Μακρυνά άπό την Έκκλησία κάθε έννοια και μορφή ρατσισμού. Άλλα είναι βέβαιο, ότι με τους ρυθμούς της λαθρομετανάστευσης που επικρατούν, όχι μόνο έθνική άλλοίωση θα μάς προκύψει, μα και έσωτερικές ταραχές και κυριολεκτικά πολέμους θα έχουμε σε λίγα χρόνια.

6) Να βελτιωθεί ή στέγαση και ή νοσοκομειακή και ίατροφαρμακευτική περίθαλψη όλων, άλλα έξαιρετικώς των πολυτέκνων οικογενειών. Ίδιαίτερα προνόμια παντού. Ύποτροφίες, προσλήψεις στο Δημόσιο κ.λπ.

7) Να προσεχθεί ιδιαίτερα το πρόβλημα των έκτρώσεων. Άς μην έθελουφλουόμε. Και μόνον ή όρθή και χριστιανική αντιμετώπιση του προβλήματος, θα μπορούσε να λύσει το όλο θέμα. Συναφώς με αυτό, θα πρέπει να δίδεται ήθική και ύλική τόνωση και προστασία στις άγαμες έγκύους, ένήμερωση για τους έπαπειλούμενους κινδύνους. Η Έκκλησία εδώ έχει πολλά να κάνει.

8) Άφησα τελευταίο το προτεινόμενο μέτρο περι δημιουργίας πολλών βρεφονηπιακών σταθ-

* Συνέχεια εκ της σελ. 686 του ύπ' άρ. 15 τεύχους.

μών, διότι ταπεινῶς κρίνω, ὅτι σὸ ἔργο αὐτὸ πολλὰ μπορεῖ νὰ προσφέρει ἡ Ἐκκλησία, βοηθούμενη ἀπὸ τὸ κράτος. Πρέπει νὰ λεχθεῖ ὅτι σὲ πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου, σὲ πολλὰ κράτη, ἡ Ἐκκλησία μετέχει σὰ θέματα αὐτά, τὰ ὁποῖα τελικῶς τὴν ἐνδιαφέρουν ἰδιατέρως, διότι ἀνάγονται σὲ ἠθικοθρησκευτικὰ ζητήματα τῶν πιστῶν. Στὴν Κύπρο π.χ. ἡ Ἐκκλησία ἰδρύει καὶ συντηρεῖ δι' ἰδίων ἐξόδων, βρεφονηπιακοὺς σταθμούς, νηπιαγωγεία, δημοτικὰ Σχολεῖα κ.λπ. Βεβαίως ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου εἶναι πλουσιωτάτη. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μπορεῖ νὰ βοηθήσει κατὰ τὸ ἐνόν.

Προτείνω ταπεινῶς νὰ ζητηθεῖ ἀπὸ τὸ κράτος ἡ κατάργηση τοῦ 35% ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων τῶν ἱερῶν Ναῶν. Νὰ εισπράττεται τοῦτο ἀπὸ τὶς ἱερὲς Μητροπόλεις, νὰ κατατίθεται σὲ εἰδικὸ Λογισμιασμὸ καὶ νὰ χρησιμοποιεῖται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον γιὰ τὴν ἴδρυση καὶ λειτουργία Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνση καὶ ἐποπτεία τῆς Ἐκκλησίας. Στὴν περίπτωση αὐτὴ πιστεύουμε ὅτι τὰ ἔσοδα τῶν Ναῶν θὰ ἀυξηθοῦν. Οἱ πιστοὶ βλέποντες τὸ ἐπιτελούμενο ἔργο, θὰ προσέλθουν βοηθοὶ καὶ ἀρωγοί. Πέραν τῆς οικονομικῆς ἐνισχύσεως, θὰ ἔχουμε καὶ τὴν πολλὴν ἐκούσια προσφορὰ ἐργασίας καὶ μάλιστα εἰδικῆς, ἀπὸ ἀνθρώπους τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτως ἢ ἄλλως τὸ ποσὸν αὐτὸ χάνεται γιὰ τὴν Ἐκκλησία εἰς τὸν ἀδηφάγον κρατικὸν κορβανᾶν. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει πλούσια πείρα ἐντιμῆς καὶ σοβαρῆς διαχειρίσεως τῶν ὀλίγων οικονομικῶν πόρων ποὺ διαθέτει. Εἰς τὸν τομέα αὐτὸν πιστεύουμε ὅτι μπορεῖ νὰ ἀνταπεξέλθει. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ μέτρο αὐτὸ δὲν εἶναι πανάκεια. Ὅπως ἔχουν τὰ πράγματα, ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἰδρυθοῦν σταθμοὶ καὶ νὰ μὴν ὑπάρχουν παιδιὰ. Εἶναι ὅμως ἀπαραίτητο ἡ Ἐκκλησία νὰ εἶναι ἔτοιμη γιὰ μιὰ τέτοια διακονία.

9) Τελευταία προτάθηκε κι ἓνα ἄλλο μέτρο: ἡ δημιουργία εἰδικοῦ ταμείου, τὸ ποσὸν τοῦ ὁποίου θὰ προκύψει μὲ ὑποχρεωτικὴ φορολογία 1, 2, 3% γιὰ τὴν ἀνάσταση τῆς Πατρίδος. Προτείνω ἡ ὀνομασία του νὰ εἶναι ΤΑΜΕΙΟ ΖΩΗΣ. Καὶ μόνον τὸ 1% ἐπὶ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, θὰ δώσει τὸ σεβαστὸ ποσὸν τῶν 90 δῖς. Τὸ 2% θὰ ἦταν σωτήριο ἀπὸ οικονομικῆς βέβαια καὶ μόνον πλευρᾶς. Θέλει ὅμως λεβεντιὰ καὶ περιφρόνηση τοῦ πολιτικοῦ κόστους.

Μακαριώτατα, Σεβασμιώτατοι,

Δὲν γνωρίζω πόσο διεφώτισα τὴν ἀγάπην σας ἐπάνω σὸ φλέγον καὶ κρισιμώτατο τοῦτο

ἔθνικὸ καὶ θρησκευτικοεκκλησιαστικὸ ζήτημα. Οἱ καιροὶ δὲν εἶναι μενετοί. Ἡ Ἑλλὰς πραγματικά, καὶ ὄχι φραστικά, κινδυνεύει. Πέραν τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν καὶ Μακεδονικῶν, τὸ ΜΕΓΙΣΤΟ πρόβλημα εἶναι τὸ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ. Εἶναι ἓνα πρόβλημα ἀδικαιολόγητης πλάνης, δόλου, ἔνοχης ἀμέλειας καὶ ἔνοχης σιωπῆς. Πέραν τῶν ἀναφερομένων αἰτιῶν, ἡ κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἐπικρατήσασα εὐδαιμονοθηρία, ὁ ἄκρατος ὕλισμὸς καὶ ἡδονισμὸς, ἡ νέα κοσμο- καὶ βιοθεωρία τοῦ συγχρόνου ἀλλοτριωμένου Ἑλληνο-σ, ὅλα αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα, μᾶς ὠδήγησαν σὸ σημεῖο αὐτό, σὸ ὁποῖο εὐρισκόμεθα σήμε-ρα θρηνοῦντες οἱ λίγοι καὶ φωνασκοῦντες ταυτοχρόνως. Οἱ κρίσιμες περιστάσεις δὲν ἀφήνουν περιθώρια ἐφησυχασμοῦ. Ἐδῶ δὲν χωροῦν ἀναβολές. Ἡ θὰ ζήσουμε ἢ θὰ πεθάνουμε.

Ἡ Ἐκκλησία, πρώτη ὅπως πάντοτε, πρέπει νὰ βρεθεῖ ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων. Καὶ εὐρίσκεται ἀπὸ πολλοῦ. Διότι τὸ πρόβλημα, ὅσο κι ἂν νομίζεται οικονομικὸ καὶ ὕλικό, στὴν πραγματικότη-τα δὲν εἶναι. Βεβαίως οἱ μεταβλητὲς αὐτὲς παίζου-ν τὸ ρόλο τους καὶ πολλὲς φορὲς μεγάλο. Μὰ τὸ πρόβλημα στὴ βάση του εἶναι ἠθικὸ καὶ θρησκευτικὸ. Πρόβλημα ἠθους, τρόπου καὶ στά-σης ζωῆς. Τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς εἶναι τόσο σο-βαρό, καὶ ἱερό, ὥστε δὲν μπορούμε νὰ τὸ ἀφή-νουμε σὰ χέρια ἀνεύθυνων ἀνθρώπων. Εἶναι ἡ χειροπιαστὴ παρουσία τοῦ Θεοῦ ἀνάμεσά μας. Καὶ χρήζει ἀπολύτου σεβασμοῦ, πίστεως καὶ πνοῆς θείας. Ὁ Θεὸς χάρισε σὸν ἀνθρωπο αὐ-τὴν τὴν ὑπέροχη ἰδιότητα καὶ τὴν μεγίστη εὐθύ-νη νὰ διαχειρίζεται τὴ ζωὴ. Μᾶς ἔκανε μικροὺς θεοὺς, δημιουργοὺς τοῦ πλάσματος ἐκείνου ποὺ πρῶτο ἐξῆλθε ἀπὸ τὰ χέρια Του. Μᾶς ἔκαμε βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς. Καὶ μᾶς προσεκάλεσε σὲ μιὰ ζωὴ κοντὰ Του. Ἰδίως δὲ τὰ παιδιὰ. «Ἄφε-τε τὰ παιδιὰ ἐλθεῖν πρὸς με καὶ μὴ κωλύεται αὐτὰ», εἶπε. Γι' αὐτὸ εἶπα ὅτι τὸ πρόβλημα εἶ-ναι ἠθικὸ καὶ θρησκευτικὸ. Καὶ αὐτὸ τὸ ἀποδει-κνύει ἡ πολύτεκνη ἑλληνικὴ οἰκογένεια. Τὸ 95% τῶν πολυτέκνων οἰκογενειῶν, εἶναι ἀνθρωποὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Χριστοῦ. Ἄνθρωποι εὐ-σεβεῖς μὲ φόβο Θεοῦ. Δὲν εἶχαν οὔτε ὑψηλὰ εἰσοδήματα καὶ προνομιακὰ οἰκογενειακὰ ἐπι-δόματα. Τὸ ἀντίθετο. Δὲν ἔχουν ἐπίζητες διευ-κολύνσεις, οὔτε μεγάλες κατοικίες, οὔτε οικονο-μικὴ ἄνεση σὲ σπίτια μεγάλα καὶ ὑπηρεσίες στὴ διάθεσή τους. Ἀντίθετα, αὐτοὶ ποὺ ἔχουν τὰ ἀ-νωτέρω, ἀποφεύγουν τὰ παιδιὰ. Σὲ τέτοια σπί-

τια, σπανίως θὰ δῆτε τρίτο παιδί. Ὑπάρχουν ὁμως ζεύγη πού θέλουν μὰ δὲν ἀντέχουν καὶ ζητοῦν τὴ βοήθεια τοῦ κράτους. Αὐτοὶ μὲ λίγη βοήθεια θὰ κάνουν. Μὰ οἱ ἄλλοι δὲν κάνουν παιδιά γιατί δὲν θέλουν, ἔστω καὶ ἂν τὰ ἐπιδόματα πολλαπλασιασθοῦν νὰ γίνουν προκλητικά. Ἴσως αὐτὰ τὰ ἐπιδόματα αὐξήσουν κατὰ τι τὴν γεννητικότητα, ἀλλ' ὄχι ἐπαρκῶς. Γι' αὐτὸ τὸ κράτος πρέπει νὰ κάνει ὅ,τι μπορεῖ καὶ ἀκόμη περισσότερο. Ἀλλὰ πρέπει νὰ πεισθεῖ τὸ ἴδιο νὰ δώσει τὴν ἐμπρέπουσα θέση καὶ σημασία στὸ ἔργο καὶ τὴν ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας. Μόνο ἡ Ἐκκλησία, βοηθούμενη ἀπὸ τὸ κράτος πραγματικά καὶ εἰλικρινῶς, θὰ μπορέσει, ἀργὰ ἀλλὰ σταθερά, νὰ δημιουργήσει ἐκεῖνες τὶς προϋποθέσεις στὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ ἀρχίσει νὰ διαφαίνεται κάποιο φῶς στὸ κατασκότεινο καὶ ἐπικίνδυνο τούνελ τῆς ἐν ὄψει ἐθνικῆς συρρικνώσεως. Τὸ κράτος πρέπει νὰ τολμήσει νὰ ἀγκαλιάσει τὴν Ἐκκλησία.

Ἡ Διακομματικὴ Ἐπιτροπὴ, κι αὐτὴ ἀκόμη — ἀπὸ κεκτημένη ταχύτητα τόσων καὶ τόσων ἐτῶν — διστακτικά, μεταξὺ τῶν ἄλλων μέτρων προτείνει καὶ τὴν ἐνίσχυση τῆς ἐλληνικῆς Παραδόσεως καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος τῶν Ἑλλήνων. Γενικότερες πού εἶναι χαρακτηριστικὸ τῆς ἀτολμίας. Οἱ ἄνθρωποι φοβοῦνται νὰ ποῦν τὴν ἀλήθεια πού σώζει. Πῶς ὁμως θὰ ἐνισχυθοῦν οἱ Παραδόσεις καὶ τὸ Ὁρθόδοξο φρόνημα; Μὲ τὴν Ἐκκλησία στὴ γωνία; Περιφρονούμενη καὶ μνηστειζόμενη; Μὲ τὶς ἀναίσχυντες μεσημβρινὲς καὶ ἀπογευματινὲς προβολὲς μπροστὰ στὰ ἔκπληκτα μάτια τῶν μικρῶν παιδιῶν, τῶν παντοειδῶν σκουπιδιῶν; Μὲ τὴν ἀσυστόλως διδασκόμενη ἀνηθικότητα καὶ τὴν πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῆς ἀντισύλληψης καὶ τὰ συνεχῆ κηρύγματα γιὰ τὴν ἀποφυγὴ τῆς ἐγκυμοσύνης; Ἔτσι θὰ πλάσουμε ἐλληνικὲς οἰκογένειες πού ν' ἀγαποῦν τὸν τόπον αὐτό, πού νὰ δίνουν τὴ ζωὴ τους καὶ τὰ παιδιά τους γιὰ τὴν πατρίδα;

Κρίνουμε ἀναγκαῖο νὰ πεισθεῖ τὸ Κράτος νὰ ἀναλάβει ἐπίσημη, κυριολεκτικῶς, ἐκστρατεία πρὸς διαφώτιση τῶν πολιτῶν ἐπὶ τοῦ κινδύνου πού ἐπικρέμαται πάνω στὰ κεφάλια ὅλων, ἀκόμη καὶ τῆς γῆς αὐτῆς. Μὲ κάθε τρόπο καὶ κάθε μέσον. Ἐχει ὅλες τὶς ὑπηρεσίες στὴ διάθεσή του... Νὰ ὀριστεῖ εἰδικὸ Συμβούλιο ἀπὸ ἐγνωσμένου κύρους προσωπικότητες τῆς ἐπιστήμης, τοῦ δικαίου καὶ ἄλλων φορέων. Ἀπὸ ἀνθρώπους πού μετέχουν τῆς ἐπιθανάτιας ἀγωνίας τοῦ

Γένους. Καὶ οἱ ὅποιοι μὲ ηὔξημένες ἀρμοδιότητες θὰ συντονίζουν τὴν ὅλη προσπάθεια. Σχολεῖα ὅλων τῶν βαθμίδων, Τύπος, Μέσα Ἐνημέρωσης (τουλάχιστον τὰ κρατικά), Ὁργανισμοί, Διαφημιστικὲς Ἐταιρεῖες κ.λπ., νὰ συντονισθοῦν πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴν. Συμβούλιο ἀνυποχώρητο στὰ βέλη πού θὰ βάλλουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἐναντίον του πολλοὶ μεγαλόσχημοι, δῆθεν πατριῶτες καὶ προοδευτικοί.

Νὰ κληθοῦν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων στὴν Ἱερὰ Σύνοδο καὶ νὰ γίνουν μέτοχοι τοῦ προβληματισμοῦ καὶ τῆς ἀγωνίας τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ νὰ ἀναλάβουν δημοσίως τὶς εὐθύνες τους, ἔκθετοι ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, στὸν ὅποιο τὸ Κράτος, ὅπως καὶ ἡ Ἐκκλησία, θὰ θέσουν ὠμό, ὅπως εἶναι, τὸ πρόβλημα. Εἰλικρινῶς καὶ ὑπευθύνως. Διαφορετικά, τὰ προβλήματα μὲ τοὺς γειτονικοὺς λαοὺς καὶ κυρίως μὲ τὸν ἀνατολικὸ γείτονα, θὰ λυθοῦν ὄντως ἀλλὰ εἰς βάρος μας. Ἀκούστε τί εἶπε ὁ μακαρίτης πλέον Τουργκοῦτ Ὁζάλ: «Τὸ Κυπριακὸ καὶ τὸ ζήτημα τοῦ Αἰγαίου, θὰ ἐπιλυθοῦν ἀπὸ τὶς πληθυσμιακὲς ἐξελίξεις στὶς δύο χώρες».

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι,

Οἱ χρόνοι καὶ οἱ καιροὶ πού ἔρχονται θὰ μᾶς δοκιμάσουν ἐν πυρὶ, καὶ ὡς χρυσὸς ἐν χωνευτηρίῳ πρέπει νὰ πιστοποιήσουμε τὴ γνησιότητά μας. Ἀλλὰ γι' αὐτό, πρωτίστως, πρέπει νὰ ὑπάρχομε ὡς λαός. Τὸ ἴδιο συμβαίνει, ὑπὸ ἄλλην βεβαίως μορφήν, καὶ στὴ Θράκη. Ἦδη τὰ νησιὰ τοῦ Ἀνατολικοῦ Αἰγίου φθίνουν πληθυσμιακῶς, ἀδειάζουν, κενοῦνται. Καὶ κατὰ ἀδήριτο φυσικὸ νόμο, τὸ κενὸ καταλαμβάνεται. Ἡ φύση ἀπορρίπτει τὸ κενό, τὸ πληροῖ. Μὲ τί ὁμως θὰ γεμίσει τὸ δικό μας ἔδαφικὸ κενὸ καὶ ἰδίως πόσο ἀκριβὰ θὰ πληρώσουμε ἐμεῖς καὶ ἡ ἐγκληματικὴ μας ἀκηδία, τὸ κενὸ καὶ τὴν κενότητά μας; Στῶμεν μετὰ φόβου!

Εὐχαριστῶ.

(Τέλος)

«ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ»

Ἡ ἐφημερίδα τῆς Ἐκκλησίας

Ἐνημερώνει ὑπεύθυνα γιὰ τὴ δραστηριότητα τῆς Ἐκκλησίας. Κυκλοφορεῖ τὴν 1η καὶ 16η κάθε μήνα.

Ἡ ἱατρική, λειτουργὸς τῆς υγείας τοῦ καθόλου ἀνθρώπου*

Ἐναρκτήριος ὁμιλία εἰς τὸ Ἰατρικὸν Συμπόσιον Παθολογίας
(Καρπενήσιον, 17-18 Νοεμβρίου 1995)

«Στὶς Ἰατρικὲς Σχολὲς δὲν γίνεται ἡ κατάλληλη προετοιμασία τῶν σπουδαστῶν, στοὺς ὁποίους προσφέρεται ἡ χειρίστη δυνατὴ πληροφόρηση...». Τὰ λόγια αὐτὰ προέρχονται ἀπὸ τὸ στόμα ἑνὸς Ἀμερικανοῦ διδασκάλου, τοῦ Danner Clouser, ἡ πατρίδα τοῦ ὁποίου ἔριξε κυρίως τὸ βᾶρος στὴν ἱατρικὴ τεχνολογία. Μακάρι ἡ διαπίστωση αὐτὴ νὰ ὀδηγήσῃ γενικώτερα σ' ἓνα βαθύτερο προβληματισμὸ καὶ σὲ μιὰ πνευματικὴ προετοιμασία, ποὺ θὰ ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν ἀληθινὴ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν ἀνθρώπο»

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καρπενησίου
κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ

(Ζωὴ 1981, σ. 48), δεδομένου ὅτι ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη κατὰ τὸν Μέγα Βασίλειο, χαρακτηρίζεται «φιλανθρωπία» καὶ «υγείας χορηγός». Τὰ ὅσα χαρακτηριστικὰ περὶ τῆς ἱατρικῆς καὶ τῶν ἱατρῶν γράφει ὁ Μέγας Βασίλειος στὴν 189 ἐπιστολὴν τοῦ πρὸς Εὐστάθιον ἀρχίατρον (M.P.G. 32,684) τὸ κάμνει σκόπιμα, γιὰτὶ οἱ Ρωμαῖοι εἶχαν διαδώσει τὴν περιφρόνησιν πρὸς τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην, τὴν ὁποίαν θεωροῦσαν σὰν εὐτελεῖς ἐπάγγελμα, προωρισμένο γιὰ τοὺς δούλους. Γνωστὸ ἄλλωστε εἶναι, ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Μέγας Βασίλειος ἀσχολήθηκε περὶ τὴν μελέτη τῆς ἱατρικῆς (τῆς ἐποχῆς του), ὥστε «εἰς ἕξιν τῆς τέχνης ἀφίκετο», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ φίλου του ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου (Ἐπιτάφιος εἰς Βασίλειον, M.P.G. 36, 528).

Μεταξὺ τῆς ἱατρικῆς τοῦ σώματος καὶ τῆς ἱατρικῆς τῆς ψυχῆς ὁ Μέγας Βασίλειος, ποὺ ὅπως εἶπαμε ἔχει γνώσιν τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης, διαβλέπει παράλληλον πορείαν καὶ ὁμοιότητα εἰς τὰς μεθόδους. Καὶ ἐξαιρεῖ μὲν τὴν σπουδαιότητα τῆς ἱατρικῆς τοῦ σώματος, τονίζοντας ὅτι ἡ ἀσκησὴ τῆς προϋποθέτει ἐπιστημονικὴ κατάρτιση, ποὺ ἀποκτάται μὲ μακροχρόνια σπουδὴ καὶ ἀσκησὴ καὶ μαθητεία κοντὰ σὲ εἰδικούς, ὁ-

μος θεωρεῖ ὅτι τὸ ἔργο τοῦ Κληρικοῦ, τοῦ ποιμένου τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἱατροῦ τῶν ψυχῶν, εἶναι πολὺ δυσχερέστερο ἐξ αἰτίας καὶ τοῦ πολυπλόκου τῶν ψυχικῶν λειτουργιῶν καὶ τοῦ ἀδήλου καὶ ἀφανοῦς αὐτῶν. Τὴν δυσκολίαν αὐτὴν τῆς παιδείας καὶ ἱατρείας τῆς ψυχῆς ἐπιτυχῶς καὶ ἐπιγραμματικῶς προσδιορίζει ὁ ἐπιστήμιος φίλος τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ ἰσάξιος αὐτοῦ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὅταν λέγῃ: «τέχνη τις τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, ἀνθρώπον ἄγειν, τὸ πολυτροπώτατον ζῶον καὶ ποικιλώτατον» (M.P.G. 35,425). Εἶναι πολὺ διδακτικὸ γιὰ ὅλους τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Μέγας Βασίλειος ἐφρόντιζε, ὥστε μέσα στὰ νοσοκομεῖα τῆς «Βασιλειάδος» νὰ θεραπεύωνται ταχύτερον οἱ ἀσθενεῖς διὰ τῆς τονώσεως τῆς ψυχῆς καὶ ἐπίστευε, ὅτι ὁ καλὸς καὶ ἱκανὸς ἱατρὸς «οὐ μέχρι τῶν σωμάτων περιορίζει τὴν ἐκ τῆς (ιατρικῆς) τέχνης χάριν, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχικῶν ἀρρωστημάτων ἐπινοεῖ τὴν διόρθωσιν» (Ἐπιστολὴ ΡΠΘ' Εὐσταθίῳ ἀρχιάτρῳ, M.P.G. 32,684-685).

Διακεκριμένο, ξεχωριστὸ πρόσωπο στὴ ζωὴν μας, μαζὶ μὲ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς διδασκάλους μας, εἶναι ὁ ἱατρὸς μας. Ἀκόμη περισσότερο, ὁ ἱατρὸς εἶναι ὁ πνευματικὸς μας ἱατρὸς εἶναι ὁ πνευματικὸς καὶ πνευματικὸς εἶναι ὁ ἱατρὸς. Τὸ ἔργο καὶ τῶν δύο αὐτῶν συνδέεται ἔτσι στενά, ὅπως στενὸς καὶ ἀδιάρρηκτος εἶναι ὁ δεσμὸς τῆς ψυχῆς μὲ τὸ σῶμα. Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτὴ ἡ ἱατρικὴ εἶναι πραγματικὰ ἱερὴ ἐπιστήμη, ὅπως ἐτονίσαμε στὴν ἀρχή. Μέσα στὸ γνωστὸ κείμενο τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς φιλολογίας, ποὺ ἀποδίδεται στὸν Ἴπποκράτη, ὡς ὄρκος τοῦ ἱατροῦ, διακρίνομε καθαρὰ πόσο ἱερὸ εἶναι τὸ ἔργο τοῦ ἱατροῦ καὶ πῶς δὲν εἶναι ὑπερβολὴ αὐτὸ ποὺ εἶπαμε, ὅτι ὁ ἱατρὸς εἶναι ὅπως ὁ πνευματικὸς.

Εὐκαίαια καὶ ἐπωφελῆς εἶναι ἡ συνεργασία Θεολογίας καὶ Ἰατρικῆς, θεραπευμένων Κληρικῶν καὶ ἱατρῶν. «Εἶναι ἀπολύτως ἐμφανὲς ὅτι ὁ ἱατρὸς καὶ ὁ Κληρικὸς πρέπει νὰ ἀσχοληθοῦν ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸν καθόλου ἀνθρώπον, ἦτοι μὲ τὴν φυσικὴν του ὑπαρξίν, τὴν ψυχὴν του καὶ τὰς

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 689 τοῦ ὑπ' ἀρ. 15 τεύχους.

σχέσεις του. Έργον ἀμφοτέρων εἶναι νὰ ἐπιτύχουν ἀρμονικὴν ἀπὸ κοινοῦ λειτουργίαν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται συχνὰ διὰ τῆς αὐτογνωσίας, τῆς αὐτοκριτικῆς, τῆς μετανοίας, ἤτοι τῆς ἀντιμετώπισεως τῶν προκαταλήψεων μας, τοῦ μίσους μας, τῆς ἀποσυνθέσεως, ἢ ὁποία ἔχει διαβρώσει τὴν συμπεριφορὰν μας καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως ὑγιῶν, ὀρθῶν σχέσεων μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν συνανθρώπων μας. Ὁ ἰατρός ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν κληρικὸν νὰ αἰσθανθῆ ὡς μέλος τῆς θεραπευτικῆς ομάδος καὶ ὁ κληρικὸς θὰ πρέπει νὰ ἐκτιμᾷ ἀναλόγως τὰς δυσκολίας, τὰ προβλήματα καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἱατροῦ. Ἡ ψυχοσωματικὴ ἀντιμετώπισις τῆς ἀνθρωπίνης υἰείας, τῆς ἀνθρωπίνης συμπεριφορᾶς καὶ τῆς ἀνθρωπίνης νόσου, μᾶς μεταφέρει ἀπὸ τὰς μεμονωμένας καὶ ἐπιμέρους αἰτίας πρὸς τὴν εὐρύτεραν καὶ ὠλοκληρωμένην γνῶσιν. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὁδός, ἢ ὁποία θὰ μετακινήσῃ τόσον τὴν ἰατρικὴν, ὅσον καὶ τὴν Θεολογίαν ἀπὸ τὰς περιορισμένας καὶ στενὰς ἀντιλήψεις καὶ θὰ προσφέρῃ νέας εὐκαιρίας διὰ δημιουργικὴν σκέψιν, ποῦ θὰ ἐμπλουτίσῃ καὶ τὰς δύο ἐξ ἴσου... Ὑπογραμμίζω, ὅτι οἱ ἱατροὶ καὶ οἱ κληρικοὶ ἠμποροῦν νὰ συνεργασθοῦν δημιουργικῶς καὶ ἐπωφελῶς. Οἱ ἱατροὶ εἶναι ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, οἱ Κληρικοὶ ἐργάζονται διὰ τὴν διαφύλαξιν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Συνεργαζόμεναι ἡ ἰατρικὴ καὶ ἡ Θεολογία θὰ ἀνακαλύψουν νέας διαστάσεις, μίαν κοινὴν ἐπιδίωξιν. Ἡ ἐπιδίωξις δὲ αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ υἰεία καὶ μάλιστα ἡ πνευματικὴ υἰεία, ἄνευ τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ ἐπιζήσῃ καὶ ἐκπληρώσῃ τὸν θεῖον προορισμὸν του» (Ἀρχιμ. Φιλοθέου Φάρου, Ἀκτίνες 1968, σ. 369). Ἄλλωστε, ὅπως λέγει ὁ ἰατρός καὶ ἱερεὺς Boye: «Ἐὰν ὁ ἰατρός δὲν γίνῃ κατὰ τινὰ οἰονδήποτε τρόπον ἱερεὺς - ποιμὴν καὶ ὁ ἱερεὺς δὲν γίνῃ κατὰ τινὰ τρόπον ἰατρός - θεραπευτῆς, τότε καὶ οἱ δύο οὐδὲν ἀξίζου» (Χριστὸς καὶ κόσμος 1967, σ. 11).

«Ὡσπερ ἐκάστη τῶν τεχνῶν βοήθεια ἡμῖν πρὸς τὸ τῆς φύσεως ἀσθενὲς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κεχάριται... οὕτω καὶ ἰατρικὴ... Οὔτε οὖν φευκταῖον πάντῃ τὴν (ἰατρικὴν) τέχνην οὔτε ἐπ' αὐτῇ πάσας τὰς ἐλπίδας ἔχειν... καὶ ἰατρὸν εἰσάγοντες, ὅτε ὁ λόγος συγχωρεῖ, τῆς πρὸς Θεὸν ἐλπίδος οὐκ ἀφιστάμεθα». Μέσα σ' αὐτὰ τὰ λόγια του ὁ Μέγας Βασιλεὺς, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ, καθορίζει καὶ τὰ ὅρια τῆς δυνατότητος τῆς ἰα-

τρικῆς ἐπιστήμης καὶ τὴ θέσιν τοῦ θεοῦ παράγοντος στὴ σωματικὴ ἀσθένεια καὶ θεραπεία. «Ἐὰν ὁ ἰατρός εἶναι εἰλικρινὴς καὶ τίμιος, δὲν μπορεῖ νὰ μὴ ὁμολογῆ, ὅτι ἡ ἐπιστῆμη του ἔχει ὀρισμένα ὅρια δυνατότητος. Ἀνακουφίζει, παρηγορεῖ, ἀλλὰ μέχρις ἐνὸς σημείου ἢ προστὰ μάλιστα στὸ γεγονός τοῦ θανάτου δὲν ἔχει νὰ πῆ τίποτε. Πρέπει νὰ παραχωρήσῃ τὴ θέσιν τῆς σὲ μὴ ἄλλῃ πραγματικότητι μὲ μὴ στάση, ποῦ περιγράφει ὁ χειρουργὸς Sauerbruch: «Δὲν ὑπάρχει πραγματικὴ ἐπιστῆμη χωρὶς αὐτὴ νὰ εἶναι ἠνωμένη ἐν πνεύματι ταπεινώσεως μὲ τὸν Θεόν. Ἀπὸ αὐτὴν τὴν ταπεινώσιν ἐκπηγάζει μία ἰσχυροτάτη δύναμις, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ διαθέτῃ ὁ ἰατρός, διὰ νὰ ἠμπορῆ νὰ ἐξασκῆ τὸ ἐπάγγελμά του μετὰ πάσης εὐσυνειδησίας» (Καὶνὴ Κτίσις 1972, σ. 3544). Ἐχει σημασίαν, ὅτι τὴν ὁμολογίαν αὐτὴν δὲν τὴν κάμνει οὔτε κληρικὸς οὔτε θεολόγος, ἀλλὰ ἓνας εἰλικρινὴς καὶ τίμιος ἰατρός.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἱατροῦ ἐναντι τοῦ Θεοῦ, ἃς ἀκούσωμε τὴν χαρακτηριστικὴν μαρτυρίαν τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς ἰατρικῆς τῆς προσωπικότητος Paul Tournier: «Μπορεῖ κανεὶς νὰ εὕρῃ τὸν Θεὸν σὲ ἐμπειρίες δυνάμεως. Ἀλλὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν εὕρῃ πρὸς μυστηριωδῶς μέσα στὶς δοκιμασίες καὶ τὶς ἀποτυχίες τῆς ζωῆς. Καὶ πολλὰ φορὲς οἱ ἐμπειρίες τῆς ἀδυναμίας εἶναι ἐκεῖνες ποῦ μᾶς συνδέουν μὲ τὸν Θεὸν περισσότερο ἀπὸ τὶς ἐμπειρίες τῆς δυνάμεως. Καὶ ἐμεῖς οἱ ἰατροὶ ἔχομε δύο χέρια. Τὸ δυνατὸ χέρι τῆς τεχνικῆς, τοῦ χειρουργοῦ, τοῦ καρδιολόγου, ποῦ σώζει διὰ τῆς τεχνικῆς. Ἀλλ' ἔχομε καὶ ἓνα χέρι ἀριστερὸ γιὰ νὰ παρηγοροῦμε τοὺς ἀνθρώπους στὶς δοκιμασίες τους. Πάντοτε τείνομε νὰ φέρωμε σὲ ἀντίθεση τὸ ἓνα χέρι ἀπέναντι στὸ ἄλλο. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι θρησκευόμενοι, ποῦ ἀρνοῦνται τὴν ἐπιστῆμη ἐν ὀνόματι τῆς πίστεως. Καὶ ὑπάρχουν ἄνθρωποι, ποῦ λατρεύουν τὴν δύναμιν τῆς τεχνικῆς καὶ ἀπορρίπτουν τὸν Θεὸν ἐν ὀνόματι τῆς δυνάμεως. Ὅλη μου τὴ ζωὴ τὴν ἀφιέρωσα στὸ νὰ ἐνώσω αὐτὰ ποῦ φέρουν σὲ ἀντίθεση καὶ νὰ δείξω στοὺς πιστοὺς ὅτι ἀπὸ τὸν Θεὸν ἔρχεται ἡ τεχνικὴ δύναμις τῶν σοφῶν ἰατρῶν. Καὶ νὰ δείξω στοὺς ἰατροὺς, ὅτι δὲν θὰ ἦσαν δυνατοὶ ἂν ὁ Θεὸς δὲν τοὺς ἔδινε τὴν δύναμιν. Ἔτσι δὲν κληθήκαμε νὰ θέσωμε σὲ ἀντίθεση τὸ δεξιὸ χέρι ἀπέναντι στὸ ἀριστερὸ, ἀλλὰ νὰ τὰ ἐνώσωμε. Καὶ ὅταν τὰ ἐνώσωμε τὰ δύο χέρια, αὐτὸ εἶναι

τὸ σημεῖο τῆς προσευχῆς» (Ἀκτίνες 1974, σ. 207). Καὶ πάλιν ὑπογραμμίζω, ὅτι αὐτὰ δὲν τὰ λέγει οὔτε κληρικὸς οὔτε θεολόγος, ἀλλὰ ἰατρὸς τοῦ ὕψους καὶ τοῦ ἤθους ἐνὸς Paul Tournier.

Παλαιότερον, ὅτε οἱ ἐπιστήμονες ἰατροὶ εἶχον περισσοτέραν συναίσθησιν καὶ τοῦ περιορισμένου τῶν ἀνθρωπίνων δυνατοτήτων καὶ τῆς παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ, εἰς κάθε ἰατρικὴν συνταγὴν εἰς τὸ κάτω μέρος ἔγραφον «cum Deo» (σὺν Θεῷ). Ὁλόκληρη ἡ ἰατρικὴ σοφία βρίσκεται μέσα σὲ μιὰ πρόταση: «Ὁ ἰατρὸς νοσηλεύει, ὁ Θεὸς θεραπεύει». Καὶ ὑπάρχει ἓνας ἀφορισμὸς πασιγνώστος, ποὺ ἀκοῦμε συχνὰ στὶς ὁμιλίες λήξεως τῶν ἰατρικῶν Συνεδρίων: «Καμμιὰ φορὰ νὰ θεραπεύετε, νὰ ἀνακουφίζετε συχνά, νὰ παρηγορήτε πάντα», ποὺ σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ δίνωμε σὰν ἰατροὶ ψυχῶν τε καὶ σωματῶν πάντα ἓνα στήριγμα στοὺς ἀδελφούς μας κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Τὰ προβλήματα, τὰ ζητήματα αὐτὰ ἀπασχολοῦν, πρέπει νὰ ἀπασχολοῦν τὴ σύγχρονη ἰατρικὴ ἐπιστῆμη καὶ ποιμαντικὴ, γιατί εἶναι ζητήματα ἀπὸ τὰ πιὸ προσωπικὰ τοῦ ἀνθρώπου· ζητήματα σωματικῆς ὑγείας καὶ ζωῆς του, ὅπως τὰ ἄλλα ἐκεῖνα ποὺ ἀφοροῦν στὴν ψυχικὴ του ὑγεία καὶ πνευματικὴ ζωῆ.

Ὁμολογουμένως ὑπάρχουν διακονήματα δύσκολα - σταυρός, ὅπως τὸ τοῦ κληρικοῦ καὶ τοῦ ἰατροῦ, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀγάπη ὅλα γίνονται πιὸ εὐκόλα.

«Χωρὶς τὴν ἀγάπη ὅλα εἶναι δύσκολα», ἔλεγεν ὁ ἅγιος Σιλουανὸς (Πρβλ. Ματθ. ια' 29-30 καὶ Ἰωάν. κα' 15-17). Ἡ διακονία τοῦ ἰατροῦ εἶναι ἱερουργία. Ὁ χριστιανὸς ἰατρὸς καλεῖται νὰ κινηθῆ κατὰ τὴν πλήρωση τῆς χαρισματικῆς του διακονίας, τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς υποχρεώσεώς του μέσα στὸ χώρο τοῦ χριστιανικοῦ ἤθους καὶ δέοντος. Καλεῖται νὰ μεταφράσῃ τὸ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ χάρισμά του, τὴν ἐπιστημονικὴ του ἐμπειρία σὲ ἀγάπη καὶ ἐνδιαφέρον πρὸς τὸν ὅποιονδήποτε ἀσθενὴ καὶ πάσχοντα ἄνθρωπο, νὰ γίνῃ δηλαδὴ ὁ καλὸς σαμαρείτης κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἰατρὸς εἶναι, πρέπει νὰ εἶναι ὁ τύπος τοῦ καλοῦ, τοῦ ἐναρέτου ἐπιστήμονος, ὁ «εἰς δόξαν Θεοῦ τῆ ἐπιστῆμη κεχορημένος», κατὰ τὴν διατύπωσιν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Θὰ πρέπει ἀσφαλῶς νὰ ζῆσῃ ὁ ἰατρὸς ἀπὸ τὴ διακονία του, ἀλλὰ τὸ ἔργο του εἶναι κάτι πολὺ πιὸ πέρα ἀπὸ αὐτὸ, εἶναι μιὰ θεία λει-

τουργία, μιὰ ἱερουργία στὸν ἀσθενὴ καὶ πονεμένο ἄνθρωπο. Τὸ ἔργο, ἡ διακονία, ἡ προσφορὰ τοῦ κληρικοῦ καὶ τοῦ ἰατροῦ δὲν ἀποτιμᾶται καὶ δὲν ἀμείβεται. Γνωρίζει δὲ καλὰ ὁ ἀσθενὴς τί σημαίνει ἓνας καλὸς ἰατρὸς, ὅπως γνωρίζει καὶ τὸν χωρὶς Θεοῦ ἰατρό, ποὺ εἶναι κοινωνικὴ πληγὴ καὶ συμφορὰ. «Medicus pius, res miranda» (εὐσεβὴς ἰατρὸς, πράγμα θαυμάσιον), ἔλεγε ἄλλοτε. Ἐχαλάσαμε ὅμως τὸν κόσμο ἐπὶ μιὰν γενεὰν τοῦλάχιστον, γιὰ νὰ πείσωμε, ὅτι ὁ εὐσεβὴς ἰατρὸς εἶναι πράγμα γελοῖον. Ἀντικαταστήσαμε τὸν εὐσεβῆ ἰατρό μὲ τὸν ἐπιχειρηματία, τὸν ἔμπορο καὶ κερδοσκόπο ἰατρόν. Αὐτὴ ἦτο ἡ ἐξυπνάδα μας. Καὶ τώρα μᾶς παρουσιάζεται πρὸς πληρωμὴν ὁ λογαριασμὸς αὐτῆς τῆς ἐξυπνάδας (πρβλ. Συζήτησις 1976, σ. 134 ἔξ.). Ὅσοι χριστιανοὶ καὶ μάλιστα κληρικοὶ καὶ ἰατροὶ ἐλησμόνησαν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ποὺ δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ τὸ «κοινοφελῶς ζῆν» καὶ τὸ ἀντικατέστησαν μὲ τὸ «ἀτομικῶς, ἐγωϊστικῶς, ἰδιοτελῶς ζῆν», αὐτοὶ δημιουργοῦν καὶ σωρεύουν τόσα δυσεπίλυτα προβλήματα στὴν κοινωνία μας, ποὺ ὄχι μόνο δὲν μᾶς τιμοῦν, ἀλλὰ καὶ μᾶς ντροπιάζουν.

Ἄδελφοί μου,

Ἔτσι ἐννοοῦμε καὶ παραδεχόμεστε τὴν ἀξία τῆς ἰατρικῆς ἐπιστῆμης καὶ τὴ θέσῃ ἐνὸς καλοῦ ἰατροῦ κοντὰ μας. Ἔτσι ἐννοοῦμε τὴ σημασία ποὺ ἔχουν τὰ λόγια τοῦ μεγάλου ἀποστόλου Παύλου γιὰ τὸν «συνέκδημον» ἰατρόν του, τὸν εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ, ποὺ συγχρόνως εἶναι μιὰ μαρτυρία καὶ ἓνας ἔπαινος γιὰ τὴν εὐσυνειδησία του ὡς ἐπιστήμονος καὶ γιὰ τὸ ἤθος του ὡς ἀνθρώπου. «Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς» (Κολοσ. δ' 14). Καὶ ἐγώ, ὡς ἐπίσκοπος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ἀσπάζομαι ἐν Χριστῷ πάντας ὑμᾶς τοὺς ἰατροὺς, τοὺς ἀγαπητούς, εὐχόμενος πᾶσαν ἀπὸ Θεοῦ εὐλογίαν εἰς θεοφιλή καὶ ἔγκαρπον πλήρωσιν τῆς θείας καὶ ὑψηλῆς σας διακονίας καὶ ἀποστολῆς. Ἀμήν.

(Τέλος)

Γιὰ πληροφορίες καὶ παραγγελίες βιβλίων ἀπευθύνεσθε:

Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασιῶ 1 – 115 21 Ἀθήνα.
Τηλ. (01) 72 28 008.

Fax (01) 72 38 149 (Κεντρικὴ διάθεση).

Βιβλιοπωλεία: Δραγατσανίου 2 (πλ. Κλαυθμῶνος) Ἀθήνα.

Τηλ. (01) 33 10 977, 32 28 637 (καὶ Fax).

Ἐθν. Ἀμύνης 9α καὶ Τσιμισκῆ – Θεσ/νίκη. Τηλ. (031) 275 126. Fax 278 559.

ΘΕΜΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΥΤΑΞΙΑΣ*

22. Κατὰ τὴν Κατήχησιν πρὸ τοῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος, ἔνιοι ἱερεῖς λέγουν ἅπαξ τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως καὶ ἄλλοι τρις, ὡς τὸ Εὐχολόγιον σημειώνει.

23. Γονυκλισία ἐν ταῖς Κυριακαῖς. Μέγα θέμα. Ἄξιον μελέτης ἐνδελεχοῦς.

24. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ Ἀποστολικοῦ Ἀναγνώσματος ἀκούεται ὑπὸ τινων λειτουργῶν «εἰρήνη σοι τῷ ἀναγινώσκοντι», ὑπὸ ἄλλων «εἰρή-

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θήρας
κ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

νη σοι τῷ ἀναγνώσαντι» καὶ ὑπὸ ἄλλων «εἰρήνη σοι τῷ ἀναγινώσκοντι καὶ παντὶ τῷ λαῷ».

25. Πολλοὶ ἱερεῖς κατὰ τὴν τέλεισιν τοῦ Μυστηρίου τοῦ Γάμου προσφέρουν ἐκ τοῦ κοινου ποτηρίου οἶνον καὶ εἰς τὸν παρὰ νυμφον.

26. Κατὰ τὸν καθαγιασμὸν τῶν Τιμίων Δώρων ὑπὸ τινων λειτουργῶν προστίθενται καὶ ἄλλα τροπάρια, μὴ ἀναγραφόμενα εἰς τὰ «Ἱερατικά». Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Πάριος, ἀναφέρεται στὴν προσθήκη στὴν Θ. Λειτουργία πού συνίσταται στὴν εὐχή: «Κύριε, ὁ τὸ πανάγιόν Σου Πνεῦμα ἐν τῇ Τρίτῃ ὥρα τοῖς ἀποστόλοις Σου καταπέμφας, τοῦτο ἀγαθὲ μὴ ἀντανέλης ἀφ' ἡμῶν, ἀλλ' ἐγκαίνισον ἡμῶν τοῖς δεομένοις σου καὶ ποιήσον τὸν μὲν ἄρτον τοῦτον Τιμίον Σῶμα τοῦ Χριστοῦ Σου, τὸ δὲ ἐν τῷ Ποτηρίῳ τούτῳ Τιμίον Αἷμα τοῦ Χριστοῦ Σου, μεταβαλὼν τῷ Πνεύματί Σου τῷ Ἁγίῳ.

Κατὰ τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον ἡ προσθήκη αὐτῆ εἶναι ἀνιστόρητη, ἀντιδογματικὴ καὶ ἄλογη καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ παραλείπεται. Ἐξηγεῖ δὲ τὴν ἀποψή του διεξοδικῶς, ὄχι μόνον ἱστορικῶς καὶ φιλολογικῶς, ἀλλὰ κυρίως δογματικῶς. Τὰ λειτουργικὰ κείμενα ἔχουν λογικὴ δομὴ καὶ συνέχεια, ἐκφράζουν τὴν πίστη τῆς Ἐκκλησίας καὶ δὲν εἶναι ἐπαναλαμβανόμενες τελετουργίες, ἄλογες, πού ἀγιάζουν τοὺς πιστοὺς κατὰ τρόπον μαγικόν. Στὴν εὐχὴ τῆς ἀναφορᾶς ὁ ἱερεὺς-λειτουργὸς εὐχεται πρὸς τὸν Πατέρα. Ὁ Υἱὸς ἀναφέρεται σὲ σχέση πρὸς τὸν Πατέρα «διηγηματικῶς»: «πῶς ὁ Υἱὸς Τοῦ ὁ μονογενῆς τὴν νύκτα

ἐκείνην, παρέδωκε εἰς τοὺς ἁγίους Μαθητὰς τὸ πανάγιόν Τοῦ Σῶμα καὶ αἷμα καὶ ἐντολὴν τοὺς ἔδωκεν ὅτι καὶ αὐτοὶ νὰ κάνουν τὸ ἴδιον μετὰ ταῦτα εἰς ἐνθύμησιν». Ἡ δέηση καὶ ἡ παράκληση ἀναφέρεται πρὸς τὸν Πατέρα «νὰ στείλῃ σὺρανόθεν τὸ πανάγιόν Τοῦ Πνεῦμα, νὰ τελειώσῃ τὰ προκείμενα, ἤγουν νὰ κάμῃ τὸν ἄρτον σῶμα Χριστοῦ καὶ τὸν οἶνον αἷμα Χριστοῦ». Ὅταν ὁμοῦς στὴν εὐχὴ παρεμβάλλεται ἀπότομα μιὰ παράκληση πρὸς τὸν Υἱόν, μὲ τὸ ἴδιο περιεχόμενο, «τίς δὲν βλέπει ὀλοφάνερα πῶς ἔτσι ἔξαφνα καὶ ἀνακόλουθα καὶ ἀναρροστώτα μεταπηδᾷ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ ἑνα εἰς ἄλλο, ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ Πατρὸς εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Υἱοῦ καὶ ἀφήνεται ἀπὸ τὴν δέησιν ἐκείνου καὶ παρακαλεῖ τοῦτον;» Τὸ κύριο ὁμοῦς «ἀποπον καὶ βλάσφημον» εἶναι ὅτι ἡ προσθήκη παρακαλεῖ τὸν Χριστὸν νὰ μεταβάλλῃ τὸν ἄρτο καὶ οἶνο σὲ σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ. «Τίνος ἄλλου Χριστοῦ σῶμα ἢ ἄθεος αὕτη προσθήκη παρακαλεῖ νὰ κάμῃ ὁ Χριστός; Πόσους Χριστοὺς ἔχομεν; πόσους Υἱοὺς; πόσας οἰκονομίας...; Ἥμπορεῖ νὰ γίνῃ χειρότερον ἄτοπον ἀπὸ τὸ νὰ εἰσάγῃ δύο Χριστοὺς;»

Καὶ ὁ ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος εἰς τὴν Ἑρμηνευτικὴν του Ἐπιστασίαν σ. 213 σημειώνει:

«Κατὰ τὸν καθαγιασμὸν, μερικοὶ λειτουργοὶ δειλιῶντες καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ζητήσουν τὸ ποθούμενον, προσθέτουν τροπάρια τινά. Ταῦτα ὁμοῦς τυγχάνουν ἀπόβλητα, διότι ἐπιφέρουν σύγχυσιν, παραμορφώνουν καὶ ἴσως διαστρέφουν τὴν ἐνότητα τοῦ ἀγιωτάτου μέρους τῆς Θείας Λειτουργίας.

27. Κατὰ τὴν ἐκφώνησιν «Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ» ἄλλοι τῶν ἱερέων στρέφονται πρὸς τὴν Εἰκόνα τοῦ Κυρίου, ἄλλοι πρὸς τὸν Δεσποτικὸν θρόνον καὶ ἄλλοι πρὸς τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν. Νομίζω πρὸς τὴν Εἰκόνα τοῦ Κυρίου τὸ ὀρθόν.

28. Διαφοραὶ ὑπάρχουν μεταξύ τῶν λειτουργῶν κατὰ τὴν ἐκφώνησιν καὶ εὐλογίαν «Φῶς Χριστοῦ φαίνει πᾶσι» τῆς Λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων Τιμίων Δώρων.

29. Εἰς πολλοὺς Ἱ. Ναοὺς ἢ Θ' Ὁρα πρὸ τοῦ Ἑσπερινοῦ ὑπὸ ἀρκετῶν παραλείπεται. Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὸν «Τριαδικὸν Κανόνα» τῆς Κυριακῆς.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 693 τοῦ ὑπ' ἀρ. 15 τεύχους.

30. Διαφορὰ ὑπάρχει καὶ ὡς πρὸς τὸ χρῶμα τῶν Ἱ. Ἀμφίων κατὰ τὴν Μ. Ἑβδομάδα. Ἄλλοι φοροῦν μέλανα καὶ ἄλλοι ἄλλου χρώματος.

31. Τὸ ἀντίδωρον προσφέρεται πρὸς εὐλογίαν εἰς τὸν ἱερουργοῦντα ἀπὸ ἄλλους μὲν κατὰ τὸ «ἄξιον ἐστί» τῆς Θ. Λειτουργίας, ἀπὸ ἄλλους δὲ κατὰ τὸ «Κοινωνικόν» ἀφοῦ κοινωνήσουν οἱ ἱερεῖς τῶν ἀχράντων Μυστηρίων καὶ τοῦτο ἵνα μὴ προηγήται μετάδοσις τοῦ «ἀντιδώρου» πρὸ τῆς μεταλήψεως τῶν Τιμίων Δώρων.

Διανέμεται δὲ τὸ ἀντίδωρον ὑπὸ ἄλλων εἰς τὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας καὶ ὑπὸ ἄλλων κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν, ὅπερ καὶ ἄτοπον. Τὴν διανομὴν δὲ ἐνεργεῖ ὁ ἱερουργὸν ἀπὸ τῆς Ὁραίας Πύλης, ἐπιλέγων τὸ «εὐλογία Κυρίου καὶ ἔλεος...», καὶ οὐδεὶς ἄλλος.

32. Τὰ Βημόθυρα κατὰ τὴν ὥραν τοῦ «Κοινωνικοῦ» κλείονται εἰς μερικοὺς Ἱ. Ναοὺς, εἰς ἄλλους ὄχι. Καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, ἀντὶ νὰ ψάλλεται κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς ἕνα μακρόσυρτον «Κοινωνικόν», δὲν θὰ ἦτο καλύτερον νὰ ψάλλεται ἕνας ὠραῖος ψαλμός;

Κλείομεν τὰ Βημόθυρα, τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν, ὅπως λίαν προσφυῶς ἐτόνισε χθὲς εἰς τὴν «παρέμβασίν» του ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων, ἐγενικεύσαμε τὴν ἀπὸ τηλεοράσεως μετάδοσιν τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ὡς ἡ τελετουργία Του νὰ εἶναι θέαμα καὶ ὄχι συμμετοχή. Τὸ τραγικώτερον ὄλων, ἐνῶ ὁ Διάκονος λέγει «τὰς θύρας, τὰς θύρας ἐν σοφίᾳ πρόσχωμεν», ὁ φακὸς τῆς τηλεοράσεως φέρει ἐκτὸς ναοῦ καὶ τὴν τελευταία λεπτομέρεια τῆς τελετουργίας. Ἐτσι σιγά-σιγά, ἅς μοῦ ἐπιτραπῆ, κατεστήσαμε τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας θέαμα καὶ ἀκρόαμα. Μήπως καὶ προχθὲς εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῆς Ἱ. Συνόδου, τὸ ἴδιο δὲν ἐγινε, κατὰ τὰ «μηνύματα» τῶν ἐψηφισμένων Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων καὶ μάλιστα ὅταν ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, τὶς διάφορες εἰκόνες — ἅς μοῦ ἐπιτραπῆ ἡ λέξις — τὶς «τραβούσαν» κληρικοί;

Ἀκόμη δέ, κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν ὅτε ἐχειροτονεῖτο Μητροπολίτης, εἶδον ἱερέα ἐν στολῇ, ἱερουργοῦντα δηλαδὴ νὰ φωτογραφίζη ἐστραμμένος πρὸς τὸ ἐκκλησίασμα, ἀπὸ τῆς Ὁραίας Πύλης.

33. Κληρικοί τινες τελοῦντες τὰ μυστήρια Γάμου, Βαπτίσματος κ.λπ. φέρουν μόνον Ἐπιτραχήλιον. Τοῦτο εἶναι ἄτοπον. Ἐπιβάλλεται νὰ

φοροῦν καὶ τὸ φελώνιον. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει ἀσφαλῶς καὶ γιὰ τοὺς ἀρχιμανδριῖτες.

34. Καὶ κάτι ἀκόμη. Εἶναι περιεργος, κατ' ἄλλους μάταιος, ὁ ζήλος πολλῶν ποὺ ἀξιοῦν νὰ χρησιμοποιεῖται καὶ τὸ καλυμμαύχιον εἰς τὰς Ἱ. Ἀκολουθίας. Τοῦτο, δὲν εἶναι ἄμφιον, ἀλλ' ἕνα ἐξάρτημα τῆς κοινῆς ἀμφιέσεως τῶν κληρικῶν. Μόνον κατὰ τὶς λιτανεῖες ἠμπορεῖ τὸ καλυμμαύχιον νὰ φέρεται. Κατὰ τὴν ἀποστολικὴν παραγγελίαν, «ἀκαλύπτω κεφαλῇ δέον νὰ ἱερατεύωμεν τῷ Κυρίῳ». Ἡ μίτρα καὶ τὸ ἐπανωκαλύμμαχον ἐξηρέθησαν, ὡς ἐπέχοντα θεῖον λειτουργικῶν ἀμφίων, τὴν ὁποία δὲν ἀποκτᾶ ποτέ τὸ καλυμμαύχιον.

35. Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος τῆς 4.2.1908 παραγγέλλει τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς περιφορᾶς δίσκων κατὰ τὶς σπουδαιότερες στιγμὲς τῆς Θ. Λειτουργίας ἤτοι κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ἱ. Εὐαγγελίου, τὴν Μεγάλην Εἰσοδον, τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως, μέχρι τῆς ἐνάρεξως τοῦ «Κοινωνικοῦ». Ἡ περιφορὰ τοῦ δίσκου δέον νὰ γίνεται ὅπως ἀθορύβως καὶ ἡσυχῶς.

Καὶ ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς θέσεως τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων κατὰ τὴν Θ. Λατρείαν καὶ τοῦτο δι' ἕνα καὶ μόνον λόγον, ἵνα μὴ παρουσιάζεται καὶ σὲ μᾶς ἡ ἀνομοιομορφία γιὰ τὴν ὁποία τόσος λόγος γίνεται.

Χρήσιμον εἶναι νὰ ἐξετασθῆ πρωτίστως ἐνταῦθα, ἐὰν καὶ πότε ἐνδείκνυται νὰ χοροστατῆ ὁ Ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν, μὴ ἱερουργῶν, ἀλλ' ἀπλῶς νὰ ἴσταται ἐπὶ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ θρόνου, εὐλογῶν, ψάλλων κ.λπ. χωρὶς νὰ μετέχη τοῦ Ἀγ. Θυσιαστηρίου.

Κατὰ τὰς χοροστασίας ἄλλοι μὲν ἐμφανίζονται μετὰ Μανδύου καὶ ἔλλοι χωρὶς. Ἄλλοι φέρουν τὸ Ἐγκόλιον μετὰ ἐπιστηθίου Σταυροῦ καὶ ἄλλοι μόνον Ἐγκόλιον. Ἀρχιερεῖς τινὲς φέρουν τὴν μίτραν καὶ μετὰ τὸν Τρισάγιον Ὑμνον μέχρι τέλους καὶ ἄλλοι τὴν ἀφαιροῦν μετὰ τὸν Τρισάγιον ὕμνον καὶ τὰς φήμας, διὰ νὰ τὴν φορέσουν κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς Θ. Λειτουργίας.

Αἱ Συνοδικαὶ Λειτουργίαι δὲν ἔλειψαν ποτέ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν μας. Τοῦτο βεβαιώνεται ἀπὸ τὸ Σύνθηρον τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν. Καὶ σήμερον τελοῦνται Ἀρχιερατικὰ Συλλειτουργία, δὲν γνωρίζω ὅμως ἢ παρουσία πολλῶν ἢ ὄχι Ἀρχιερέων εἰς τὰς διαφόρους πανηγύρεις εἶναι ἐνδεδειγμένη. Κατὰ τὰ Ἀρχιε-

ρατικὰ Συλλεΐτουργα περὶ ὧν ὁ λόγος, τίθεται ζήτημα προβαδίσματος, κυρίως δὲ ζήτημα προεξάρχοντος διότι εἰς τοὺς λοιποὺς ἰσχύουν τὰ πρεσβεΐα τῆς Ἀρχιερωσύνης, σύμφωνα μὲ τὴν τάξιν ποὺ ἰσχύει εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀγίαν Ἐκκλησίαν.

Προβάλλουν τρεῖς ἀπόψεις. Προεξάρχει δηλ. ἡ ὁ οἰκείος ἀρχιερεὺς, ἀσχέτως πρεσβεΐων, ἡ ὁ ἔχων τὰ πρεσβεΐα τῆς ἀρχιερωσύνης, ἡ τὸ προβάδισμα ἐπαφίεται εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν φιλόξενον διάθεσιν τοῦ φιλοξενούντος, νὰ τιμηθῇ τὸν φιλοξενούμενον. Ὑπάρχει ἡ γνώμη ὅτι ἡ κανονικὴ ἀκρίβεια ὑπάρχει στὴν πρώτη περιπτώση, δηλ. τοῦ οἰκείου ἀρχιερέως, ἐφόσον μόνος αὐτὸς ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τῆς ἐγκαθιδρύσεως ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου εἰς τὴν ἐπαρχίαν του.

Συναφῆς ζήτημα πρὸς τὰ προηγούμενα εἶναι, τὸ ποιὸς θὰ μνημονεύεται καὶ τίνας ἢ φήμη θὰ ψάλλεται κατὰ τὸ ἀρχιερατικὸν Συλλεΐτουργον. Ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ παρακαλῶ, νὰ μὴ ἐπιμένω ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ τὸ ὁποῖον εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστόν, «μωσαϊκόν» τὸ χαρακτηρίζουν τινές. Ἀναφέρω μόνον ἐνδεικτικῶς τὰ ὅσα λέγομεν καὶ ἀκούονται κατὰ τὴν ἐκφώνησιν «Ἐν πρώτοις μνήσθητι Κύριε...» Ἦτοι: «Τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν» μερικοὶ δὲ προσθέτουν καὶ τὸ «καὶ πατρός...» «Τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν... καὶ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου...».

«Τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου...»

Οἱ τῶν Νέων Χωρῶν Σεβασμιώτατοι ἀδελφοί μας...

«Τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Βαρθολομαίου καὶ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου» καὶ ἄλλοι προσθέτουν καὶ «τῆς Ἀγίας».

«Τοῦ Πατριάρχου ἡμῶν Βαρθολομαίου...» καὶ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου...»

«Τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἡμῶν... καὶ τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου...» κ.ἄ.

Συναφῆς ἀκόμη εἶναι καὶ τὸ θέμα τῶν Θεοφιλοστάτων Ἐπισκόπων - Τιτουλαρίων, βοηθῶν κ.λπ., ὅσον ἀφορᾷ ποῖον ὄνομα μνημονεύουν κατὰ τὸ Συλλεΐτουργον. Ἄλλοι μνημονεύουν τὸν οἰκείον Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον. Ἄλλοι τὸν οἰκείον Μητροπολίτην των. Καὶ ἄλλοι τὸν Μητροπολίτην ὁ ὁποῖος προΐσταται τὴν ἡμέραν αὐτὴν τῆς Θ. Λειτουργίας.

Παρέστην εἰς Ἀρχιερατικὸν Συλλεΐτουργον εἰς τὸ ὁποῖον μετείχε καὶ εἰς Ἐπαρχιοῦχος Ἐπίσκοπος συνταξιούχος μάλιστα, ὅστις ἐμνημόνευσε τὸν Παναγιώτατον Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως.

Παρέστην μετὰ πολλῶν Ἀρχιερέων εἰς τὴν χειροτονίαν ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ εἰς Μητροπολίτην. Ἐξεπλάγην, ὅμως, ὅταν εἶδον τὸν χειροτονήσαντα Σεβασμιώτατον νὰ προΐσταται τῆς Θ. Λειτουργίας μετὰ τὴν χειροτονίαν καὶ τοῦτο διότι εἶχα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ χειροτονηθεὶς ἔχει τὴν ἡμέραν αὐτὴν τὸ προβάδισμα.

Ἐνα ἐρώτημα ποὺ ἀναμένει ἀπάντησιν. Κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς, ἐπὶ παραδείγματι, παρίσταται ἐντὸς τοῦ Ἀγ. Βήματος ἕνας Ἀρχιερεὺς. Κατὰ τὴν Θ. Κοινωνίαν, θὰ προσέλθῃ νὰ κοινωνήσῃ τῶν Τιμίων Δώρων πρῶτα ὁ Ἀρχιερεὺς ἢ ὁ λειτουργὸς πρεσβύτερος ὅστις καὶ ἐτέλεσε τὸ Μυστήριον τῆς Θεΐας Εὐχαριστίας;

Καὶ κάτι ἀκόμη διὰ νὰ μὴ Σᾶς κουράζω περισσότερο. Τὰ τελευταῖα ἔτη, κατὰ τὰ Ἀρχιερατικὰ Συλλεΐτουργα, ἀκούονται ψαλλόμεναι «φήμαι» τῶν συμμετεχόντων Τιτουλαρίων Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων, ὡς καὶ ἡ ὑπὸ τῶν πρώτων μνημόνευσις «τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου». Εἶναι ταῦτα σύμφωνα μὲ τὴν Τυπικὴν διάταξιν τῆς Ἐκκλησίας μας;

Ἐπειτα ἀπὸ τὰ ὅσα ἀνωτέρω κατὰ τρόπον ἀπλοῦν καὶ σύντομον ἐξετέθησαν, αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ ὑπογραμμίσω ἀκόμη ὅτι, ἡ ἀκρίβεια πρέπει νὰ διέτῃ τὸν λειτουργόν εἰς ὅλα. Ἀκρίβεια ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὥραν ἐνάρξεως τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, συμφώνως πρὸς τὸ πρόγραμμα τῆς οἰκείας Μητροπόλεως. Ἀκρίβεια ἐν σχέσει μὲ τὴν διάρκεια καὶ τὴν λήξιν τῆς ἰ. ἀκολουθίας. Ἀκρίβεια καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν εὐχῶν τῆς Θ. Λειτουργίας εἰς τὴν θέσιν των. Πρὸς τὴν ἀκρίβειαν συναφῆς καὶ τὸ θέμα τῆς ὁμοιομόρφου ὑφ' ὅλων τῶν κληρικῶν ἐπιτελέσεως τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν. Τυποποιημένες κινήσεις τοῦ λειτουργοῦ ὡς καὶ μηχανικὰ ἐκτελούμενος ὁ ρόλος του γιὰ τὴν ἐπίτευξιν πλήρους ὁμοιομορφίας, χαρακτηρίζει τὸν κληρὸ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος ἐν εἴδει «κινουμένων σχεδίων» κινεῖται μπροστὰ στὸ ἐκκλησιασμα.

(Συνεχίζεται)

Ἵπόμνημα

εἰς τὸν Κανόνα τῆς Ἑορτῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ*

Εἰς τὸ β' τροπάριον ὁ ποιητὴς λέγει: «ξύλον γευσάμενος ὁ πρῶτος ἐν βροτοῖς⁵⁷ φθορᾶ παρώκησε», δηλ. ὁ γενάρχης τῶν ἀνθρώπων, ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ἀφοῦ παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, γευθεὶς τοῦ καρποῦ τοῦ ξύλου τῆς γνώσεως, «φθορᾶ παρώκησε», ἔγινε σύνοικος καὶ σύμφυτος μὲ τὴν φθορὰν, μὲ τὸν θάνατον. Διὰ τοῦτο «ρίψιν γὰρ ζωῆς ἀτιμοτάτην κατακριθεὶς», ἐπειδὴ ἐπροτίμησεν ἀντὶ τῆς αἰωνιότητος τὴν ἀ-

πότητα τὴν ἐρίτιμον ζωὴν, τὴν ἀξιοπρεπὴ καὶ σύμφωνον πρὸς τὰς θείας ἐντολὰς ζωὴν. «Ὁ νυκτιλόχου δυσθανοῦς ἠνέωξεν εὐγνωμοσύνη κράζοντος», τοῦτο τὸ ξύλον, ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου, προεκάλεσε τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ συσταυρουμένου αὐτῷ καὶ χαροπαλαίοντος ληστοῦ, ὁ ὁποῖος ἐφώνησε μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς του «ὁ ὑπερύμνητος τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ».

Τοῦ Σεβ. Μητροπ. Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας
κ. **Κωνσταντίνου**

τιμίαν τῆς ἀμαρτίας, κατεκρίθη καὶ κατεδικάσθη. Μὲ τὴν προᾶξιν του ὅμως αὐτὴν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος «μετέδωκε ὅλη τῷ γένει σωματοφθόρος τις ὡς λύμη τῆς νόσου», μετέδωκεν εἰς σύμπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος τὴν φθορὰν τοῦ σώματος (= τὸν σωματικὸν θάνατον), εἰς μολυσματικὴν τινα ἀσθένειαν.

Ἐν τούτοις, ἐνῶ εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖο κατήντησεν ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς ἀμαρτίας, «εὐρηκότες ἀνάκλησιν σταυροῦ τῷ ξύλῳ», εὐρόντες τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν εἰς τὴν ἀρχαίαν τιμὴν καὶ δόξαν, διὰ τοῦ ξύλου τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, διὰ τῆς σταυρικῆς δηλ. θυσίας τοῦ Κυρίου, «κράζομεν, ὁ ὑπερύμνητος τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ».

Εἰς τὸ γ' τροπάριον ὁ ποιητὴς λέγει, ἀναφερόμενος καὶ πάλιν εἰς τὴν παρακοὴν Ἀδὰμ τοῦ προπάτορος⁵⁸: «ἔλυσε πρόσταγμα Θεοῦ παρακοή». Ἡ παρακοὴ τῶν πρωτοπλάστων ὑπῆρξε κατάλυσις τῆς θεϊκῆς προσταγῆς, καὶ ξύλον ἠνεγκε θάνατον βροτοῖς, τὸ μὴ εὐκαίρως μεταληφθέν, καὶ ὁ καρπὸς τὸν ὁποῖον ἔφαγον, χωρὶς νὰ ἔχη ἐπιστὴ ἢ κατάλληλος ὥρα, ἔφερε τὸν (σωματικὸν) θάνατον εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Ἐκτοτε «ἐν ἀσφαλείᾳ τῆς ἐρίτιμου ἐντεῦθεν ζωῆς τὸ ξύλον εἰργετο». Ἀπὸ τότε ἠμποδίζετο ἐπὶ μακρὸν χρόνον καὶ ἐπιμελῶς τὸ «ξύλον» (= ὁ Σταυρὸς), τὸ ὁποῖον θὰ ἔφερε εἰς τὴν ἀνθρω-

Εἰς τὸ δ' τροπάριον ὁ ποιητὴς ἀναφέρεται καὶ πάλιν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰσραὴλ, συμφῶνως πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ Ἰωσήφ⁵⁹, ἡ ἡγαπημένος υἱὸς τοῦ πατριάρχου Ἰακώβ, εὐρισκόμενος εἰσέτι ἐν Αἰγύπτῳ, πιέζεται ἀπὸ τὸν γηραιὸν πατριάρχην νὰ τοῦ ὀρκισθῆ, ὅτι, ὅταν οὗτος ἀποθάνῃ, θὰ μεταφέρῃ τὰ ὀσᾶ αὐτοῦ (τοῦ Ἰακώβ) εἰς Χαναάν, πλησίον τῶν ὀσῶν τῶν πατέρων αὐτοῦ. Ὁ Ἰωσήφ ὠρκίσθη ὅτι θὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτὴν τοῦ πατρὸς του, καὶ ἱκανοποιημένος διὰ τοῦτο ὁ γέρον πατριάρχης «προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου αὐτοῦ»⁶⁰.

Βεβαίως ράβδον ἐκράτει καὶ ὁ γέρον πατριάρχης, προσεκύνησεν ὅμως ὄχι τὸ ἄκρον τῆς ἰδικῆς του ράβδου, ἀλλὰ τῆς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰωσήφ, τὴν ὁποίαν οὗτος ἐκράτει ὡς σῆμα τῆς βασιλικῆς αὐτοῦ ἐξουσίας, μεθ' ἧς εἶχε περιβάλει τοῦτον ὁ Φαραώ⁶¹, ἀλλὰ καὶ εἰς πραγμάτων ἀποκαλυπτικῶς ἐνυπνίου αὐτοῦ τοῦ Ἰωσήφ, συμφῶνως πρὸς τὸ ὁποῖον προσεκύνουν αὐτὸν «ὁ ἥλιος (= ὁ πατὴρ αὐτοῦ), ἡ σελήνη (= μήτηρ αὐτοῦ) καὶ ἑνδεκα ἀστέρες» (= οἱ ἑνδεκα ἀδελφοὶ του, υἱοὶ καὶ αὐτοὶ τοῦ Ἰακώβ)⁶².

Οὕτω κατὰ τὸν ποιητὴν, ὁ γέρον Ἰακώβ, εὐχαριστημένος ἐκ τοῦ ὄρκου τοῦ υἱοῦ του Ἰωσήφ, περὶ μεταφορᾶς τῶν ὀσῶν του εἰς Χαναάν, «προσπύσεται (= προσκυνεῖ) τὸ ἄκρον ράβδου Ἰωσήφ, βλέπων τὸ κραταῖον τῆς βασιλείας» αὐτοῦ, ἡ ὁποία (βασιλικὴ) ἐξουσία τοῦ Ἰωσήφ συνεκέντρωσε πέραξ αὐτῆς ἅπασαν τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ἰακώβ, καί, συνεκδοχικῶς, τὸ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 697 τοῦ ὑπ' ἀρ. 15 τεύχους.

57. Πρβλ. Γέν. 3, 6 ἐξ.

58. Γέν. 3, 6 κ.ἐξ.

59. Βλ. Γέν. 47, 31.

60. Ἐνθ' ἀνωτ.

61. Γέν. 41, 39 κ.ἐξ.

62. Γέν. 37, 9 κ.ἐξ.

ἔθνος τοῦ Ἰσραήλ, προδηλοῦσα οὕτω ἢ συγκέντρωσις αὐτὴ τὴν ἄλλην συγκέντρωσιν, ἢ ὁποία θὰ πραγματοποιηθῆ περίξ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος.

Ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θὰ ἀναδειχθῆ «βασιλεῦσι τροπαιοῦχον καύχημα (= καύχημα διὰ τὰς νίκας κατὰ τῶν πολεμίων) καὶ φῶς τοῖς πίστει κράζουσιν· ὁ ὑπερῦμνητος τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ».

Η' Ὡδή: Μὲ τὸν εἰρμὸν τῆς ἠ' ὥδης ὁ ποιητὴς παροτρύνει· «εὐλογεῖτε παῖδες⁶³ τῆς Τριάδος ἰσάριθμοι δημιουργὸν Πατέρα Θεόν, ὑμνεῖτε τὸν συγκαταβάνα λόγον» (τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἔπαθε καὶ ἐσταυρώθη διὰ τὴν ἀνθρωπίνην σωτηρίαν, καὶ ὁ ὁποῖος) «μετέβαλε εἰς δρόσον τὸ πῦρ» (τῆς καμίνου ἐντὸς τῆς ὁποίας σᾶς ἔριψεν ἡ μανία τοῦ Ναβουχοδονόσορος), «καὶ ὑπερψοῦτε» (= δοξολογεῖτε) «τὸ Πανάγιον Πνεῦμα», τὸ ὁποῖον χορηγεῖ τὴν ζωὴν εἰς τὸν κόσμον.

Εἰς τὸ β' τροπάριον ὁ ποιητὴς λέγει: «Υψουμένου ξύλου, ραντισθέντος ἐν αἵματι τοῦ σαρκωθέντος Λόγου Θεοῦ» τώρα, πού ὑψοῦται ὁ Τιμὸς Σταυρὸς, ὁ ὁποῖος ἐρραντίσθη διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὑμνεῖτε αἱ Δυνάμεις τῶν Οὐρανῶν πανηγυρίζουσαι «βροτῶν τὴν ἀνάκλησιν» καὶ παροτρύνει «Λαοὶ προσκυνεῖτε τὸν Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ», διὰ τοῦ ὁποῖου ἐχαρίσθη ἡ ἀνάστασις εἰς τὸν κόσμον.

Εἰς τὸ γ' τροπάριον καλοῦνται «οἱ ἐξ ἀνθρώπων οἰκονόμοι τῆς χάριτος» (= οἱ Ἱερεῖς), νὰ ὑψώσουν ἱεροπρεπῶς, διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν, τὸν Σταυρὸν, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου προσηλώθη Χριστὸς ὁ Θεός, καὶ τὴν λόγῃν διὰ τῆς ὁποίας ἐνύγη τὸ Σῶμα τοῦ Θεοῦ Λόγου.

Εἰς τὸ δ' τροπάριον προσκαλοῦνται οἱ θεόκλητοι καὶ θεόστεπτοι τῶν «Χριστιανῶν πιστοὶ βασιλεῖς», νὰ κανχῶνται διὰ τὸν Τιμὸν Σταυρὸν, τῇ βοηθείᾳ τοῦ ὁποῖου μόνον κατάγουν νίκας κατὰ τῶν πολεμίων, «ἐν τούτῳ γὰρ τῷ τροπαιοφόρῳ ὄπλῳ σκεδάννυνται (= νικῶνται καὶ διασκορπίζονται) φῦλα πολεμίων θράσος ἐπιζητούντα».

Θ' Ὡδή. Διὰ τοῦ εἰρμού τῆς θ' ὥδης ὁ ποιητὴς ἀναφέρεται εἰς τὴν Θεοτόκον, ἢ ὁποία εἶναι «ὁ μυστικὸς παράδεισος» ἐντὸς τοῦ ὁ-

ποῖου ἐβλάστησεν «ἀγεωργήτως (= ἄνευ σπορᾶς) ὁ Χριστὸς, παρὰ τοῦ ὁποῖου ἐφυτεύθη εἰς τὴν γῆν τὸ ζωηφόρον δένδρον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Διὰ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ὡσάκις ὑψοῦται, προσκυνοῦμεν τὸν Σωτῆρα Κύριον καὶ μεγαλύνομεν σὲ τὴν Θεοτόκον.

Εἰς τὸ β' τροπάριον ὁ ποιητὴς παροτρύνει τὸν φυτικὸν κόσμον (= «τοῦ δρυμοῦ ξύλα σύμπαντα») νὰ χαίρη, διότι ἡ φύσις αὐτοῦ εἶναι ἡγιασμένη, ἐφ' ὅσον εἰς τὸ βασίλειον τοῦτο ὁ Χριστὸς ἐξ ἀρχῆς ἐφύτευσε τὸ ξύλον ἐκεῖνο, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ὁ ἴδιος θὰ ἐσταυροῦτο, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου.

Εἰς τὸ γ' τροπάριον ὁ ποιητὴς λέγει ὅτι, χάριν τῶν θεοφρόνων «ἡγέρθη ἱερὸν κέρασ ὁ Σταυρὸς» ἐν τῷ ὁποίῳ «συνθλῶνται τὰ κέρατα πάντα», τῶν νοουμένων ἀμαρτωλῶν.

Εἰς τὸν εἰρμὸν τοῦ β' κανόνος τῆς θ' ὥδης ὁ ποιητὴς λέγει, ὅτι ὁ θάνατος, ὁ ὁποῖος ὑπεισῆλθε «διὰ βρώσεως τοῦ ξύλου», διὰ τῆς ἀμαρτίας, εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἔχει πλέον καταργηθῆ διὰ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ· διότι ἡ κατάρα πού ἐδόθη εἰς τὴν Προμήτορα Εὐάν, καὶ ἡ ὁποία ἐβάραινε εἰς ὀλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος, διελύθη διὰ τοῦ βλαστοῦ, δηλαδὴ διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἀγνῆς Θεομήτορος τὴν ὁποίαν μεγαλύνουν πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν.

Εἰς τὸ β' τροπάριον τοῦ κανόνος λέγεται· Κύριε, ἐπειδὴ δὲν ἀφήκες ἀσυγχώρητον τὴν ἀμαρτίαν, ἢ ὁποία προεκλήθη διὰ τῆς παρακοῆς τῶν Πρωτοπλάστων, διὰ τοῦτο καὶ συνεχώρησες καὶ ἐξήλειψες αὐτὴν καθ' ὀλοκληρίαν διὰ τοῦ Σταυροῦ Σου. Διὰ τοῦτο, ὅπως καὶ σὺ μετέβαλες τὴν πικρίαν τῆς ἀμαρτίας διὰ τοῦ Σταυροῦ σου, οὕτω καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, προτυπῶν τὸν Σταυρὸν σου καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ προελευσόμενα σωτήρια ἔργα, ὁ Μωϋσῆς μετέβαλε εἰς γλυκέα τὰ πικρὰ ὕδατα τῆς Μερρᾶ⁶⁴, σταυρώσας ταῦτα διὰ τῆς ράβδου αὐτοῦ.

Εἰς τὸ γ' τροπάριον τοῦ β' κανόνος ὁ ποιητὴς λέγει: Ἐνῶ ἀδιαλείπτως οἱ ἄνθρωποι ἐβυθίζομεθα εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαρτίας, ἢ ὁποία προεκλήθη διὰ τῆς παρακοῆς Ἀδάμ τοῦ προπάτορος⁶⁵, σὺ Κύριε ἀνύψωσας ἡμᾶς εἰς τὴν ἀρχαίαν μακαριότητα διὰ τοῦ Σταυροῦ σου. Διότι, καθὼς ὀλόκληρος ἡ φύσις ὠδηγήθη εἰς τὴν πλά-

63. Μισάχ, Σεδράχ καὶ Ἀβδναγῶ, πρβλ. Δαν. 3, 1 κ.εξ.

64. Πρβλ. Ἐξῶδ. 15, 23.

65. Γέν. 3, 6 κ.εξ.

νην, χωρὶς νὰ ἠμπορῇ νὰ συγκρατηθῇ ἀπὸ τίποτε, οὕτω πάντας ἡμᾶς ἀνώρθωσεν εἰς τοὺς οὐρανούς τὸ φῶς τοῦ Σταυροῦ σου Κύριε.

Τέλος εἰς τὸ τελευταῖον τροπάριον τοῦ β' κανόνος ὁ ποιητὴς λέγει, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Κύριον: «διὰ νὰ ὑποδείξῃς εἰς τὸν κόσμον πόσον ἔνδοξος καὶ ἰσχυρὸς εἶναι ὁ Σταυρὸς σου, ἐφάνέρωσες τοῦτον εἰς τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον, ὡς νίκης σύμβολον, εἰς τὸν οὐρανόν, ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ, περιβαλλόμενον μὲ ἀπλετον φῶς».

Β' Ἀναφοραὶ εἰς Δόγματα τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως

Εἰς τὸν ὑπὸ ἐξέτασιν Κανόνα ὑπάρχουν ἀναφοραὶ εἰς διάφορα Δόγματα τῆς Ἁγίας ἡμῶν Πίστεως, μὲ τὰς ὁποίας ὁ ποιητὴς ἐπιδιώκει νὰ καταστήσῃ τοὺς πιστοὺς κοινωνοὺς τῆς Δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας μας.

α) Ἀναφοραὶ εἰς τὸ Δόγμα τῆς Ἁγίας Τριάδος. Αἱ ἐν λόγῳ ἀναφοραὶ εἶναι λίαν περιορισμέναι εἰς τὸν ὑπ' ὄψει Κανόνα.

Δι' αὐτῶν ὁ ἱ. ὑμνωδὸς δὲν ἐπιδιώκει βεβαίως νὰ παραβιάσῃ τὸν γνόφον, ὁ ὁποῖος περιβάλλει τὴν οὐσίαν τοῦ Παναγίου Θεοῦ, διότι τοῦτο εἶναι παντελῶς ἀδύνατον· εἰς ὅποιονδήποτε ἄνθρωπον, καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἀγγέλους. Παρὰ ταῦτα, ἐνῶ ἡ θεία οὐσία παραμένει πάντοτε ἀπαραβίαστος καὶ μυστήριον ἀπρόσιτον εἰς τὰς ἀνθρωπίνους δυνάμεις, αἱ ἐνέργειαι τοῦ Παναγίου Θεοῦ ἀποκαλύπτουν αὐτὸν καὶ ἀποδεικνύουν τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ τὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀγάπην του. Αἱ ἐνέργειαι αὐταὶ εἶναι κοιναὶ καὶ εἰς τὰ τρία πρόσωπα τῆς Παναγίας Τριάδος καὶ δι' αὐτῶν πραγματοποιεῖται ἡ θεία οἰκονομία διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Αἱ ἀναφοραὶ εἰς τὸ Δόγμα τῆς Παναγίας Τριάδος, αἱ ὁποῖαι καὶ σχολιάζονται κατωτέρω, εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:

Εἰς τὸν εἰρμὸν τῆς δ' ᾠδῆς: «Εἰσακήκοα Κύριε τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον, κατένοησα τὰ ἔργα σου καὶ ἐδόξασά σου τὴν θεότητα».

Εἰς τὸ ἐν λόγῳ τροπάριον ὁ ἱ. ὑμνωδὸς ἀναφωνεῖ, ὅτι ἔχει ἀκούσει, ἔχει πληροφορηθῆ⁶⁶ τὸ σχέδιον τῆς θείας οἰκονομίας, τὸ ὁποῖον ἔχει συλλάβει ὁ πανάγαθος καὶ πανοικτίρμων Θεός, ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, διὰ τὴν σω-

τηρίαν τοῦ πεσόντος εἰς τὴν ἁμαρτίαν ἀνθρώπου, καί, ἐκ τούτου, δοξάζει τὸν φιλόανθρωπον Κύριον, τὸν ἕνα καὶ τρισυπόστατον Θεόν, ὁ ὁποῖος, ἐν τῷ ἐλέει καὶ τοῖς οἰκτιρμοῖς αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ πλάσματός του, συνέλαβε τὸ σχέδιον τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, πρὶν ἢ ἀκόμη δημιουργήσῃ τοῦτο. Διὰ τὸ θεῖον αὐτὸ σχέδιον τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὁ ἱ. ὑμνωδός, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, δοξάζει μὲ τὴν λογικὴν λατρείαν του καὶ τὸν ἀγῶνα του κατὰ τῆς ἁμαρτίας, τὸν ἕνα καὶ τρισυπόστατον Κύριον, μετὰ τοῦ ὁποῖου ποθεῖ νὰ ἐνωθῇ καὶ νὰ ζῆσῃ αἰωνίως.

Εἰς τὸν εἰρμὸν τῆς ζ' ᾠδῆς: «Ἐκνοον πρόσταγμα τυράννου δυσεβοῦς λαοὺς ἐκλόνησεν, πνέον ἀπειλῆς καὶ δυσφημίας θεοστυγοῦς, ὅμως τρεῖς παῖδας οὐκ ἐδειμάτωσε, θυμὸς θηριώδης, οὐ πῦρ βρόμεον, ἀλλ' ἀντηχοῦντι δροσοβόλῳ πνεύματι, πυρὶ συνόντες ἔψαλλον, ὁ ὑπερύμνητος τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ».

Ἐνταῦθα ὁ ἱ. ὑμνωδὸς ἀναφέρεται εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἁγίων Τριῶν Παίδων⁶⁷, οἵτινες ριφθέντες εἰς πῦρ, ὑπὸ Ναβουχοδονόσορος τοῦ βασιλέως, ἔμειναν ἄθικτοι ὑπὸ τοῦ πυρός, διότι Ἄγγελος Κυρίου, συγκαταβάς μετ' αὐτῶν ἐν τῇ καμίνῳ, διεσκόρπισε τὸ πῦρ. Τοῦτο δέ, διότι οἱ Τρεῖς Παῖδες ἠμείφθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν, διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀφοσίωσιν καὶ εὐσέβειαν.

Ὁ Θεός, ὁ κτίστης καὶ δημιουργὸς τοῦ παντός, ὁ δίδων ζωὴν εἰς τὰ πλάσματα αὐτοῦ, εἶναι Ἐκεῖνος, ὁ Ὁποῖος ἀπέστειλε τὸν Ἄγγελον αὐτοῦ, διὰ νὰ διασκορπίσῃ τὰς φλόγας τῆς καμίνου ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐρίφθησαν οἱ Τρεῖς Ἅγιοι Παῖδες, καὶ αὐτὸς ὁ Ἴδιος εἶναι ὁ συγκαταβάς εἰς τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν καὶ ἀποστείλας τὸν Υἱὸν αὐτοῦ διὰ νὰ διασκορπίσῃ τὴν ὀδύνην καὶ τὰς φλόγας τῆς ἁμαρτίας διὰ τῆς σταυρικῆς θυσίας αὐτοῦ.

Εἰς τὸ τρίτον τροπάριον τῆς ζ' ᾠδῆς: «Ἐλυσε πρόσταγμα Θεοῦ παρακοή, καὶ ξύλον ἠνεγκε θάνατον βροτοῖς, τὸ μὴ εὐκαίρως μεταληφθέν· ἐν ἀσφαλείᾳ τῆς ἐριτίμου δέ, ἐντεῦθεν ζωῆς τὸ ξύλον εἴργετο, ὁ νυκτιλόχου δυσθανοῦς ἠνέωξεν, εὐγνωμοσύνη κράζοντος. Ὁ ὑπερύμνητος, τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν, Θεὸς εὐλογητὸς εἶ».

(Συνεχίζεται)

66. Πρβλ. Ἀββακοὺμ 3, 1 κ.εξ. καὶ Γέν. 1.

67. Δαν. 3, 6 κ.εξ.

« Ἀμφοῖν τὴν τιμὴν » Τὸ Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν τιμᾶ τὴν Ἐθνικὴν Μουσικὴν*

Ἀναγόρευση σὲ ἐπίτιμους διδάκτορες τῶν Διδασκάλων τῆς Ἑλληνικῆς Μουσικῆς
Σίμωνος Καρᾶ καὶ Σπυρίδωνος Περιστέρη

Ὁ μακαρισμὸς τῆς Ἐκκλησίας «μακαρίσω-
μεν τοὺς γονεῖς ἡμῶν καὶ διδασκάλους» εἶν' ἄ-
ξιο καὶ δίκαιο νὰ εἶναι ἡ διηνεκῆς ἀναφορὰ κι
εὐχὴ μαζί' ὁ Θεὸς νὰ τοὺς φυλάττει καὶ νὰ τοὺς
μακροημερεύει. Ἀλλὰ γιὰ τὸν διδάσκαλο, ἀπό-
ψε, ὁ μακαρισμὸς γίνεται εὐκολὰ ψαλμὸς*

*Μακάριος ἀνὴρ, ὃς ἐπορεύθη ἐν γῆ ἐρήμῳ
καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ,
ἀλλὰ καὶ τόποις χλοεροῖς καὶ ἐν πάσαις
ταῖς νήσοις ταῖς ἑλληνικαῖς.*

*Αἱ ὑψώσεις τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ λάρυνγι αὐτοῦ,
καὶ αὐτὸς ἐμελέτησε θεῖά τε καὶ ἑλληνικά
ἡμέρας καὶ νυκτός.*

*Μακάριος ἀνὴρ, ὁ τῶν πατρῶων παραδό-
σεων ζηλωτῆς
καὶ ἐν διδασκάλοις μουσικοῖς ὁ τερπνὸς δι-
δάσκαλος.*

*Ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο
καὶ τὸ μέλημα αὐτοῦ ἡ τῶν ἑλλήνων μουσι-
κῆ, νῦν καὶ ἀεί.*

Μακάριος ἀνὴρ, ὁ Σίμων Ἰωάννου Καρᾶς!

* * *

Στὸ βῆμα ἀνέβηκε εὐθὺς μετὰ ὁ Γεώργιος
Ἀμαργιανάκης, καθηγητῆς τῆς Ἐθνομουσικολο-
γίας, καὶ ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸ λόγον γιὰ
τὸν διδάσκαλο καὶ πρωτοψάλτη Σπυρίδωνα Πε-
ριστέρη.

*Σεβασμιώτατοι,
Κυρίες καὶ Κύριοι!*

Δύο ἀπὸ τὰ σημαντικότερα μέσα καλλιτεχνι-
κῆς ἔκφρασης τοῦ νεότερου ἑλληνισμοῦ μπο-
ροῦν ἀναμφισβήτητα νὰ θεωρηθοῦν: ἡ βυζαντι-
νὴ ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἡ δημοτικὴ μουσικὴ.

Ἡ πρώτη εἶναι τόσο παλαιὰ ὅσο καὶ ἡ Ἐκ-
κλησία. Οἱ μαρτυρίες τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγ-
γραφέων, καὶ ἰδίως ἡ γραπτὴ μουσικὴ τῆς πα-

ράδοση ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 10ου αἰώνα, πού βρί-
σκεται ἀποθησαυρισμένη σὲ περισσότερους ἀπὸ
7.000 μουσικοὺς κώδικες, ἀποτελοῦν ἀδιάφρευ-
στα τεκμήρια τῆς σταθερότητας, τῆς ἀδιάκοπης
συνέχειας καὶ τῆς γνησιότητάς της μέχρι σήμε-
ρα, παρὰ τίς πολλὰ καὶ σοβαρὰς ἱστορικὰς πε-
ριπέτειες τῆς ρωμιοσύνης. Ἡ ὑπερχιλιετὴς αὐτὴ
γραπτὴ μουσικὴ παράδοση βασίσθηκε σ' ἓνα εἶ-
δος σημειογραφίας, τὴν προσημαντικὴ, ἢ ὁποῖα
εἶχε χαρακτῆρα κατεξοχὴν «στενογραφικόν». Αὐ-
τὸ σημαίνει ὅτι τὰ μουσικὰ σημάδια ἢ οἱ διάφο-
ροι συνδυασμοὶ σημαδιῶν πάνω ἀπὸ τὸ ποιητι-
κὸ κείμενο ἔπαιζαν τὸ ρόλο μνημονίου πού βοη-
θοῦσε τοὺς ψάλτες νὰ ἀναπλάθουν στὴ μνήμη
τοὺς τὴν ἀκριβὴ μελωδία τῶν ὕμνων, τὴν ὁποῖα
ᾄδειαν νὰ γνωρίζουν ἀπὸ στήθους. Γιὰ τὸ λό-
γον αὐτὸ ἡ ἐκμάθησή της ἦταν πολὺ δύσκολη καὶ
ἀπαιτοῦσε ἰσχυρὴ μνήμη καὶ μακροχρόνια ἐκ-
παίδευση. Παρακολουθώντας τὴν ἐξελικτικὴ πο-
ρεία της διὰ μέσου τῶν αἰῶνων διαπιστώνουμε
ὅτι, παρὰ τίς σημαντικὰς βελτιώσεις πού ὑπέστη
μὲ σκοπὸ νὰ γίνῃ περισσότερο ἀναλυτικὴ, συν-
τήρησε τὸν στενογραφικὸν χαρακτῆρα της ὡς τὰ
μέσα περίπου τοῦ 17ου αἰώνα. Τότε ἄρχισαν συ-
στηματικότερες προσπάθειες, οἱ ὁποῖες ἐντάθη-
καν τὸν 18ο αἰώνα, γιὰ νὰ καταλήξουν, τὸ 1814,
στὴ «μεταρρύθμιση τῶν Τριῶν Δασκάλων», ἀπὸ
τὴν ὁποῖα προῆλθε τὸ σύγχρονον «ἀναλυτικόν»
σύστημα γραφῆς. Ἡ νέα αὐτὴ μουσικὴ σημειο-
γραφία ἔγινε εὐμενέστατα δεκτὴ, γιὰτὶ ἐπιτρέ-
πει τὴν καταγραφή τῶν μελωδιῶν μὲ ὅλες τίς
δυνατὰς λεπτομέρειάς τους, καθὼς ἐπίσης καὶ
τὴν ψαλμωδία τῶν ὕμνων μὲ ἀπλὴ ἀνάγνωση
τῶν μουσικῶν σημαδιῶν. Ἀμέσως μετὰ τὴν με-
ταρρύθμιση, οἱ Τρεῖς Δάσκαλοι φρόντισαν νὰ
μεταφέρουν στὴ νέα γραφὴ μεγάλο ἀριθμὸ με-
λωδιῶν. Δὲν ἐνδιαφέρθησαν ὅμως ν' ἀφήσουν
καὶ τὸ κλειδί ἀνάγνωσης τῆς παλαιᾶς σημειογρα-
φίας, ἢ ὁποῖα, μετὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς νέας,
ξεχάστηκε ἐντελῶς. Γιὰ τὴν ἀνάγνωσή της γί-
νονται συστηματικὰς προσπάθειες ἀπὸ πολλοῦς

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 705 τοῦ ὑπ' ἀρ. 15 τεύχους.

Έλληνες και ξένους μουσικολόγους έδώ και άρκετές δεκαετίες. Ωστόσο, και παρά τη σημαντική πρόοδο που έχει σημειωθεί, ό δρόμος για τη λύση του προβλήματος φαίνεται να είναι ακόμη μακρός.

Η έρευνα των δημοτικών τραγουδιών παρουσιάζει ακόμη μεγαλύτερες δυσκολίες, για τó λόγο ότι, κατά τη μετάδοσή τους από γενιά σε γενιά με τη διαδικασία της προφορικής παράδοσης, ύφίστανται μιá αδιάκοπη έπεξεργασία προσαρμογής, όχι μόνο ως προς τó λεκτικό και γλωσσικό ύφος τους, αλλά και ως προς τά ιδεολογικά και πολιτιστικά δεδομένα της εποχής και της περιοχής που τά συντηρεί. Ωστόσο, από τη μέχρι σήμερα έρευνα έχουν προκύψει άναντίρροητα στοιχεία, που έπιβεβαιώνουν αυτό που δέν μπορούσε να άποδείξει την εποχή του ό πρώτος εκδότης ελληνικών δημοτικών τραγουδιών, ό Κλώντ Φωριέλ, ότι δηλαδή «ή δημοτική ποίηση της συγχρόνου Ελλάδος δέν έδημιουργήθη ούτε κατά την σημερινήν εποχήν, ούτε κατά την διάρκειαν του μεσαίωvος» ότι δέν ύπάρχει συγκεκριμένη εποχή, εις την όποιαν θά ήδυνάμεθα να αναγάωμεν την άρχήν της» και τέλος ότι δέν είναι και δέν δύναται να είναι παρά μιá συνέχεια, μιá έξακολούθησις, μιá άργή και βαθμιαία μεταβολή της άρχαίας ποιήσεως και ειδικώς της άρχαίας λαϊκής ποιήσεως των Έλλήνων». Οί ίδιες, και θά έλεγα σε μεγαλύτερο βαθμό, δυσκολίες παρατηρούνται και στην έρευνα της μουσικής των τραγουδιών, ή όποια, μολοντί άνθεκτικότερη στο χρόνο, ως ουδέτερη γλωσσικά και ιδεολογικά, δέν μπορεί να προσφέρει άσφαλή τεκμήρια χρονολόγησις, λόγω άπουσίας γραπτής παράδοσης. Ωστόσο, και στην περίπτωση της μουσικής, όπως προκύπτει από τη μέχρι σήμερα έρευνα, έχει διαπιστωθεί ότι μέσα της συντηρεί στοιχεία, όπως οί ρυθμοί, οί κλίμακες, οί φόρμες κ.ά., που παρέχουν βάσιμες ένδείξεις για την αδιάκοπη συνέχειά της από την άρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Θεώρησα σκόπιμο να προτάξω στην όμιλία μου τη σύντομη αυτή είσαγωγή, για να δείξω, από τó ένα μέρος τη μεγάλη άξία και σημασία που έχουν για τη χώρα μας τά δύο αυτά είδη της παραδοσιακής μουσικής, που συνδέονται άμεσα με την άρχαία ελληνική μουσική, και από τó άλλο, τη σημασία και τη σπουδαιότητα της έρευνας, για την όποια άφιέρωσαν τη ζωή τους οί δύο προσωπικότητες που τιμούμε άπόψε, ό

Ό Πρωτοψάλτης του ιερού Μητροπολιτικού Ναού Άθηνών «ό Ευάγγελισμός της Θεοτόκου», κύρ Σπύρος Περιστερης, «ό άσίγητος τέτιξ της Έκκλησίας».

Σίμων Καράς και ό Σπυρίδων Περιστερης. Και στους δύο όφειλουμε άπέραντη ευγνωμοσύνη, γιατί σε μιá εποχή, κατά την όποια ή δημοτική μουσική έθεωρείτο ως μουσική των «άξεστων και άμαθών χωρικών» και ή βυζαντινή μουσική, ως μουσική των παπάδων και των θρησκόληπτων, εκείνοι, παραμερίζοντας τις προκαταλήψεις, μαζί και με πολλούς άλλους που δέν είναι του παρόντος να μνημονεύσουμε, κατάφεραν να δείξουν ότι βυζαντινή και δημοτική μουσική άποτελούν δύο από τά βασικότερα πολιτισμικά μας στοιχεία, τά όποια, κατάλληλα αναδεικνύμενα και χρησιμοποιούμενα, μπορούν να μάς όδηγήσουν σε έθνική «αυτόγνωσία» και «αυτοσυνειδησία», δηλαδή, μέσα από την πληρέστερη και βαθύτερη κατανόηση της ουσίας και της άξίας του πολιτισμού μας, στον προσδιορισμό του ποιοί είμαστε, ποιοί είμαστε και ποιοί θέλουμε να είμαστε στο μέλλον, σε σχέση με όλους τους άλλους λαούς. Με αυτό τó σκεπτικό, εργάσθηκαν δραστήρια και κατάφεραν να ανακαλύψουν, να καταγράψουν και να διαφυλάξουν πολύτιμα πολιτιστικά τεκμήρια, τά όποια, πιθανώς, θά είχαν χαθεί.

Γιὰ τὸν πρῶτο ἀπὸ τοὺς τιμωμένους, μᾶς μίλησε προηγουμένως ὁ ἐκλεκτὸς συνάδελφος καθηγητῆς κ. Γρηγόριος Στάθης. Γιὰ τὸν δεύτερο, τὸ Σπύρο Περιστέρη, ποὺ εἶχα τὴν τιμὴ καὶ τὴν εὐτυχία νὰ ἔχω δάσκαλο καὶ ἀργότερα συνάδελφο στὸ Κέντρο Λαογραφίας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, θὰ μιλήσω ἐγώ, ζητώντας προκαταβολικὰ τὴν κατανόησή σας γιὰ τὴν ἀδυναμία μου, μέσα στὸ περιορισμένο χρόνο ποὺ ἔχω στὴ διαθεσή μου, νὰ περιγράψω μὲ λεπτομέρειες τὴν πολυδιάστατη προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργο του.

Ὁ Σπύρος Περιστέρης γεννήθηκε τὸ 1913 στὴ Ροδοδάφνη Αἰγιαλείας, ὅπου καὶ ἔζησε τὰ παιδικὰ του χρόνια, μέσα σὲ μουσικὸ περιβάλλον, ἀφοῦ, ὅλα σχεδὸν τ' ἀδελφία του, ἔξι ἀγόρια καὶ τρία κορίτσια, τραγουδοῦσαν καὶ ἔπαιζαν διάφορα μουσικὰ ὄργανα, ὅπως βιολί, ἀρμόνιο, κιθάρα, μαντολίνο, πανδούρα καὶ αὐλό. Γιὰ τὴ θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ κατάρτιση ὄλων φρόντιζε ὁ ἡπειρώτης πατέρας Δημήτριος Περιστέρης, ὁ ὁποῖος, μολονότι ἰατρὸς στὸ ἐπάγγελμα, ἦταν παράλληλα καὶ φιλόλογος, ἀλλὰ καὶ βαθὺς γνώστης τῆς ψαλτικῆς τέχνης καὶ τῆς δημοτικῆς μουσικῆς. Διάβαζε μὲ εὐχέρεια τοὺς ἀρχαίους, μελετοῦσε συστηματικὰ τὴ βυζαντινὴ καὶ τὴ δημοτικὴ μουσικὴ καὶ συνέγραψε πραγματείες, πολλὲς ἀπὸ τίς ὁποῖες ἔχουν δημοσιευθεῖ στὸ περιοδικὸ «Φόρμιγξ». Τὸ σπίτι του στὴ Ροδοδάφνη εἶχε καταστῆ ὄχι μόνον τόπος συνάντησης ντόπιων καλλιτεχνῶν, ἀλλὰ καὶ τόπος καλλιτεχνικῶν ἐκδηλώσεων, μελέτης καὶ θεωρητικῶν συζητήσεων μεταξὺ διαπρεπῶν λαογράφων καὶ μουσικολόγων τῆς ἐποχῆς, ὅπως ὁ Νικόλαος Πολίτης, ὁ Γεώργιος Νάζος, ὁ Κωνσταντῆς Ψάχος κ.ἄ. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ περιβάλλον, ποὺ λειτουργοῦσε ὡς ἀλληλοδιδασκατικὸ σχολεῖο, ὁ Σπύρος Περιστέρης, ὁ μικρότερος γιὸς τῆς οἰκογένειας, μυήθηκε στὴ μουσικὴ γενικότερα, καὶ εἰδικότερα στὴν παραδοσιακὴ μουσικὴ καὶ τὰ θεωρητικὰ τῆς προβλήματα.

Μετὰ τίς ἐγκύκλιες σπουδῆς του γράφτηκε στὴ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τὴν ὁποία ὁμως ἐγκατέλειπε, μὲ προτροπὴ τοῦ πατέρα του, γιὰ νὰ ἀφοσιωθεῖ στὴ μουσικὴ. Στὸ Ὡδεῖο Ἀθηνῶν σπούδασε Ἀνώτερα Θεωρητικά, Βυζαντινὴ Μουσικὴ, βιολί, πιάνο καὶ τραγοῦδι μὲ καθηγητὲς τὸν Φιλοκτῆτη Οἰκονομίδη, τὸν Κωνσταντῆνο Ψάχο, τὸν Ν. Παπᾶ κ.ἄ. Παράλληλα, καὶ λόγῳ τοῦ μεγάλου ἐνδιαφέροντός του πρὸς τὴν ἑλληνικὴ παραδοσιακὴ μουσικὴ, παρακολούθησε ἐπὶ διετία τὰ μαθήματα τοῦ Καθηγητῆ τῆς Λαογραφίας Γ. Μέγα. Ἐμπρακτῆ

ἀπόδειξη τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἐνδιαφέροντός του ἀποτελεῖ ἡ καταγραφή σὲ βυζαντινὴ καὶ εὐρωπαϊκὴ σημειογραφία καὶ ἔκδοση, τὸ 1949, μιᾶς συλλογῆς 66 ἑλληνικῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν μὲ τίτλο «Δημοτικὰ Τραγοῦδια Ἠπείρου καὶ Μοριά».

Τὸ 1936 διορίστηκε ὡς καθηγητῆς Μουσικῆς στὴ Μέση Ἐκπαίδευση καὶ ἀργότερα στὴ Μαράσλειο Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία, ἀπ' ὅπου, τὸ 1951, μετατάχθηκε στὸ Κέντρο Ἑρεύνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ὡς συντάκτης - μουσικός. Ἡ προσφορά του στὸ ἐν λόγω Κέντρο, μέχρι τὸ 1973 ποὺ συνταξιοδοτήθηκε, ὑπῆρξε πολὺ σημαντικὴ σὲ τρεῖς τομεῖς:

α') Ἐργάστηκε δραστήρια γιὰ τὸν ἐμπλουτισμὸ τοῦ ἀρχείου μὲ μὲγάλο ἀριθμὸ ἠχογραφήσεων μουσικῆς αὐθεντικῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν, τὰ ὁποῖα συνέλεξε σὲ εἰδικὲς ἐθνομουσικολογικὲς ἀποστολὰς ποὺ πραγματοποίησε σὲ πολλὰς περιοχὰς τῆς ἡπειρωτικῆς καὶ νησιωτικῆς Ἑλλάδος. Θὰ πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι οἱ ἀποστολὰς αὐτὲς, ὅταν ἔγιναν καὶ μὲ τὰ μέσα ποὺ ἔγιναν, ἦταν ἕνας πραγματικὸς ἄθλος μὲ ἀπρόβλεπτες περιπέτειες καὶ πολλοὺς κινδύνους. Δὲν θὰ ἀναφερθῶ σὲ λεπτομέρειες, γιὰ τὴν ἀναγκαζομένη πολὺς χρόνος. Σκεφθεῖτε μόνον τί σημαίνει νὰ ἐπισκεπτεται κανεὶς χωριά, ἰδίως ὄρεινά, χωρὶς δρόμους, χωρὶς ἠλεκτρικὸ ρεῦμα, χωρὶς καταλύματα καὶ ὑποχρεωμένος νὰ κουβαλᾷ μαζί του ἐξοπλισμὸ (τεράστια μαγνητόφωνα, μπαταρίες, γεννήτριες κλπ.) ποὺ χρειάζονταν δύο τουλάχιστο μουλάρια γιὰ τὴ μεταφορὰ του.

β') Κατέγραψε στὸ πεντάγραμμο, μὲ ἀκρόαση ἀπὸ μαγνητόφωνο, καὶ μετέφερε ἐπίσης στὸ πεντάγραμμο ἀπὸ τὴ βυζαντινὴ παρασημαντικὴ, περισσότερες ἀπὸ 1500 δημοτικὲς μελωδίες, ἔργο ἐξαιρετικὰ δύσκολο καὶ κοπιαστικὸ, τὸ ὁποῖο ἐκτελοῦσε ὁ τιμώμενος μὲ θαυμαστὴ εὐχέρεια, μὲ ἀπόλυτη πιστότητα καὶ μὲ ἀψογὴ μεθοδολογία, ἀνταποκρινόμενη ἀπολύτως στὶς διεθνεῖς ἐθνομουσικολογικὲς προδιαγραφές.

γ') Συνέγραψε καὶ δημοσίευσε ἀρκετὲς μελέτες, ποὺ ἀποτελοῦν σημαντικὴ συμβολὴ στὴν ἔρευνα τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς, καὶ ἰδίως σὲ θέματα ρυθμοῦ. Ἐπιμελήθηκε ἐπίσης τὴν ἔκδοση ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐνὸς Λευκώματος τριῶν μεγάλων δίσκων, μὲ ἀφορμὴ τὴν ἐπέτειο τῶν 150 χρόνων ἀπὸ τὴν ἑναρξὴ τοῦ ἀγῶνα τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας.

(Συνεχίζεται) (Ἐπιμέλεια: Γρ. Θ. Στάθης)

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῶν ἁγίων Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου καὶ τῶν ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ἐν τῇ κοινότητι Νίκου Μπελογιάννη Οὐγγαρίας*

Ὁ Δήμαρχος Μπελογιάννη, Ἐντιμ. κ. Ζήσης Βλαχόπουλος, εἰς τὴν προσφώνησίν του ἀνέφερε:

Σὰν Δήμαρχος Σᾶς καλωσορίζω μὲ ἀγάπη στὴ μικρὴ μας Κοινότητα. Σὲ μένα δὲν μένει παρὰ νὰ πῶ δυὸ λόγια γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ χωριοῦ μας. Ἀκριβῶς ἐδῶ καὶ 45 χρόνια, τὸν Μάιο τοῦ 1950, ἄρχισαν νὰ προβάλλουν ἀπὸ τῆ

Τοῦ πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Τιμοθέου Ρωμανᾶ
Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Αὐστρίας

γῆ τὰ πρῶτα μικρὰ σπίτια γιὰ τοὺς Ἑλληνες πρόσφυγες ποὺ ἔφτασαν ἐδῶ. Καὶ νὰ πῶ στίς 20 Αὐγούστου 1995 ξεκίνησε μιὰ ἄλλη οἰκοδομὴ, αὐτὸς ὁ ὁμορφος Ναός. Εἶναι ἄραγε τυχαία ἡ σύμπτωση, ὅτι, ἐνῶ πρὶν ἀπὸ τρεῖς μῆνες γιορτάσαμε ἐδῶ στὸ Μπελογιάννη τὰ 1100 χρόνια τοῦ Οὐγγρικοῦ Κράτους, σήμερα εἴμαστε μάρτυρες ἑνὸς ἱστορικοῦ γεγονότος; Ἐμεῖς, ἐσεῖς, ὅλοι μας. Ἦλθε λοιπὸν ἡ εὐκαιρία καὶ γι' αὐτὸ τὸ χωριὸ νὰ ἀποκτήσει μιὰ ἐκκλησία, ὅταν μέχρι σήμερα ἦταν, ὄχι μόνο στὴν Οὐγγαρία, ἀλλὰ καὶ σ' ὅλη τὴν Ἑυρώπη, τὸ μοναδικὸ χωριὸ δίχως ἐκκλησία. Ἄς μὴν ἐξετάσουμε τώρα ἐδῶ τίς αἰτίες, γιὰτὶ δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ σπουδαῖο. Δὲν πρέπει νὰ κοιτάζουμε πίσω ἀλλὰ μπροστά. Στὸ πρόσωπο τοῦ κ. Δαφέρμου βρέθηκε ἕνας ἄνθρωπος ποῦ, ὅπως πολλὴ ταπεινὰ εἶπε ὁ ἴδιος, ἔδωσε ἕνα μικρὸ δῶρο. Ὅχι, κ. Δαφέρμο, νομίζω πὼς πρόκειται γιὰ ἕνα πολὺ μεγάλο δῶρο γιὰ τοὺς Ἑλληνες καὶ τοὺς Οὐγγρους κατοίκους τοῦ χωριοῦ. Ἴσως ἢ ταπεινοφροσύνη σας δὲν σᾶς ἐπιτρέπει νὰ πεῖτε πόσο μεγάλο εἶναι τὸ δῶρο, ἀλλὰ ἐγὼ θὰ ἤθελα νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ δεχθεῖτε ἐκ μέρους ὄλων τῶν κατοίκων, Ἑλλήνων καὶ Οὐγγρων, τὴ βαθεῖα εὐγνωμοσύνη μας.

Σεβασμιώτατε' νομίζω ὅτι κατορθώσατε ἕνα

σκοπὸ ποὺ σπάνια κατορθώνει κανεὶς καὶ μᾶλλον πρόκειται γιὰ τὸ μεγαλύτερο ἔργο τῆς ζωῆς σας, τὸ ὅτι σήμερα στὸ Μπελογιάννη, σὲ ἕνα τόπο ὅπου μέχρι σήμερα δὲν ὑπῆρχε ἐκκλησία, μπορέσατε νὰ ἐγκαινιάσετε ἕνα ναό. Μακάρι νὰ γίνεῖ καὶ στὸ μέλλον αὐτὸς ὁ ναὸς ἕνα σύμβολο αὐτῆς τῆς μικρῆς Κοινότητος ποὺ νὰ βεβαιώνει ὅτι διαφορετικοὶ λαοί, διαφορετικὲς θρησκείες, ἀνεξαρτήτως χρώματος καὶ πίστεως μποροῦν νὰ ζήσουν μαζί, κάτι γιὰ τὸ ὁποῖο μέχρι σήμερα, γιὰ 45 καὶ πλέον χρόνια τὸ χωριὸ αὐτὸ ἔδωσε μαρτυρία.

Ἐπίσης εὐχαριστῶ πολὺ ἐξ ὀνόματος τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ καὶ τοὺς ἀγαπητοὺς φιλοξενουμένους ποὺ δέχτηκαν τὴν πρόσκληση καὶ τίμησαν τὴ μικρὴ Κοινότητά μας μὲ τὴν ἐπίσκεψή τους. Θὰ ἦταν μεγάλη χαρὰ γιὰ μᾶς ἡ συμμετοχή σας καὶ στὸ ὑπόλοιπο ἑορταστικὸ πρόγραμμα. Σᾶς εὐχαριστῶ.

Ἀκολούθως ὠμίλησεν ὁ Ἱερατικῶς Προστάμενος τῆς Ἐνορίας Μπελογιάννη καὶ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος ἐν Οὐγγαρία, Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβύτερος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κ. Ἰωσήφ Καλότας, ὅστις προσέφερεν εἰς τὸν κτίτορα, ἐκ μέρους τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, τὸ χρυσοῦν κλειδί τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ:

Ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἀπευθίνω πρὸς Ὑμᾶς τὸν βαθέως συγκινημένον καὶ εὐλαβῆ λόγον μου, ἵνα ὑποβάλω τὴν υἱκὴν εὐγνωμοσύνην, τὰς ὀλοκαρδίους εὐχαριστίας καὶ τὰ βαθύτατα σέβη μου διὰ τὴν δαφιλευθεῖσαν εἰς ἐμὲ εὐνοίαν καὶ χάριν τῆς προαγωγῆς μου ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου εἰς Πρωτοπρεσβύτερον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ἐλεηθεὶς μεγάλως ὑπὸ τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ ζῶ ἀναμφιβόλως τὴν μεγαλυτέραν στιγμὴν τῆς υπάρξεώς μου.

Ἐν πρώτοις δοξάζω τὸν Θεόν, τὸν καλέσαντά με νὰ ὑπηρετήσω τὸ Ἱερὸν Θυσιαστήριόν Του, καὶ διὲν ἐν τῇ Κιβωτῇ τῆς Χάριτός Του, ὡς εἶναι ἡ Μήτηρ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 701 τοῦ ὑπ' ἀρ. 15 τεύχους.

κλησία και έν συνεχεία υποβάλλω αισθήματα ευγνωμοσύνης πρὸς τὸν Παναγιώτατον, διὰ τὴν ὑψίστην αὐτὴν τιμὴν καὶ διάκρισιν πρὸς τὸ πρόσωπον καὶ τὴν ταπεινὴν διακονίαν μου. Ὑπόσχομαι νὰ μείνω, ὅση μοι δύναμις, πιστὸς ἄχρι θανάτου καὶ ἀφοσιωμένος διάκονος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ τοῦ ἐκλεκτοῦ ποιμνίου τῆς Ἐξαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὴν Οὐγγαρίαν.

Ἰδιαίτερον λόγον πηγαίων εὐχαριστιῶν ἐκφράζω πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην μας κ.κ. Μιχαήλ, διὰ τὰ αισθήματα τῆς πολυτίμου καὶ εὐεργετικῆς πατρικῆς ἀγάπης πρὸς τὴν ταπεινότητά μου. Εἰς τὴν ποιμαντικὴν φροντίδα, τὴν πατρικὴν σύνεσιν, τὴν ἰώβειον ὑπομονὴν καὶ τὴν παραδειγματικὴν ἐργατικότητά του ὀφείλομεν τὴν ἀναβίωσιν τῆς παρουσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Οὐγγαρία καὶ τὴν συντέλεισιν τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας ἐνταῦθα, τὸ ὁποῖον δικαίως ἐχαρακτηρίσθη ὡς «θαῦμα».

Εὐχαριστῶ ἐκ βάθους ψυχῆς ὅλους ἐσᾶς πού ὕστερα ἀπὸ ἓνα μακρὸν καὶ κουραστικὸ ταξίδι ἐφθάσατε εἰς τὸ χωριὸν μας διὰ νὰ μετάσχετε εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ πανσέπτου καὶ ἱεροῦ Ναοῦ τούτου καὶ διὰ τῆς παρουσίας σας ἐτιμήσατε τὴν σημερινὴν αὐτὴν ἑορτὴν καὶ πανήγυριν.

Καὶ τώρα θὰ ἤθελα νὰ ἀπευθύνω τὸν λόγον εὐχαριστίας πρὸς τὸν Κτίτορα τοῦ Ναοῦ καὶ Μεγάλου Εὐεργέτη τῆς Ἐνορίας μας, κ. Κωνσταντῖνον Δαφέρομον, ὁ ὁποῖος μετὰ δύο ἡμέρας θὰ ἑορτάσῃ τὰ ὀνομαστήριά του καὶ συνήθως ἀποφεύγει κάθε προβολὴ τοῦ προσώπου του. Θὰ ἤθελα νὰ εὐχηθῶ, λοιπόν, εἰς τὸν Ἐντιμολογιώτατον Ἄρχοντα χρόνια πολλά, καὶ νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ δεχθῆ ἀπὸ ὅλους μας, τοὺς ἐνορίτας καὶ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἓνα μικρὸν ἀναμνηστικὸν καὶ συμβολικὸν δῶρον, τὸ χρυσὸ κλειδί τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἁγίων Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου καὶ Ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Μπελογιάννη.

Ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγκέλλου, Ἀρχιμ. κ. Τιμοθέου Ρωμανᾶ, ἀνεγνώσθησαν χαιρετισμοὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας, Ἐξοχ. κ. Εὐαγγέλου Γιαννοπούλου, καὶ τοῦ πρ. Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν, Ἐξοχ. κ. Καρόλου Παπούλια, ὡς καὶ λίαν συγκινητικὸν τηλεγράφημα τῆς συζύγου τοῦ Νίκου Μπελογιάννη, Εὐγεν. κ. Ἑλλης Παππά καὶ τοῦ ὁμωνύμου υἱοῦ των Νίκου Μπελογιάννη:

Μητροπολίτην Αὐστρίας Μιχαήλ, Βιέννην.

Ἡ συγκίνηση πού μᾶς ἔδωσε ἡ πρόσκλησή σας ἦταν βαθειά, ὅσο καὶ ἡ λύπη μας πού δὲν μπορούμε νὰ ἀνταποκριθοῦμε. Σοβαρότατα προβλήματα υγείας στὴν οἰκογένεια ἐμποδίζουν τὴν ἀπομάκρυνσή μας ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα αὐτὸν τὸν καιρὸ. Ἐλπίζουμε πάντα πὸς θὰ μᾶς δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθοῦμε τὸν τόπο πού τόσο τίμησε καὶ τιμᾶ τὴν Ἑλλάδα, τὸν λαὸ τῆς καὶ τίς μεγάλες ἀξίες τῶν ἀγώνων μας γιὰ ἐλευθερία, ἀνεξαρτησία καὶ δημοκρατία. Θέλουμε ἀκόμη νὰ χαιρετίσουμε τὸ λαὸ πού σᾶς φιλοξένησε σὲ δύσκολες ὥρες καθὼς καὶ τοὺς Οὐγγρους συμπολίτες σας πού ἦρθαν σήμερον νὰ συμπληρώσουν τὰ κενὰ πού ἄφησε στὸ τιμημένο χωριὸ σας ὁ ἐπαναπατρισμός, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπώλεια συναγωνιστῶν καὶ συντρόφων.

Ἀθήνα Ζωγράφου, 16.5.1996

Μὲ τιμὴ καὶ συγκίνηση

Ἑλλη Παππά - Νίκος Μπελογιάννης
(Συνεχίζεται)

ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

- ★ **Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ Ι. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ**
(ἐγκόλπιο, σέ ἔκδοση πολυτελή).
- ★ **Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ Ι. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ** μέ μετάφραση (ἐγκόλπιο, σέ ἔκδοση πολυτελή).
- ★ **Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ**
(ἐγκόλπιο, σέ ἔκδοση πολυτελή).
- ★ **Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΘΕΟΥ**
- ★ **ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΚΕΣ ΚΑΤΗΧΗΣΕΙΣ**, ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων (Κατήχηση Μυσταγωγικῆ Ε').
- ★ **ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑ**, ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ.
- ★ **Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ** (Μητροπ. Κοζάνης Διονυσίου), 52 ὁμιλίες γιὰ τὴ βαθύτερη κατανόησή της.
- ★ **ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ Θ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ** (π. Χαράλαμπος Χατζοπούλου).
- ★ **Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**
(Π. Εὐδοκίμωφ), Ἐρμηνεία καὶ ἀνάλυση τῆς Λειτουργίας τοῦ Ἰω. Χρυσοστόμου.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ἐπὶ τῇ 150ετηρίδι τῆς γεννήσεως τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὡς Πρόεδρος τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπέστειλε συγχαρητήριο ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἱερόθεον διὰ τὴν πρωτοβουλίαν αὐτοῦ πρὸς διοργανώσιν διαφόρων ἐκδηλώσεων ἐν Αἰγίνῃ, ἀναφερομένων εἰς τὴν 150ετηρίδα τῆς γεννήσεως τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου τοῦ Θαυματουργοῦ. Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ, ἣτις ἐστάλη τὴν 3ην Σεπτεμβρίου 1996 ὑπ' ἀρ. πρωτ. 2048/διεκπ. 1005, λέγονται τὰ ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πάννυ ἀσμένως πληροφορηθεῖσα δι' ὑμετέρου ἐγγράφου τὰ περὶ τῶν ἐν Αἰγίνῃ διοργανουμένων, προνοίᾳ, κόπῳ καὶ μερίμνῃ τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος, ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατὸν πενήκοντα (150) ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐν Σηλυβρία τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης γεννήσεως τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Νεκταρίου, ἐπισκόπου Πενταπόλεως, τοῦ θαυματουργοῦ, κτήτορος τῆς ἐν Αἰγίνῃ Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίας Τριάδος, συγχαίρουσα τῇ ὑμέτερᾳ Σεβασμιότητι καὶ τοῖς ἐκλεκτοῖς συνεργάταις Αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἀξιεπαίνῳ ταύτῃ πρωτοβουλίᾳ διὰ τὴν προβολὴν τῆς ἡγιασμένης ταύτης μορφῆς τῶν νεωτέρων χρόνων, ἢ εὐεργετικῇ πρὸς τὸν Κύριον μεσιτεία τῆς ὁποίας ὑπὲρ τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ συνέβαλε τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐδραΐωσιν τῆς ὀρθοδόξου Πίστεως καὶ τὴν καλλιέργειαν ὑγιоῦς ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος, καὶ ἐπευλογοῦσα τὰς ἐκδηλώσεις ἐπεύχεται, ὅπως ὁ τῶν ἀγαθῶν πάντων χορηγὸς καὶ δοτὴρ καὶ αἴτιος καταξιότι τὴν ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἐν ἀγαθοῖς ἔσασαι ἐργάζεσθαι, καὶ ἐν τῇ τῶν ἁγίων Αὐτοῦ ἐντολῶν ἐκπληρώσει εὐοδοῦσθαι, πρὸς καταρτισμὸν καὶ εὐάρεστον τῷ Θεῷ καρποφορίαν τοῦ πεπιστευμένου Αὐτῇ ὀρθοδόξου ποιμνίου.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, κατασπαζόμενοι τὴν ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἐν Κυρίῳ, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης.
† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος»

«Ἱερά ἀπήχησις καὶ ἀδιάλειπτος συνέχεια»

Τῇ 1ῃ Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς Τακτικῆς Συνελεύσεως τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, ὡς ὁ ἐκ τῶν μετασχόντων αὐτῆς Σεβ. Μητροπολιτῶν πρῶτος τῇ τάξει, κατὰ τὴν — δημοσιευομένην εἰς ἄλλας

σελίδας τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας» — Ἀντιφώνησιν αὐτοῦ εἰς τὴν Προσφώνησιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἐτόνισεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Ἐχοντες ἅπαντες ἡμεῖς, βαθεῖαν ἐπίγνωνσιν τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν ὡς Συνέδρων τῆς Ἱεραρχίας, καὶ μετ' ὀδηγὸν τὴν ἀπέραντον ἀγάπην ἡμῶν πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, τὴν ἀρχιερατικὴν ἡμῶν συνείδησιν, τὴν ποιμαντικὴν σύνεσιν, καὶ τὸ πνεῦμα καὶ γράμμα τῶν Ἱερῶν Κανόνων, θὰ ἀσχοληθῶμεν μετὰ τὰ προγραμματισθέντα θέματα, ὑπὸ τὴν κανονικὴν καὶ νόμιμον προεδρίαν τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος. Βαθύτατα δὲ ἀναπολοῦμεν καὶ αἰσθανόμεθα ὅτι πάσα Συνέλευσις τῆς Ἱεραρχίας, ἐν ἀπάσῃ τῇ Ὀρθοδόξῳ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, εἶναι ἱερά ἀπήχησις καὶ ἀδιάλειπτος συνέχεια τοῦ ὑπὸ πολλῶν Ἱερῶν Κανόνων ἀνεκαθεν θεσπισθέντος ἱεροῦ τούτου θεσμοῦ.

»Διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἢ ὁποία, ὡς γνωστὸν, κατὰ τὸ ἔτος 1833, μετὰ τὴν Παλιγγενεσίαν τοῦ ἔθνους ἡμῶν, αὐτοανεκηρύχθη ὄχι μετὰ τὸν ἐμπρόθετον τρόπον αὐτοκεφαλῶς, — τοῦ αὐτοκεφαλίου αὐτῆς κανονικῶς γενομένου διὰ τοῦ Συνδικοῦ Τόμου κατὰ μῆνα Ἰούνιον τοῦ 1850 — ἐξεδόθησαν, ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1833 καὶ μέχρι σήμερον ἐκδίδονται ὑπὸ τῆς Πολιτείας Νόμοι ἀφορῶντες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, λεγόμενοι Καταστατικοὶ Χάρται τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς τοὺς ὁποίους ἀρχικῶς ἀναφέρεται ὡς “ὑπερτάτη ἐκκλησιαστικὴ ἐξουσία ἢ Ἱερά Σύνοδος” ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Μεταγενεστέρως ὁμοῦ καὶ συγκεκριμένως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1923 ὡς “ἀνωτάτη ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ” καθορίζεται ἢ Ἱερά “Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας”, μετὰ Πρόεδρον τὸν “κατὰ καιρὸν ἐν τῇ πρωτευσίᾳ ἀρχιερατεῦντα” Ἱεράρχην, ὡς ἀναγράφεται ἤδη εἰς τὸν ἐν ἔτει 1852 ἐκδοθέντα Νόμον ΣΑ’ “Καταστατικὸν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος”...».

Κωνσταντινούπολις καὶ Χαλκηδὼν

Ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος «Μίλητος» ἐνκλοφόρησεν εἰς πολυτελεστάτην ἐκδοσὴν ὑψηλοτάτης ποιτικῆς στάθμης — ἐπὶ ἀρίστου εἰδικῶς κατασκευασθέντος χάρτου, μετὰ πλήθους ἐγχρωμῶν καλλιτεχνικῶν φωτογραφιῶν καὶ μετ' ἐξαιρετῶν εἰσαγωγικῶν κειμένων τοῦ Διδάκτορος τῆς Θεολογίας κ. Ἀλεξάνδρου Καριώτογλου — ὀγκῶδες δίτομον ἔργον, ἀφορῶν εἰς τοὺς πνευματικὸς θησαυροὺς καὶ τὰ μνημεῖα τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος. Κατὰ

τὴν παρουσίαισιν τῆς ἐκδόσεως, ἣτις ἐγένετο τὴν 17ην Ὀκτωβρίου ἐ.ε. ἐν τῷ ξενοδοχείῳ «Μεγάλη Βρετανία» ἐνώπιον πλήθους διακεκριμένων προσκεκλημένων, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρον Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ ὁμιλήσας κατὰ τρόπον γλαφυρὸν εἶπε, πρὸς τοῖς ἄλλοις, τὰ ἑξῆς:

«Ἡ Κωνσταντινούπολις, ὡς μήτρα καὶ κιβωτὸς καὶ ποδηγέτης τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν, διετήρησεν ἀκοίμητον τὴν λαμπάδα τῆς πίστεως καὶ τῶν ιδεωδῶν τῆς φυλῆς καὶ μετέδωσε τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου εἰς ἔθνη καὶ λαοὺς πολλοὺς, τοὺς ὁποίους ὄχι μόνον ἐξεχριστιάνισεν, ἀλλὰ καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς καὶ γλώσσαν καὶ πολιτισμὸν καὶ ἀληθῆ ζωὴν. Ἀλλὰ καὶ ἡ Χαλκηδὼν, ὡς πλησιόχωρος Μητρόπολις, συνέδραμε τὸ κατὰ δύναμιν ἀνέκαθεν εἰς τὴν διακονίαν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ἐκεῖ διετυπώθη ὁ περίφημος Ὅρος τῆς Χαλκηδόνος καὶ ἔκτοτε ἡ μαρτυρία δίδεται τοῖς ἐγγύς καὶ τοῖς μακρὰν περὶ τοῦ θεανθρωπίνου τῆς Ὀρθοδοξίας κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ...

»Ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος καὶ ἡ ταπεινὴ Μητρόπολις Χαλκηδόνος ἀποτελοῦν ὀντότητας πνευματικῆς, μετὰ-ἱστορικῆς, θεσμοῦς αἰωνοβίου, ἔχοντας βαθεῖαν ἐσωτερικὴν συνοχὴν καὶ δομὴν καθαρῶς πνευματικὴν. Τὸ φρόνημά των εἶναι θεανδρικόν, δηλαδὴ ἐκκλησιαστικόν, συγχρόνως ὁμῶς καὶ διακονικόν· ὑπῆρξαν καὶ εἶναι διάκονοι τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἐν τῇ πλειονότητι του ὑπῆρξε «τὸ ἡμέτερον Γένος».

»Ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος καὶ ἡ ταπεινὴ μου Μητρόπολις ἀποτελοῦν ἀπαράμιλλα σύμβολα, θρύλους ὀλοζώντανους καὶ διαχρονικοὺς...».

Εἰς τὰ ἀνωτέρω ἄς προστεθοῦν καὶ τὰ ἐν τῇ ἐπομένῃ παρατηρήσει ἀναφερόμενα.

«Ἀκτινοβολεῖ ὁ βωμὸς τῆς θυσίας καὶ τῆς προσφορᾶς»

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρον Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ, ὁμιλῶν περὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκηδόνος, προσέθεσε καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἀπεδείχθησαν καὶ συνεχίζουσι μέχρι σήμερον, Μήτηρ καὶ θυγάτηρ, Κωνσταντινούπολις καὶ Χαλκηδὼν, νὰ ἀποτελοῦν, ὀνόματι καὶ πράγματι, φάρους, τοὺς κατ' ἐξοχὴν τόπους τῆς ἀλληλοπεριχωρήσεως τοῦ Θείου καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου παραγοντος, ἔχοντας ὡς ὄπλα τὸν Ναὸν καὶ τὴν κοινωτικὴν ὀργάνωσιν, καὶ τὴν πολιτείαν "ἐν φόβῳ καὶ τρόμῳ" Θεοῦ. Μὲ τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα καὶ τὰ ἐκπαιδευτήρια καὶ τὴν κοινωνικὴν ἀλληλεγγύην, προσέφερον διακονίαν μοναδικὴν εἰς τὸν λαόν μας καὶ ἐν γένει εἰς τὸ Γένος τῶν ὀρθοδόξων, καταστάντα σημεῖα ἀναφορᾶς, ἡ ἐλπίς καὶ ἡ

προσδοκία ὅτι θὰ παρέλθουν τὰ σκόπη καὶ θὰ λάμψη τὸ φῶς τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ζωῆς, τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

»Νὰ διατὶ διήρκεσεν ἡ ζωὴ καὶ ἡ μαρτυρία μέχρι σήμερον τῶν δύο πνευματικῶν τούτων θεσμῶν, πέραν τῆς διαρκείας καὶ τῶν ἐπ' αὐτοὺς ἐκαστοτε κοσμικῶν ἐξουσιῶν, καὶ μάλιστα ἐνίστε ὑπὸ ἀντιξοὺς διαλυτικὰς περιστάσεις ἀρνήσεως τῶν ὑποστάσεων αὐτῶν κατὰ τὸν λήγοντα αἰῶνα».

Ἀναφερόμενος ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβ. Γέρον Χαλκηδόνος εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου «Μίλητος» παρουσιασθὲν ἀξιεπαίνως λαμπρὸν ἔργον προσέθεσε: «Εἰς τί ἀποσκοπεῖ ἡ ἐκδοσις αὕτη; Εἰς τὴν μαρτυρίαν καὶ τὸ μαρτύριον τῆς δράσεως, τῆς ζωῆς καὶ τῆς προσφορᾶς Μητρὸς καὶ Θυγατρὸς, Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ Γεροντικῆς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος, ποὺ ἔχουν βαθεῖαν εὐθύνην, ἀλλὰ καὶ ἀκτινοβολοῦν συνεχῶς τοῖς ἐγγύς καὶ τοῖς μακρὰν, παρὰ τὰς περιστάσεις καὶ τὰ χαλάσματα τῶν καιρῶν καὶ τῶν ἀντιξοῶν συνθηκῶν, διότι φωτίζονται ὑπὸ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός, τὸ ὁποῖον ἀκτινοβολεῖ ὁ αἰώνιος βωμὸς τῆς θυσίας καὶ τῆς προσφορᾶς.

»Εἰς τοῦτο ἀποσκοπεῖ ἡ ἐνώπιον ἡμῶν, ἀδελφοὶ καὶ φίλοι, ἐκδοσις, καὶ εἰς οὐδὲν πλέον: εἰς τὸν ἐγκεντρισμὸν τῶν νεωτέρων γενεῶν εἰς τὴν μαρτυρίαν ταύτην καὶ εἰς τὴν δήλωσιν ὅτι οἱ ἐν Φαναρίῳ καὶ Χαλκηδόνι τὴν συνεχίζουσι καὶ θὰ τὴν συνεχίζουσι εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα, "ποτὲ ἀπὸ τὸ χρέος μὴ κινουῦντες"».

Ἐκκλησία καὶ Μακεδονικὸς Ἄγὼν

Εἰς μίαν χρονικὴν περίοδον, καθ' ἣν συνεχίζεται, ὡς μὴ ὄφελεν, ἡ ἀπαράδεκτος προσπάθεια τοῦ Κράτους τῶν Σκοπίων πρὸς σφετερισμὸν τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας, ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν καὶ ἐπικαιρότητα ἡ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Σπυρίδωνος (Κυβετοῦ) λαμπρὰ —πλήρης ἐγχρώμων καὶ μὴ φωτογραφιῶν— ἐκδοσις συγγραφέντος ὑπ' αὐτοῦ βιβλίου 238 σελίδων ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ κατὰ τὸν μακεδονικὸν ἀγῶνα τοπικὴ ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου — Ὅλοι οἱ ἦρωες ποῦ ἀγωνίστηκαν» (Νέα Ζίχνη 1996).

Τὸ νέον αὐτὸ πόνημα τοῦ, ἐν ἀκριτικῇ περιοχῇ ἀγωνιστοῦ, Σεβ. Μητροπολίτου κ. Σπυρίδωνος «ὑπηρετώντας τὴν ἱστορικὴ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ ἀκολουθώντας τὴν δεοντολογία τῆς ἱστορικῆς πορείας» (σ. 7) παρουσιάζει εἰς πέντε κεφάλαια ἀφ' ἐνὸς τὰ σημερινὰ γεωγραφικὰ ὄρια τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου· ἀφ' ἐτέρου τὴν πνευματικὴν σχέσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὴν Βουλγαρικὴν Ἐκκλησίαν· τρίτον τὴν δρᾶσιν καὶ κοινωνικὴν προσφορὰν τοῦ

ἀειμνήστου ἁγίου Ἐθνοϊερομάρτυρος Χρυσοστόμου Καλαφάτη, Μητροπολίτου Δράμας, Ζιχνῶν (καὶ μετέπειτα Σμύρνης), τὴν ἱστορικὴν μορφήν τοῦ Μητροπολίτου Θεοδώρου Βασιματζίδου καὶ συνοπτικὸν πίνακα τῶν Ἀρχιερέων τῆς περιοχῆς· τέταρτον πίνακα τῶν χωρίων τῆς ἐπαρχίας Ζιχνῶν καὶ προβολὴν τῶν ἡρώων ἀγωνιστῶν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Ἰ. Μητροπόλεως καὶ πέμπτον τὰς προσπάθειάς πρὸς κατάταξιν εἰς τὸ Ἀγιολόγιον καὶ Ἐορτολόγιον τοῦ Χρυσοστόμου Σμύρνης, τὴν Ἀσματικὴν Ἀκολουθίαν αὐτοῦ καὶ τέλος τὸ περιεχόμενον τοῦ ὑπὸ τοῦ Σεβ. συγγραφέως καταρτισθέντος Παπύρου χωρίων τῆς Ἁγίας Γραφῆς περὶ τῆς Ἑλληνικότητος τῆς Μακεδονίας.

Τὸ βιβλίον τοῦ Ἁγίου Ζιχνῶν, ὄπερ ἐγράφη εἰς μνήμην τοῦ τραυματισθέντος εἰς τὴν πολύνεκρον μάχην τοῦ Λαχανᾶ αὐιδίμου μακεδονομάχου πατρὸς αὐτοῦ, προβάλλει μετ' ἐναργείας τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα ὡς «μίαν ἀπὸ τῆς κορυφαίας σελίδος τῆς Ἑλληνορθοδόξου Ἱστορίας» (σ. 5) καὶ τονίζει ὅτι «μέσα ἀπὸ αὐτῆς τῆς σελίδος ἀναδύεται τὸ ἄρωμα τῆς πίστεως γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ τῆς ἀγάπης γιὰ τὴν Πατρίδα» (σ. 5). Ὡσαύτως τὸ βιβλίον τοῦτο διακηρύττει «πρὸς τοὺς γείτονες λαοὺς ὅτι ἐπιθυμοῦμε τὴν εἰρηνικὴν συνύπαρξιν. Γι' αὐτὴν τὴν εἰρηνικὴν συνύπαρξιν ἀγωνίστηκαν οἱ πρόγονοί μας καὶ μᾶς παρέδωκαν μιὰ πατρίδα ἐλεύθερη» (σ. 5-6).

Συμβολὴ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἀγαθῶν σχέσεων μεταξύ Ἐκκλησίας καὶ Δικαστικῶν Ἀρχῶν

Τὸ δημοσιευθησόμενον προσεχῶς Χρονικὸν τῶν εὐλογηθειῶν ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ἐκδηλώσεων τῶν Ἀνωτάτων καὶ Ἀνωτέρων Δικαστικῶν Λειτουργῶν, αἵτινες ἐγένοντο καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος διὰ δεκάτην φορὰν ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀεροπαγίτου, ὑπενθυμίζει τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ πρῶην Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Βασίλειος Κόκκινος, ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει του ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, ἀπέστειλε τὴν ἐξῆς ἐπιστολὴν πρὸς τὸν κ. Ἰωάννην Παπαμιχαλάκη, Μ. Ἀρχοντα τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας:

«Κύριε Παπαμιχαλάκη, μετὰ τὴν ἀποχώρησίν μου ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, σύμφωνα μετὰ τὸ Σύνταγμα, θεωρῶ καθήκον μου νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν εὐχαριστίαν μου καὶ τὴν ἄκρα εὐαρέσκειά μου, διότι:

α) Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς βετούς θητείας μου στὸ βαθμὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου συμβάλατε τὰ μέγιστα σὴν ἀνάπτυξιν ἀγαθῶν σχέσεων, μεταξύ τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τὴν καθιέρωσιν ἡμέρας προσευχῆς καὶ ἁγιασμοῦ στὸ Μέγαρον τοῦ Ἀρείου Πάγου, σὲ κά-

θε ἐναρξῆ τῶν δικαστικῶν ἔτους, καθὼς καὶ ἡμέρας τελέσεως Θείας Λειτουργίας σὲ κάθε λήξῃ τοῦ δικαστικοῦ ἔτους, πού συμπύπτει καὶ μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν συναδέλφων πού συμπληρῶνουν κάθε φορὰ τὸ ὄριο τῆς ἡλικίας.

β) Ἐνισχύσατε τὴν πρωτοβουλία μας καὶ καταβάλατε ἄοκνες καὶ τελεσφόρες προσπάθειες γιὰ τὴν ἐγκρισὴν ἀνέγερσιν ναϊδρίου πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀεροπαγίτη, στὸ χωρὸν τοῦ οἰκοπέδου τοῦ Δικαστικοῦ Μεγάρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, προκειμένον νὰ προσεύχωνται εὐχερῶς σ' αὐτὸν οἱ δικαστῆς καὶ νὰ ἐορτάζουν τὴ μνήμην τοῦ Ἁγίου Διονυσίου κατ' ἔτος.

γ) Ὑποστηρίξατε πάντοτε τὴν θέσιν τοῦ δικαστικοῦ κλάδου, τόσο μετὰ τὸ περιοδικὸν σας «Δελτίον Διοικήσεως Ἐπιχειρήσεων» ὅσο καὶ μετὰ τὴν «Ἐνωσὴ Ἑλλήνων Νομικῶν Εὐρωπαϊκῆς Συνεργασίας», τῆς ὁποίας εἴσθε Ἀντιπρόεδρος. Μετὰ ἐκτίμησιν. Βασίλειος Κόκκινος».

Ἡ προσφορὰ τοῦ Βυζαντίου

Ἐν τῷ ὑπὸ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σεργῶν ἐκδομένῳ σεμνῷ καὶ ὡραίῳ περιοδικῷ «Ὁ Ἅγιος Νικήτας», ὁ διακεκριμένος θεολόγος κ. Μιχαὴλ Τρίτος ἐδημοσίευσε ἐνδιαφέρον ἄρθρον, εἰς τὸ ὁποῖον, ὀρμώμενος ἐκ τοῦ γεγονότος τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, παρουσίασε τὴν προσφορὰν τοῦ Ὀρθοδόξου Χριστιανικοῦ Βυζαντίου.

Εὐσυνόπτως καὶ ἐπιγραμματικῶς ὁ κ. Τρίτος ἐγράφη τὰ ἑξῆς: «Ἡ σύγχρονη ἐπιστημονικὴ ἔρευνα, πού διέλυσε προκαταλήψεις, πλάνες καὶ σκευοφαντίες, ἔδωσε στὸ Βυζάντιον τὴν θέσιν πού τοῦ ἀνήκει σὴν ἱστορία. Ἔτσι τὸ Βυζάντιον: 1. Διεφύλαξε γιὰ χίλια ὀλόκληρα χρόνια τὴν πνευματικὴν κληρονομιά τῆς ἀρχαιότητος. 2. Δημιούργησε δικό του πολιτισμὸν μετὰ δικιά του ὑπόστασιν καὶ δικῆς του ἀξίας. 3. Μετέδωσε τὴν ἀρχαία κληρονομιά καὶ τὸν δικό του πολιτισμὸν στοὺς γειτονικοὺς λαοὺς. 4. Ἀπὸ τὸν ε' - ιβ' αἰ. ὁ βυζαντινὸς πολιτισμὸς ἀπέτελεσε γιὰ τὴν χριστιανικὴν Εὐρώπην πρότυπον διοικήσεως, διπλωματίας, δημοσίων ἐσόδων, ἠθῶν, πνευματικῆς καλλιέργειας καὶ τέχνης. 5. Παρέλαβε τοὺς Σλαῦτους ἀπὸ τὴν βαρβαρότητα, τοὺς ἐκχριστιάνισε καὶ τοὺς εἰσήγαγε σὴν ζωὴν καὶ τὰ πεπραγμένα τῆς Εὐρώπης. 6. Ἀκόμη καὶ στοὺς Τούρκους ἔδωσε πολὺτιμα στοιχεῖα ἀπὸ τὸν πολιτισμὸν του, ἰδιαιτέρως θεσμοὺς πολιτικοὺς καὶ κανόνες δικαίου, διὰ μέσου τῶν ὁποίων διαρθρώθηκαν σὲ κράτος οἱ πρὶν νομάδες. 7. Ἐναπέθεσε τοὺς θησαυροὺς του στὰ χεῖρα ἐξελισσομένων λαῶν τῆς Δύσεως, δίνοντας τὴν γόνιμην ἀπορροήν τῆς Ἀναγεννήσεως καὶ τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ».

Ε.Δ.Θ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱ. Μητρόπολις Ζιχνών

Τὴν Κυριακὴ 1 Σεπτεμβρίου τελέσθηκαν με μεγαλοπρέπεια καὶ λαμπρότητα τὰ ἐγκαίνια τοῦ νεοανεγερθέντος Ἱ. Ναοῦ τῶν νεοφανῶν θαυματουργῶν Ἁγίων Ραφαήλ, Νικολάου καὶ Εἰρήνης εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Ἁγίας Παρασκευῆς Δομήρου Ροδολεΐβους Σερρών. Τὰ ἐγκαίνια ἐτέλεσαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Σπυριδῶν καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, ὁ ὁποῖος προσεκόμισεν καὶ μέρος τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Ραφαήλ, ἀπὸ τὴν Λέσβο. Ἡ προσέλευση τῶν πιστῶν ἀπὸ τὶς περιοχὰς Μακεδονίας - Θράκης ἦταν καταπληκτικὴ.

Σημαντικὸ ἦταν ὅτι καὶ οἱ δύο Μητροπολίτες ἐνημέρωσαν τὸ Ἐκκλησίασμα γιὰ τὴν ὅλη ἀκολουθία τῶν ἐγκαίνιων.

Ἱ. Μητρόπολη Καρπενησίου

Πραγματοποιήθηκε στὸ Καρπενήσι ἀπὸ 12-14 Ὀκτωβρίου ἐπιστημονικὸ Συνέδριο γιὰ τὸν Διονύσιο τὸν ἐκ Φουρνᾶ καὶ τὸ πολυσχιδὲς ἔργο του. Ὁ Διονύσιος ἦτο διακεκριμένη προσωπικότητα τῆς ἐποχῆς του, ἱερομόναχος, ἀγιογράφος, ἰδρυτὴς Σχολῶν Γραμμάτων, ὑμνογράφος καὶ συγγραφέας τοῦ περίφημου ἔργου «Ἐρμηνεία τῆς Ζωγραφικῆς Τέχνης», ἔργον τὸ ὁποῖον ἐκτιμᾶται μέχρι καὶ σήμερα.

Τὸ Συνέδριο διοργανώθηκε, με τὴν εὐκαιρία τῶν 250 χρόνων ἀπὸ τὴν ἐκδημία του, ἀπὸ τὴν Ἱερά Μητρόπολη Καρπενησίου καὶ τὴν Ἱ. Μονὴ Κουτλουμουσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τελοῦσε ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου.

Ἱ. Μητρόπολις Ν. Ἰωνίας

Εἰς τὴν αἴθουσα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας ἐπραγματοποιήθη Σὺνάξις Κατηχητῶν καὶ Κατηχητιῶν αὐτῆς, καθὼς καὶ τῶν κατὰ Ἑνορίαν Ὑπευθύνων Ἐφημεριῶν διὰ τὸ κατηχητικὸν ἔργον.

Κατὰ τὴν Σὺναξιν αὐτὴν ὁμιλήσε καταλλήλως πρὸς τοὺς συγκεντρωθέντας ὁ Σεβ. κ. Κωνσταντῖνος, ἐξάρας τὸν θεομὸν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα συνεχίζουν τὴν ἱερὰν ἀποστολὴν τῶν διὰ τὴν Κατήχησιν τῆς Νεότητος παρὰ τὰς ὑπαρχούσας δυσκολίας καὶ ἀντιδράσεις πολλῶν παραγόντων, ἐπήνεσε δὲ τὸν ζῆλον καὶ τὴν προσφορὰν τῶν ἐργαζομένων εἰς τὸν τομέα αὐτὸν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διακονίας καὶ ἐκάλεσε αὐτοὺς νὰ συνεχίσουν τὴν ἱερὰν ἀποστολὴν τῶν με ζῆλον καὶ αὐταπάρησιν.

Τὸν λόγον ἔλαβε ἐν συνεχείᾳ ὁ Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀρχιμ. Ἀθανάσιος Πεφάνης, ἀναφερθεὶς εἰς τὸ ἐπιτελούμενον Κατηχητικὸν ἔργον καὶ ἐπαινέσας τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο τῶν Κατηχητῶν.

Ἡ Σὺνάξις ἔληξε με ψαλμωδιὰν διαφόρων ὕμνων καὶ προσφορὰν εἰκόνων καὶ γλυκισμάτων.

— Ἀρχισε καὶ πάλι τὰ μαθήματά της ἡ Παιδικὴ Χορωδία καὶ Ὀρχήστρα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Χοράρχου κ. Τάκη Παπαγεωργίου.

Ἡ Χορωδία καὶ Ὀρχήστρα αὐτὴ λειτουργεῖ εἰς τὴν αἴ-

θουσαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας εἰς τὴν Ν. Φιλαδέλφειαν, διδάσκειται δὲ εἰς αὐτὴν Ἑθνωπαικὴ μουσικὴ με συνοδείαν παραδοσιακῶν ὀργάνων, με θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν ἐξάσκησιν.

Εἰς τὴν Χορωδιάν καὶ Ὀρχήστραν αὐτὴν ἐγγράφονται καὶ φοιτοῦν δωρεὰν μαθηταὶ καὶ μαθήτριά Δημοτικοῦ Σχολείου, Γυμνασίου καὶ Λυκείου.

Πληροφορίαι παρέχονται εἰς τὸ τηλέφωνο 2520120.

— Με σεμνὴν τελετὴν ἄρχισε καὶ πάλιν τὰ μαθήματά της τὸ Σάββατον 5 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. ἡ Σχολὴ Ἐκκλησιᾶς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ φοίτησις εἶναι τριετής.

Ἡ Σχολὴ λειτουργεῖ ἤδη διὰ τρίτον ἔτος με ἱκανὸν ἀριθμὸν σπουδαστῶν καὶ εἰς τὰ τρία ἔτη σπουδῶν. Ἡ Σχολὴ εἶναι ἀναγνωρισμένη ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Εἰς τοὺς ἀποφοίτους αὐτῆς χορηγεῖται πτυχίον Ἱεροσάλτου.

Σκοποὶ τῆς Σχολῆς αὐτῆς εἶναι: Ἡ διάδοσις καὶ διάσωσις τῆς πατρώας Μουσικῆς τῆς Ἐκκλησίας μας, με θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν διδασκαλίαν καὶ ἡ καλλιέργεια τοῦ Ἱεροσολιτικοῦ ὕφους καὶ ἤθους, ὅπως διασώζεται μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας.

Ἡ προετοιμασία νέων Ἱεροσολιτῶν, πρὸς στελέχωσιν τῶν Ἀναλογίων τῶν Ἱ. Ναῶν.

Οἱ ὡς ἄνω σκοποὶ τῆς Σχολῆς ἐπιτυγχάνονται με τὴν ὑπεύθυνον διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας Μουσικῆς ἀπὸ ἔμπειρα καὶ ὑπεύθυνα πρόσωπα — Πρωτοψάλτας Ἱ. Ναῶν τῆς περιφερείας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

Εἰς τὴν Σχολὴν διδάσκονται: Βυζαντινὴ Μουσικὴ, θεωρία καὶ σολφέζ, ὀρθοφωνία, ἡ Λειτουργικὴ Τάξις τῆς Ἐκκλησίας, Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς καὶ ἀπαγγελία ἀναγνωσμάτων.

Ἡ Σχολὴ λειτουργεῖ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ν. Ἰωνίας (λεωφ. Ἡρακλείου 340 - Ν. Ἰωνία) ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πρωτοψάλτου καὶ Θεολόγου - Λυκείάρχου κ. Κωνστ. Ἡλιάδη.

Ἡ φοίτησις εἰς τὴν Σχολὴν εἶναι δωρεάν. Πληροφορίαι παρέχονται εἰς τὸ τηλέφωνο 2753600 τὰς πρωινὰς ὥρας.

— Σὲ σεμνὴν τελετὴν ποὺ ἔγινε τὴν Τετάρτη 9 Ὀκτωβρίου τὸ ἀπόγευμα ὁ Κληρὸς καὶ ὁ Λαὸς τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας τίμησαν τὸν πρῶτον Ἐπίσκοπον τῆς νεοσυσταθείσης, τὸ 1974, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κυρὸν Τιμόθεον Ματθαίου, με τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος του, ὁ ὁποῖος στήθηκε στὸ προαίλιο τοῦ ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων ἀπὸ τὸν διάδοχόν του καὶ πνευματικόν του τέκνον Σεβασμιώτατον Μητροπολίτη Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντῖνον.

Ἡ ὅλη τελετὴ ἄρχισε με πανηγυρικὸν Ἑσπερινόν, στὸν ὁποῖον χοροστάτησε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Κωνσταντῖνος καὶ παρέστησαν πλῆθος Ἀρχιερέων, Ἱερέων, Διακόνων καὶ λαοῦ. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ Ἑσπερινοῦ ἐψάλη Τρισάγιον πρὸ τοῦ ἀνδριάντος, ἔγιναν τὰ ἀποκαλυπτήρια καὶ ἀκολούθησαν ὁμιλίαι ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτη Ν. Ἰωνίας κ. Κωνσταντῖνον, τὸν Σεβασμιώτατον Τριφυλίαν κ. Στέφανον (κατὰ σάρκα συγγενὴ τοῦ ἀεμνήστου Μητροπολι-

του) και τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Πατρῶν κ. Νικόδημο, ὁ ὁποῖος ἀπήγγειλε μικρὸν ποίημα προσφεροθὲν ὑπ' αὐτοῦ διὰ τὴν χαραχθῆ εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ ἀνδριάντος. Μετὰ τὸ τέλος τῆς τελετῆς δόθηκε δεξίωσις εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Μέγαρον Ν. Ἰωνίας ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Ἡρακλείου 340.

Ι. Μητρόπολις Πατρῶν

Γιὰ ἐξαήμερο λαϊκὸ προσκύνημα μεταφέρθηκε στὶς 13 Ὀκτωβρίου στὸ Ἰάσιο τῆς Ρουμανίας ἡ κἀρα τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα, τὴν ὁποία συνόδευσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Νικόδημος. Τὴν κἀρα τοῦ Ἁγίου ὑποδέχθησαν στὸ Ἰάσιο ὁ Πατριάρχης Ρουμανίας, ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς χώρας, ὑπουργοί, ξένοι ἐπίσημοι, κληρὸς καὶ λαός.

Ἡ κἀρα τοῦ Ἁγίου παρέμεινε στὴ ρουμανικὴ πρωτεύουσα μέχρι τὸ Σάββατο 19 Ὀκτωβρίου, ὅποτε καὶ μεταφέρθηκε καὶ πάλι στὴν Πάτρα. Κατὰ τὴν διάρκειά τῆς ἐκεῖ παραμονῆς τῆς ἔγιναν καὶ τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα, ἱδρυτοῦ τῆς Ὁρθόδοξης Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας.

Ι. Μητρόπολις Σταγῶν καὶ Μετεώρων

Ἀποτέλεσαν γεγονός οἱ τρεῖς προσκυνηματικὲς ἐκδρομὲς, πού διοργανώθηκαν ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη μὲ τὴν πρωτοβουλία καὶ εὐθύνη τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Σεραφεῖμ.

α) Τὸν Ἰούλιο πραγματοποιήθηκε ἡμερησία ἐκδρομὴ μὲ τοὺς Ἱερεῖς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καὶ στόχο βασικὴ τὴν Κόνιτσα. Ἐγιναν ἐπισκέψεις σὲ Ἱ. Ναοὺς, σὲ Ἱ. Μονές, στὴν Σχολὴ Βελλὰς καὶ σὲ διάφορα Μουσεία. Οἱ Ἱερεῖς καὶ ὁ Σεβασμιώτατος ἐπισκέφθηκαν τὸ Μέτσοβο, τὰ Ἰωάννινα καὶ τὴν Κόνιτσα.

β) Δεύτερη ἐκδρομὴ ἔγινε στὴν περιοχὴ τοῦ Ἀσπροποτάμου τῆς Ἐπαρχίας Σταγῶν μὲ τὶς μοναχὲς τῶν Ἱερῶν Μονῶν. Τὸ πρῶτὸ τελέσθηκε ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία στὴν Ἱ. Μονὴ Τιμίου Σταυροῦ Δολιανῶν (διαλελυμένη). Ἀκολούθησαν ἐπισκέψεις καὶ σὲ ἄλλες παρόμοιες Μονές τῆς περιοχῆς. Ἦταν μία πολὺ ἐντυπωσιακὴ ἐκδρομὴ, μὲ χαρακτηριστὴ τὴν πνευματικὴ οἰκοδομὴ.

γ) Στὶς 19 Αὐγούστου πραγματοποιήθηκε 10ήμερη ἐκδρομὴ στὴν Ἰταλία. Κύριος σκοπὸς τῆς ἦταν ἡ ἐπίσκεψη σὲ χώρους τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, στοὺς ὁποίους ὁ εὐλαβὴς προσκνητὴς ἀναβαπτίζεται καὶ τροφοδοτεῖται πνευματικᾶ.

Οἱ ἐκδρομὲς ἐπισκέφθηκαν τὴν ἀρχαία πόλη τῆς Πομπηίας. Τὶς κατακόμβες καὶ τὸ κολοσσαῖο τῆς Ρώμης. Τὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Βενετίας, τὸν ἀρχαῖο ναὸ τῆς Ραβέννας μὲ τὰ ωραιότερα ψηφιδωτά, τὸ Ρίμινι, ὅπου καὶ οἱ τάφοι τῶν Ἑλλήνων ἡρώων, τῶν πεσόντων κατὰ τὸν β' παγκόσμιον πόλεμο.

Στὴν προσκυνηματικὴ αὐτὴ ἐκδρομὴ συνδύασθησαν τόσο κατὰ τὴν μετάβαση πρὸς τὴν Ἰταλία ὅσο καὶ στὴν ἐπιστροφή ἐπισκέψεις σὲ Ἱ. Μονές καὶ παλαιοὺς ναοὺς τῶν Ἰωαννίνων καὶ τῆς Ἄρτας.

Ἀρχηγὸς τῆς πεντηκονταμελοῦς ἐκδρομῆς ἦταν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σταγῶν κ. Σεραφεῖμ. Συνοδοὶ του δὲ ἀρκετοὶ Ἱερεῖς, μερικοὶ μοναχοί, ἀρκετὲς μοναχὲς καὶ πολλοὶ εὐλαβεῖς χριστιανοί.

— Κατὰ τὸ τριήμερο 17-19 Σεπτεμβρίου στὶς ἐγκαταστάσεις τῶν Μαθητικῶν Κατασκηνώσεων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως πραγματοποιήθηκε τὸ 5ο Ἱερατικὸ Συνέδριο γιὰ τοὺς Κληρικοὺς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σταγῶν. Κύριο θέμα ἦταν: «Οἱ Αἰρέσεις σήμερα».

Παρουσιάσθησαν τρεῖς ωραιότατες εἰσηγήσεις ἀπὸ α) Τὸν κ. Στέργιο Σάκκο, Καθηγητὴ τοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης, μὲ θέμα «Ὁ χιλιαισμός καὶ ἄλλες αἰρέσεις πού ταλαιπωροῦν τὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας». β) Τὸν αἰδεσιμ. π. Ἰωάννη Ζῶτο ἐφημέριο μὲ θέμα «Νέα ἐποχὴ. Ρεῦμα συνειδητότητας ἢ σύγχρονη πανθηροσκεία;». γ) Τὸν κ. Μιχαὴλ Τρίτο, Λυκειαρχὴ καὶ Δρα τῆς Θεολογίας μὲ θέμα «Ὁ ἱερεὺς ἀντιμέτωπος μὲ τὴν ἀπιστία τῆς ἐποχῆς μας».

Τόσο οἱ εἰσηγήσεις ὅσο καὶ οἱ σχετικὲς συζητήσεις ἦταν σαφεῖς, κατατοπιστικὲς καὶ ἔδωσαν μία θαυμασία ἐνημέρωση στοὺς Ἱερεῖς. Τὸ ὅλο πρόγραμμα τοῦ Συνεδρίου (ἀκολουθίες, κοινὴ ζωὴ - ὁμοτράπεζοι καὶ ὁμόσκηνοι ὄλοι, ἀλλὰ καὶ ἡ «ἐν ἀπίσῳ» ἀδελφικὴ ἐπικοινωνία) πρόσφερε στὸ Συνέδριο μία ξέχωρη ἐπιτυχία. Ἀρχιμ. Μ.Φ.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

Παρουσία τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Δημοσίας Τάξεως κ. Κώστα Γεῖτονα, τοῦ Ἀρχηγοῦ Ἀντίγνου κ. Ἀθανασίου Βασιλόπουλου καὶ τῶν Ὑπαρχηγῶν Ἀντίγνου κ. Χαράλαμπου Σκίτσα καὶ κ. Ἰωάννη Καρακωντίνου τῆς Ἑλληνικῆς Ἀστυνομίας, καθὼς καὶ τοῦ Ἀναπληρωτοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομικῆς Ἀκαδημίας, ἄλλων Στρατηγῶν, Ταξιαρχῶν καὶ Ἀξιωματῶν, καθὼς ἐπίσης καὶ πλήθους κόσμου καὶ ἐπισήμων, ἐτελέσθη ἀπὸ τὸν Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱ. Συνόδου, Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Διαυλείας κ. Δαμασκηνόν, ἡ ὄρκωσις τοῦ νέου Διευθυντοῦ τῆς Ὁρησκευτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀστυνομίας, Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδριτοῦ Νεκταρίου Κιοῦλου.

Ὁ νέος Διευθυντὴς τῆς Ὁρησκευτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀστυνομίας γεννήθηκε τὸ 1956 στὸ Μοναστηράκι τῆς Ἀρκαδίας. Τὶς πρῶτες σπουδὲς του τὶς ἔκανε στὴν Ἀθήνα καὶ ἀκολούθως μαθήτευσε στὴν Ἀθωνιάδα Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ. Ἐν συνεχείᾳ εἰσήχθη στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης, τῆς ὁποίας εἶναι καὶ πτυχιούχος. Ὑπηρέτησε, ἐπὶ σειρᾶ ἐτῶν, ὡς Θεολόγος Καθηγητὴς στὴν Μέση Ἐκπαίδευση καὶ εἶναι γνώστης τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσας. Ἀσχολήθηκε μὲ τὸ νεανικὸ καὶ ἀντιαιρετικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐπίσης ἀρθρογραφεῖ καὶ σὲ ἐκκλησιαστικὰ περιοδικὰ. Ἐχειροτονήθη Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος τὸ 1991, λαβὼν τὸ ὄψφικιο τοῦ Ἀρχιμανδριτοῦ.

Ἡ Ὁρησκευτικὴ Ὑπηρεσία τῆς Ἑλληνικῆς Ἀστυνομίας ἐδρεύει ἐντὸς τοῦ χώρου τῆς Ἀστυνομικῆς Ἀκαδημίας σὲ ἰδιαίτερο γραφεῖο (Μεσογειῶν 96) ἀπ' ὅπου ἀσκεῖται τὸ πολυσήμαντο καὶ πολυποικίλο ἔργο τῆς.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΔΗΛΩΣΙΣ

τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῶν Η.Π.Α.

«Ἡ διπλωματικὴ μας Ἀποστολὴ ἐν Τουρκίᾳ ἐπεβεβαίωσε τὴν ἀναφορὰν περὶ τῆς βομβιστικῆς ἐπιθέσεως διὰ χειρο-

βουβίδος έναντιόν του Οικουμενικού Πατριαρχείου της Όρθοδόξου πίστεως εν Ίσταμπούλ. Η βόμβα έρριφθη εις τόν κήπον του Πατριαρχείου. Συμφώνως πρὸς τὴν καλύτεραν προσιτὴν πηγὴν, οὐδεὶς έτραυματίσθη, μολοντί ὑπῆρξαν ὠρισμένα καταστροφὰ ἐκ τῆς ἐκρήξεως.

Τὴν εὐθύνην ανέλαβε τὸ Μέγα Ἀνατολικὸν Ἰσλαμικὸν Μέτωπον Ἐπιδρομέων (IBDA - C). Καταδικάζομεν ἐντόνως τὴν πρᾶξιν ταύτην βίας. Εὐρισκόμεθα εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως καὶ μετὰ τοῦ Πατριαρχείου ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν έρευναν τοῦ ἐπεισοδίου τούτου.

30 Σεπτεμβρίου 1996».

Ἐπὶ τῇ ὡς ἄνω ἐπιθέσει ἐλήφθησαν εἰς τὰ πατριαρχεῖα μηνύματα συμπαθείας ἐκ μέρους διαφόρων Ὁργανώσεων καὶ προσωπικοτήτων, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τοῦ ἐνταῦθα Γενικοῦ Προξένου τῆς Ρωσικῆς Ὁμοσπονδίας.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Πάπας, ἐν ὁμιλίᾳ αὐτοῦ τῆς 28ης Ἰουλίου ἐ.έ., διεκήρυξεν, ὅτι ὁ Ἀνατολικὸς Μοναχισμὸς εἶναι δύναμις δι' ὀλόκληρον τὴν Ἐκκλησίαν. «Ἐνῶ — εἶπεν — ὁ Δυτικὸς Μοναχισμὸς διεκλαδίσθη βαθμιαίως εἰς νέας καὶ διαφόρους μορφὰς τῆς ἀφιερωμένης εἰς τὸν Θεὸν ζωῆς, χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς ἀρχικὰς μορφὰς, ἐν τῇ Ἀνατολῇ διετηρήθη μεγάλη ἐνότης, δημιουργομένη ἐκ τῆς σταθερᾶς διατηρήσεως τῆς ἐκστατικῆς ζωῆς τῆς θεωρίας».

— Ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος Β', ὁμιλῶν τὴν 4ην Αὐγούστου ἐ.έ. κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς λατρευτικῆς προσευχῆς «Angelus», ἐξέφρασε τὴν πεποίθησίν του, ὅτι «ἐν κοινὸν στοιχεῖον τῆς ἐνότητος μεταξύ τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως εἶναι ἡ κατὰ κοινὸν τρόπον ἐκδηλουμένη ὑπ' αὐτῶν τιμὴ πρὸς τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς Πατέρας... Ἡ Πατερικὴ ἐποχὴ ἀσκεῖ ἔλξιν καὶ γοητείαν καὶ ἐξ αἰτίας τῆς καρποφόρου πνευματικῆς ἀνταλλαγῆς, ἡ ὁποία τότε ἐπραγματοποιεῖτο μεταξύ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως... Θὰ ἦτο δύσκολον νὰ συναντήσωμεν μίαν σαφῆ διαφορὰν μεταξύ τῶν δύο παραδόσεων...».

— Ἐξ αἰτίας τῆς ἀντιλεγομένης ἐξοντώσεως 3000 καὶ πλέον ἐμβρύων ἐν Μ. Βρετανία, ὁ Πρόεδρος τῆς Γερμανικῆς Συνόδου τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων Karl Lehmann ἀπήτησε μίαν σαφῆ ἀπαγόρευσιν τῆς ἐν Εὐρώπῃ ἐρευνῆς ἐμβρύων. Ὡσαύτως ὑπέμνησεν ὅτι ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία εἶναι κατ' ἀρχὴν ἐναντίον τῆς μεθόδου τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως.

— Ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς κόσμος ἐώρτασε τὴν συμπλήρωσιν 775 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου ἰδρυτοῦ τοῦ τάγματος τῶν Δομινικανῶν ἁγίου Δομνίκου, ὅστις ἐκήρυττεν, ὅτι «πρέπει νὰ ἀκούομεν τὴν κραυγὴν τῶν πτωχῶν».

— Ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β', ἀπαντῶν εἰς τὸ ἐρώτημα «Ποῖος εἶναι ὁ ἄνθρωπος;», ἀπήτησεν «ὅτι εἰς τὴν ἀληθινὴν γνῶσιν τοῦ ἀνθρώπου συμβάλλεται ἰδιαίτερος ἡ ἀνατολικὴ πνευματικότης, ἡ ὁποίας τονίζει ὁλονέν ἐκ νέου τὴν προσωπικὴν τῆς “καρδίας”. Οἱ Χριστιανοὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ διακρίνουσιν εὐχαρίστως τρία εἶδη γνῶσεως. Ἡ πρώτη περιορίζεται εἰς τὴν βιο-ψυχικὴν δομὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ δευτέρα περιορίζεται ἐν τῇ περιοχῇ τῆς ἠθικῆς ζωῆς. Ἡ ὑψίστη βαθμὶς τῆς αὐτογνωσίας ἐπιτυγχάνεται ἐν τῇ ἐκστατικῇ πνευματικῇ καταντικῇ θεωρίᾳ (Kontemplation), διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος μετὰ βεβαιότητα αὐτοστοχασμὸν γνωρίζει ἑαυτὸν ὡς εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἐκ τῆς ἁμαρτίας κεκαθαρωμένος συναντᾷ τὸν ζῶντα Θεόν, μάλιστα ὁ ἴδιος

“θεοῦται” ἐκ δωρεᾶς τῆς Χάριτος. Αὐτὸ εἶναι ἡ γνῶσις τῆς “καρδίας”. Ἐνταῦθα ὡς “καρδία” νοοῦμεν κάτι πλέον μιᾶς ἀνθρωπίνης δυνάμεως, ὡς λ.χ. τοῦ συναίσθηματος. Μᾶλλον νοοῦμεν τὴν ἀρχὴν τῆς ἐνότητος τοῦ προσώπου, οἰονεὶ τὸν “ἐσωτερικὸν τόπον”, ἐνθα τὸ ὅλον πρόσωπον συγκεντρῶνται, διὰ νὰ ζήσῃ ἐν τῇ γνώσει καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Κυρίου. Αὐτὸ ὑπαινίσσονται συγγραφεῖς τῆς Ἀνατολῆς, ὅταν παρακινοῦν “νὰ κατέλθωμεν ἐκ τῆς κεφαλῆς εἰς τὴν καρδίαν”. Δὲν ἀρκεῖ νὰ γνωρίζομεν τὰ πράγματα· δὲν ἀρκεῖ νὰ σκεπτόμεθα αὐτὰ· εἶναι ἀναγκαῖον νὰ γίνουσι αὐτὰ ζωῆς.

Ε.Θ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ὁ μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὴν ἔδραν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν αἰδεσιμολογώτατος Μ. Πρωτοπρ. Γεώργιος Τσέτσης, ἀναφερόμενος εἰς ἀδίκους ἐπιθέσεις «γνησίων Ὁρθοδόξων» ἐναντίον τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἐδημοσίωσεν ἐκτενὲς ἀρθρον ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενῳ Δελτίῳ Οἰκουμενικῆς Ἐπικαιρότητος «Ἐνημέρωσις». Τὸ εὐγλωττότατον τοῦτο ἀρθρον καταλήγει εὐστοχῶς ὡς ἑξῆς:

«Δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι στὰ πλαίσια τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἡ ἀσκησιμὴ κριτικὴ γιὰ παρεκτροπὲς Ἐκκλησιῶν ἢ θεολόγων, εἶναι ἐπιθυμητὴ καὶ ἐπιβεβλημένη. Ὅπως δὲ μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ἡ κριτικὴ αὕτη ἀσκεῖται ὑπεύθυνα καὶ ρωμαλέα ἀπὸ τοὺς ὀρθοδόξους ὡσὰν παρουσιάζεται ἀνάγκη, ἀκριβῶς γιὰ νὰ ἀποφειχθοῦν οἱ ἀρρότητες, ὑπερτηθηθοῦν τὰ θεολογικὰ καὶ ἐκκλησιολογικὰ ἐκεῖνα ἐμπόδια, ποὺ συντελοῦν στὴν διαίρεσιν τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ τοιοῦτοτρόπως εὐδοκῶν ἢ ἐνότητά τους, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. Εἶναι ὅμως ἀφέλεια νὰ πιστεύεται ὅτι ἡ ἐπιζητούμενη ἐνωση Ἐκκλησιῶν, μετὰ χωριστῆς ἱστορικῆς καταβολῆς, ἀσυμβίβαστες, τὸ γε νῦν, θεολογικῆς ἀρχῆς καὶ ποικίλης λειτουργικῆς παραδόσεις, θὰ ἐπιτευχθεῖ χωρὶς διάλογο, ὡς ἐκ θαύματος καὶ ἀβρόχοις ποσῶν. Τῇ στιγμῇ κατὰ τὴν ὁποία οἱ Ὁρθόδοξοι, ἔχοντες κοινὴ πίστη καὶ κοινὰ μυστήρια, ἐμφανιζόμεστε, ὡς μὴ ὄφελε, ὁλονέν καὶ περισσότερο διηρημένοι, ἀσυνεννόητοι καὶ ἀσυμφιλίωτοι, μετὰ ὀφθαλμοφανῆς παραδείγμα τῶν ὀπαδοῦν τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου, ποὺ ὄχι μόνον ἀποκόπησαν ἀπὸ τὸν κορμὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ στὴ συνέχεια κατακεραματίσθησαν σὲ ἀλληλοβαλλόμενες φαριζαῖες καὶ παρατάξεις, διεκδικώντας ἢ καθε μίαν τὴν ἀποκλειστικότητα τῆς “ὀρθοδόξου καθαρότητος”.

» Παρὰ τὴν ὑποτιμητικὴν ἐννοια ποὺ δόθηκε πρόσφατα στὸν ὄρο “οἰκουμενισμός”, πρέπει νὰ λεχθεῖ ὅτι ἡ κίνησις ποὺ ἐμπνέεται ἀπ' αὐτόν, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ προσπάθεια ὑπακοῆς στὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. Ὁ ὁποῖος “πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν” (Τιμ. Α' 2,4). Γι' αὐτόν ἀκριβῶς τὸν λόγο ἡ Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία, ποὺ ἀδιαλείπτως προσεύχεται ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης, ὑπὲρ τῆς παύσεως τῶν σχισμάτων καὶ τῆς καταστολῆς τῶν αἰρέσεων, δὲν ἀποφειγεί τὸν διάλογο. Τοῖναντίον τὸν ἐνθαρρύνει καὶ τὸν καλλιεργεῖ πιστεύοντας ὅτι καθε αὐτάρκης, ὀμφαλοσκοπικῆ ἀπομόνωση καὶ ἀγνοια τοῦ “ἄλλου”, θὰ σημαίνει ἀνυπακοὴ στὴ βουλὴ τοῦ Θεοῦ.

Ε.Θ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Κασσιανής Πανουτσοπούλου, Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΣΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ. Άθήνα - Μεμβούρνη, σελ. 348 με εικόνες.

Ό αναγνώστης αυτού του βιβλίου βρίσκεται μπροστά σε πολλά διλήμματα. Γιατί, σίγουρα, δεν γνωρίζει τί να πρωτοθανμάσει. Τήν ικανότητα και τήν έφευρτικότητα τής συγγραφέως προκειμένου να διευκολύνει τή μετανάστευση των δυστυχισμένων και έν απογνώσει διατελουσών νεαρών Έλληνίδων, τις οποίες με κάθε τρόπο προσπαθούσε να έφοδιάσει με τα απαραίτητα έφοδια για τήν ψυχική και σωματική άντοχή τους προς άντιμετώπιση των ποικίλων δυσκολιών και κινδύνων από τή στιγμή που αποφάσισαν να έκπατριστούν μέχρι τής προσγειώσεως αυτών αναγκαστικά σε άνώμαλες περιοχές; Ή τή σοφή και έπίπονη συλλογή στο έργο αυτό των εύγενών ψυχικών αισθημάτων των νεαρών Έλληνίδων που με όδύνη έγκατέλειψαν τους οικείους τους, τα χωριά τους και τήν Έλλάδα;

Πρόκειται περι ένδς βιβλίου που προδίδει μεταστοιχείωση των ήθικών χριστιανικών αρχών μαζί με τις άνωτερες αρχές του άνθρωπίνου έλληνικού κάλλους. Δεν είναι εύκολο στο παρόν σημείωμα ν' άναφερθούμε στην πληθώρα των περιεχομένων του βιβλίου τούτου, τήν έκδοση του οποίου έπιμελήθηκε ό Εύάγγελος Π. Λέκκος, ό οποίος μεταξύ των άλλων είχε τήν έμπνευση να προσθέσει στο τέλος του πρωτότυπου τούτου θησαυρίσματος ένα ήχηρό άπόσπασμα από τήν όμιλία του τότε Άρχιεπισκόπου Άμερικής Ίακώβου, που έκαμε στο ιστορικό Α' Παγκόσμιο Συνέδριο προς τιμήν τής Άποδήμου Έλληνίδος, τó όποιο ώργάνωσε ό γράφων τó 1988 στο Λονδίνο με 2.000 πρόσωπα χωρίς καμμιά κρατική βοήθεια (Βλ. Εύαγγέλου Μέξη, 1988: έτος τής Άποδήμου Έλληνίδος. Παγκόσμιο Συνέδριον Άποδήμων Έλληνίδων, Λονδίνο 29 Ίανουαρίου - 1 Φεβρουαρίου 1988. Άναμνηστικός Τόμος. Άθήνα, 1988. Πρβλ. έπίσης Καθηγητού Εύαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Έντυπώσεις από τις έκδηλώσεις για τήν άπόδημη Έλληνίδα, Έκκλησία, τόμος ΞΕ' (1988), σελ. 152, 188, 222, 284). Είπε ό Άρχιεπίσκοπος Ίακώβος, «... ή πρώτη εικόνα μου είναι τής μετανάστριας, που άχραντη κι άμόλυπτη, όπως ήταν στο χωριό, πήγε στην Άμερική, τόν Καναδά, τήν Αυστραλία... για να γίνει σύζυγος έ-

νός άγνώστου τής άνδρα ή σαν σύζυγος ένδς άνδρα... τής άνήκει δόξα και τιμή...».

Ή συγγραφέας Κασσιανή Πανουτσοπούλου έργαζόταν στη δεκαετία του 1960 ως κοινωνική λειτουργός στη Χριστιανική Ένωση Νεανίδων Άθηνών, ή όποία είχε σκοπό τήν πνευματική και κοινωνική άνάπτυξη νεαρών γυναικών. Μέσα στις δραστηριότητες τής Χ.Ε.Ν. ήταν και τó πρόγραμμα που άπευθυνόταν στην Έλληνίδα μετανάστρια. «Σκοπός του βιβλίου τής τούτου είναι, συνεπώς, να γραφεί ή άληθινή ιστορία τής Έλληνίδας στη Μετανάστευση, ώστε και ντοκουμέντο να είναι για τους έρευνητές που θα ήθελαν να μελετήσουν τήν ιστορία αυτού του μοναδικού μεταναστευτικού φαινομένου του 20ού αιώνα και έμπόδιο για τήν πλαστογράφηση τής ιστορίας του».

Καίτοι τα περιεχόμενα όλου του βιβλίου τούτου είναι συναρπαστικά, έν τούτοις ή προσοχή του άναγνώστη έλκύεται από τα κεφάλαια δεύτερο, τρίτο και τέταρτο, τα όποια περιέχουν «έπιστολές και σημειώματα των μεταναστριών, με άπαντήσεις στην έρώτηση, γιατί μεταναστεύω από τήν Έλλάδα. Περιέχουν, έπίσης, τα ήμερολόγια τους από τα προγράμματα που παρακολουθούσαν στην Έλλάδα πριν φύγουν και τα γράμματα που έστειλαν οι μετανάστριες από τις χώρες ύποδοχής και που άναφέρονται στην εκεί προσαρμογή τους».

Μετά τήν άνασκόπηση τής ιστορίας τής μεταναστεύσεως ή συγγραφέας Κασσιανή παρουσιάζει τήν έντυπωσιακή αυτοβιογραφία ένδς Έλληνα μετανάστη του 1903 με τα αρχικά Δ.Π., που γεννήθηκε στο Πάνω Λουτροό Κορινθίας τó 1884, ό οποίος φαίνεται ότι είναι κάποιος από τους προγόνους τής. Είναι μιá ιστορία ή όποία άπεικονίζει τή μοίρα των Έλλήνων.

Στις έπιστολές τους, στα ποιήματά τους και στις αυτοβιογραφίες τους οι Έλληνίδες μετανάστριες, κυρίως από τó 1954-1968, «μιλούν για τή σκληρότητα του δυνατού προς τόν αδύνατο, για τή μοίρα του μικρού κράτους μπροστά στη δύναμη του ισχυρού, για τήν άγάπη τους στη χώρα μας που τήν πονούσαν, για τους δραματισμούς τους για ένα καλύτερο αύριο τής φυλής, για τή λαχτάρα τους για προκοπή, για τήν έπιθυμία τους για προσφορά στους γονείς και στ' άδέρφια τους που έμειναν πίσω, για τήν πίστη τους στο Θεό που

πέρνανε μαζί τους και για την αξιοπρέπειά τους που ήθελαν να κρατήσουν».

Θά ήταν πολύ δύσκολο σὲ μιὰ σύντομη παρουσίαση τοῦ βιβλίου τούτου νὰ διατυπώσει ὁ ἀναγνώστης αὐτοῦ ἐκτιμήσεις ἄλλες ἀπὸ αὐτὲς ποὺ θὰ περιέμενε ἓνας τέλειος ἄνθρωπος ἀπὸ μιὰ καλὰ μορφωμένη Ἑλληνίδα κυρία, ὅπως εἶναι ἡ συγγραφέας Κασσιανή, μιὰ ἐμπνεύστρια ἰδανικῶν πρὸς τὴ σύγχρονη Ἑλληνίδα καὶ μάλιστα ἐκείνη ποὺ ἐκπροσωπεῖ ὅ,τι ἀγιώτερο περιλαμβάνει ἡ Ἑλληνο-Χριστιανικὴ παράδοση.

Μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις τετρατίζω τὴν ἱκανοποίηση ποὺ αἰσθάνομαι ἐντροφώντας πάλι καὶ πάλι σ' αὐτὸ τὸ ἐγχειρίδιο περὶ τῆς Ἑλληνίδας στὴ διασπορά. Τ' ἄλλα κεφάλαια αὐτοῦ τοῦ ἔργου ἀναφερόμενα σὲ στατιστικὲς μεταναστεύσεως καὶ συναφῆ συμπεράσματα στρέφουν τὴν προσοχὴ τοῦ ἀναγνώστη στὴν εὐρυτάτη κατάρτιση τῆς Κασσιανῆς Πανουτσοπούλου σὲ θέματα ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἱστορία τῆς θέσεως τῆς γυναίκας καὶ ἰδιαίτερα τῆς Ἑλληνίδας στὴν κοινωνία διὰ μέσου τῶν αἰῶνων. Τῆς ἀξίζει ἔπαινος, ὅπως ἀξίζει συγχαρητηρίων καὶ ὁ ἐπιμελητὴς τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς, ὁ ἀκαταπόνητος Εὐάγγελος Λέκκος.

† Ὁ Μητροπολίτης Πισιδίας
ΜΕΘΟΔΙΟΣ ΦΟΥΓΙΑΣ

Ἐνεπεκίδη, Π. Κ., ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΣΤΟΝ ΕΥΞΕΙΝΟ ΠΟΝΤΟ. Διπλωματικὰ Ἐγγράφα ἀπὸ τῆς Βιέννης (1909-1918). Εὐξείνιος Λέσχη Θεσσαλονίκης, 1996, σελ. 268 μὲ εἰκόνες.

Περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς τραγωδίας τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔχουν γραφεῖ καὶ γράφονται πολλά, τὰ ὁποῖα προκαλοῦν τὴ συγκίνηση τῶν Ἑλλήνων. Ἀκριβῶς γι' αὐτὸ, τὸ ἔργο τοῦ διαπρεποῦς καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης καὶ ἐρευνητῆ δυσπροσίτων πηγῶν τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους κ. Πολυχρόνη Ἐνεπεκίδη προκαλεῖ ζωηρὸ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀναγνωστῶν του. Πρόκειται περὶ ἔργου ἀσυνήθιστου ποὺ ἐξιστορεῖ, ἀπὸ ἄλλης πλευρᾶς, τὸ ὀλοκαύτωμα τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τελικὰ τὸ ξερίζωμά του ἀπὸ τὶς πανάρχαιες ἐστίες του. Στὸν συγκινητικὸ πρόλογό του ὁ πρόεδρος τῆς Εὐξείνου Λέσχης Θεσσαλονίκης κ. Πέτρος Προκοπίδης προβαίνει σὲ μιὰ συγκλονιστικὴ περιγραφή τῆς τραγωδίας τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου, ποὺ ὅπως ὀρθὰ τονίζει δὲν ἔχει συνειδητοποιηθῆ ἀκόμα σὲ ὅλη τὴν ἔκταση τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικράτειας.

Θυμάμαι ὅταν πρὶν τέσσερα καὶ πλέον χρόνια μοῦ τηλεφώνησε ὁ κ. Ν. νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ Ἀστυνομικὸ τμήμα Ἄνω Λιοσίων, γιὰ νὰ συμπαραστα-

θῶ σὲ πέντε ἀδύνατα, ἄσχετα πρὸς ἄλληλα, πρόσωπα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ μιὰ νεαρὴ γυναίκα μὲ ἓνα παιδάκι ἑνὸς ἔτους στὴν ἀγκαλιά της, Ποντίων, ποὺ εἶχαν συλληφθῆ γιὰ τὴν ἐποχὴ παγωνιάς εἶχαν κάμει κατάληψη νεοτεύκτου κατοικίας τοῦ Δημοσίου, κρατούμενα σὲ παγερὸ χῶρο χωρὶς φαγητὸ κ.λπ. Ἐμείνα κατάπληκτος ἀπὸ τὴ συμπεριφορὰ τοῦ Ἀστυνομικοῦ Δ/τοῦ, ὁ ὁποῖος κατόπιν τῶν παρεμβάσεών μου καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντός μου πρὸς αὐτὰ ἔτυχαν πάσης περιθάλψεως καὶ ἀφῆθησαν ἐλεύθερα. Εἶναι μιὰ ἱστορία ποὺ θυμίζει τὸν κατατρεγμὸ τῶν Ἑλληνοποντίων ἀπὸ ἀλλοεθνεῖς. Ἀλλὰ τί περιμένουμε ἀφοῦ οὔτε τὴ σωστὴ ὀνομασία τους δὲν προφέρουμε, ἀποκαλοῦντες αὐτοὺς Ρωσοποντίους!

Ἄλλ' ἄς ἐντοπίσουμε τὴν προσοχὴ μας στὸ ἔξοχο τοῦτο ἔργο τοῦ κ. Ἐνεπεκίδη. «Οἱ καλούμενες ἐκτοπίσεις, γράφει, ἐξορίες τῶν κατοίκων ὀλοκληρων χωριῶν, οἱ ἐξοντωτικὲς ἐκείνες ὁδοιπορίες μέσα στὸ χιόνι τῶν γυναικόπαιδων καὶ τῶν γερόντων —οἱ ἄνδρες βρισκόνταν ἤδη στὰ τάγματα ἐργασίας ἢ στὸ στρατὸ— δὲν ὀδηγοῦν φυσικὰ σὲ κανένα Auschwitz μὲ τοὺς διαβολικὰ ὀργανωμένους μηχανισμοὺς τῆς φυσικῆς ἐξόντωσης τοῦ ἀνθρώπου —ὄχι! Ἦταν ὅμως ἓνα Auschwitz ἐν ροῆ, οἱ ἄνθρωποι πέθαναν καθ' ὁδόν, δὲν περπατοῦσαν γιὰ νὰ φτάσουν κάπου' ὄχι, περπατοῦσαν γιὰ νὰ πεθάνουν ἀπὸ τὶς κακουχίες, τὴν παγωνιά, τὴν πείνα, τὸν ἐξευτελισμὸ τοῦ ἀνθρώπινου. Αὐτὸ ἦταν τὸ διαβολικὸ σύστημα, πονηρὰ ὀργανωμένο. Δὲν ὑπῆρχε στὸ τέρμα κανένα Auschwitz, γιὰ τὴν γιὰ τοὺς περισσότερους δὲν ὑπῆρχε τέρμα. Τὸ ταξίδι πρὸς τὸ θάνατο ἦταν ὁ θάνατος, ὄχι τὸ τέρμα τοῦ ταξιδιοῦ» (σελ. κα').

Τὸ κεφάλαιο αὐτὸ ἀποτελεῖ μιὰ ἀξιολόγηση τῶν πληροφοριῶν ποὺ μᾶς δίνουν τὰ διπλωματικὰ ἔγγραφα σὲ σχέση μὲ τὴν δραματικὴ ἀποστολή τους, ἡ ὁποία ἀποκαλύπτεται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἐμπειρο Πολυχρόνη Ἐνεπεκίδη. Εἶναι φυσικὸ, γράφει, αὐτοὺς τοὺς ἀντιστασιακοὺς (οἱ ὁποῖοι δὲν μποροῦσαν νὰ μείνουν ἀσυγκίνητοι μπροστὰ σὲ τὶς δολοφονίες χιλιάδων ἀθῶων Ποντίων γυναικῶν, παιδιῶν, ἄρρωστων, γερόντων) τοῦ Εὐξείνου Πόντου νὰ τοὺς χαρακτηρίζουν ἐπίσημα καὶ οἱ Τούρκοι καὶ οἱ σύμμαχοί τους, ποὺ εἶναι οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Αὐστριακοὶ, μὲ τὰ κατηγορήματα ποὺ ἀσημαίνουν γλωσσικὰ τὰ καλογοραμμένα διπλωματικὰ τους ἔγγραφα, Banditen = συμμοριτες, Banden = συμμορίες καὶ ἄλλα.

Μέσα σ' αὐτὴ τὴ σύγχυση «ὁ μὲν Τραπεζοῦντος Χρῦσανθος προσπαθεῖ νὰ μπαλανσάρει τὴ δύναμη καὶ τὴν ἐπιρροή του μεταξὺ τοῦ ἑλληνικοῦ

καὶ ἄρμενικοῦ στοιχείου ἀπὸ τῆ μιὰ μεριά, καὶ τῶν Τούρκων ἀπὸ τὴν ἄλλη». Ἄλλὰ στὸ ἐπίκεντρο τοῦ ἀντάρτικου μὲ τὸ βάρβαρο Ρεφετ πασά, «βρίσκεται σὲ ἀκόμη δυσκολότερη θέση ὁ μακεδονομάχος Γερμανὸς Καραβαγγέλης, μητροπολίτης Ἀμασειας. Παρ' ὅλες τὶς πιέσεις τῶν Τούρκων νὰ ἀσκήσει τὴν ἐπιρροή του πάνω στοὺς ἀντάρτες, δὲν ἱκανοποιεῖ τοὺς Τούρκους οἱ ὁποῖοι τὸν ἐξορίζουν», γιὰ νὰ βρεθεῖ ἀργότερα ἐγκαταλελειμμένος στοὺς πέντε δρόμους, ὅπως γράφει στὰ ἀπομνημονεύματά του. Ἐγκαταλελειμμένος ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία καὶ τὸ ἑλληνικὸ κράτος! [Βλ. **Θεολογικὰ καὶ Ἱστορικὰ Μελέται**, τόμ. 13 (1994), σελ. 307].

Εἶναι συγκινητικὲς οἱ ἐκθέσεις τοῦ Ἀμασειας Γερμανοῦ, γιὰ τὸν ὁποῖο, μεταξὺ ἄλλων, ὁ καισαροβασιλικὸς Πρόξενος τῆς Αὐστρίας στὴν Σαμφούντα ἔγραφε τὴν 29ῃ Ὀκτωβρίου 1917 πρὸς τὸν Ὑπουργὸ τῶν Ἐξωτερικῶν στὴ Βιέννη, μὲ ἀφορμὴ τὴν ἀπέλασή του, ὅτι «... ἦταν ἕνας ἀξιαγάπητος, προικισμένος, εὐρωπαϊκὰ μορφωμένος κληρικὸς, ποὺ εἶχε γιὰ τὸ ποιμνίό του, ἀλλὰ καὶ γιὰ ἄλλους, πάντοτε μιὰ ζεστὴ καρδιὰ καὶ ἕνα ἀνοικτὸ χέρι...» (σελ. 210). Ὁ ἴδιος Πρόξενος χαρακτηρίζει τὴν πολιτικὴ τοῦ Τραπεζούντος Χρυσάνθου «εὐφυῆ, γιὰτὶ χρησιμοποιοῦσε εὐχαρίστως κάθε εὐκαιρία γιὰ νὰ φανεῖ χρήσιμος τόσο στὴν τουρκικὴ κυβερνήση, ὅσο καὶ ἀπέναντι τοῦ πληθυσμοῦ» (σελ. 239).

Ἀπὸ τὰ διπλωματικὰ ἔγγραφα τῶν συμμάχων τῶν Τούρκων προβάλλει καθαρὰ ὅτι πρόκειται περὶ ἐξοντωτικῆς λύσσης κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ὁποῖου ἐργάστηκαν ὑπεράνθρωπα ὁ Γερμανὸς καὶ ὁ Χρυσάνθος. Γι' αὐτὸ τὰ νέα στοιχεῖα γιὰ τὴ δράση τους στὸν Πόντο πρέπει νὰ ἀναδυθοῦν ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦτο τοῦ καθηγητοῦ Ἐνεπεκίδη καὶ νὰ προστεθοῦν στὰ ἤδη γνωστά. Καὶ νὰ σκεφθεῖ κανεὶς ὅτι προέρχονται ἀπὸ πράκτορες τῶν συμμάχων τῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι ἀναγνωρίζουν ὅτι ἡ καταπίεση τῶν Ἑλλήνων ὀφειλόταν στὴ βουλμία τους γιὰ τὴν πλούσια ἑλληνικὴ περιουσία, στὴν πίεση τοῦ ρεύματος τοῦ παντουρκισμοῦ ποὺ ἐπεδίωκε τὴν παραγκώνισι κάθε χριστιανικῆς ἐπιρροῆς. Διαβάζοντας τὸ ἀνωτέρω μνημονευόμενον κεφάλαιο **Ἄουσβιτς ἐν ροῆ** θὰ διαπιστώσει κανεὶς πόσο ὁμοιάζει ἡ σημερινὴ πολιτικὴ τῶν συμμάχων τῆς Τουρκίας, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἑλλάδος, σὲ βάρος τῆς δεύτερης. Κάνει ἐντύπωση στοὺς γερμανοαυστριακοὺς διπλωμάτες ἡ ἀνάξιοπιστία τῶν Τούρκων πολιτικῶν, οἱ ὁποῖοι δίνουν ὑποσχέσεις πὼς θὰ μετριάσουν τὰ ἀπάνθρωπα μέσα τῆς ἐξοντώσεως τῶν Ἑλλήνων. Τὰ μεταβιβά-

ζουν οἱ διπλωμάτες στὶς κυβερνήσεις τους γιὰ νὰ πληροφορηθοῦν τὴν ἐπομένη κιόλας, ὅτι τὰ μέτρα συνεχίζονται δορυμύτερα. Οὔτε ἐπηρεάζει τοὺς Τούρκους ἡ συνεχῆς ὑπόμνηση τῶν Εὐρωπαίων συμμάχων τους, ὅτι ἡ τακτικὴ αὐτὴ βλάπτει τὰ συμφέροντα τῆς Τουρκίας καὶ τῶν συμμάχων τους.

Δὲν θ' ἀναφερθῶ στὶς συνθήκες κάτω ἀπὸ τὶς ὁποῖες ὁ καθηγητὴς συγγραφέας κατάρθωσε νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰ Διπλωματικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Αὐστριακοῦ Κράτους, τὶς ὁποῖες λεπτομερειακὰ ἐκθέτει στὸν πρόλόγὸ του (σελ. ια'-ιε'). Θὰ μνημονεύσω μόνο ὅτι τὸ μεγάλο αὐτὸ ἔργο ἐπετεύχθη μὲ τὴ χρηματικὴ βοήθεια τοῦ πρ. Ὑπουργοῦ Βορείου Ἑλλάδος κ. Βασιλείου Ἰντζέ, Ποντίου τοῦ ἰδίου, ὁ ὁποῖος ἔτσι βοήθησε στὴν ἀντιμετώπιση τεχνικῶν ἐξόδων ποὺ ἀπαίτησε ἡ ἀντιγραφή καὶ ἡ μηχανογράφηση τῶν χιλιάδων ἐγγράφων ξένων ἀρχείων.

Στὸν φανταστικὸ μονόλογό του **Ἄουσβιτς ἐν ροῆ** (σελ. ιζ'- κθ'), ὁ κ. Ἐνεπεκίδης ἐξηγεῖ γιὰτὶ ἡ Ποντιακὴ Γενοκτονία πρέπει νὰ μπεῖ στὰ ἱστορικὰ βιβλία, ὅπως μπήκε τὸ Ὀλοκαύτωμα τῶν Ἑβραίων καὶ ὅπως θὰ πρέπει ν' ἀναγνωρισθεῖ διεθνῶς ἡ Ἀρμενικὴ Γενοκτονία. Ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἡ Ἀρμενικὴ Γενοκτονία, γράφει, εἶναι δίδυμες ἀδελφές.

Τὰ ἱστορικά, ἔθνικα καὶ ἐκκλησιαστικὰ συμπεράσματα ἀπὸ τὴ μελέτη τοῦ ὅλου ἔργου εἶναι συγκλονιστικά. Ἡ σύνθεσή του ἐκπληκτικὰ προσεκτικὴ καὶ ἡ πρόσβασή του εὐκολὴ λόγω τῆς ἐπιτυχοῦς κατανομῆς τοῦ ὕλικου καὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν περιπτώσεων. Τὸ ἔργο πλουτίζεται μὲ λεπτομερῆ χάρτη τοῦ Πόντου (σελ. λ'-λα'), τὶς εἰκόνες τῶν ἱεραρχῶν Χρυσάνθου καὶ Γερμανοῦ, φωτογραφία τοῦ μεγάλου διώκτη τοῦ Ἑλληνισμοῦ Ταλαὰτ πασά κ.ἄ.

Πρέπει νὰ λεχθῆ ὅτι τὸ ἔργο τοῦτο εἶναι χρησιμώτατο σὲ κάθε ἱστορικὸ ἐνδιαφερόμενο γιὰ τὴν τύχη τοῦ Ἀσιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

† Ὁ Μητροπολίτης Πισιδίας
ΜΕΘΟΔΙΟΣ ΦΟΥΓΙΑΣ

**Προμηθευθεῖτε ἐγκαίρως τὸν ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΗ
ΤΟΙΧΟΥ 1997**

**καὶ τὴν ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ 1997 (τοσέπης)
ἐκδόσεως Ἀποστολικῆς Διακονίας.**

**Ζητήστε τα ἀπὸ τὰ κεντρικὰ μας Γραφεῖα,
τὰ Βιβλιοπωλεῖα μας καὶ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων
καὶ τοῦς Ναοῦς. Περιέχουν ἐκλεκτὰ ἐποικοδομητικὰ σύντομα κείμενα καὶ τὰ ἀπαραίτητα ἀγολογικά, ἀγιογραφικά καὶ ἡμερολογιακὰ στοιχεία.**

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 84/1996

«Περὶ λειτουργίας, διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματικοῦ Ναοῦ τοῦ ἁγίου Νεομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐν Ἰωαννίνοις ἀθλήσαντος, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων»

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 1 παράγρ. 4 καὶ 59 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,
2. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1/2.1.1996 πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰωαννίνων,
3. Τὴν ἀπὸ 11.1.1996 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,
4. Τὴν ἀπὸ 4.10.1996 Ἀπόφασιν Αὐτῆς,

ΨΗΦΙΖΕΙ

Τὸν ὑπ' ἀριθμ. 84/1996 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΝ, ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 84/1996
«ΠΕΡΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΟΥ ΝΑΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ ΑΘΛΗΣΑΝΤΟΣ, ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ»

Ἄρθρον 1

Ὁ ἐν τῇ πόλει τῶν Ἰωαννίνων Ἱερὸς Ναός, ὁ τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐν Ἰωαννίνοις ἀθλήσαντος καὶ ὁ ὁποῖος ἀνεκηρύχθη Προσκυνηματικὸς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 246/24.12.1995 Ἀποφάσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰωαννίνων κ. Θεοκλήτου, ἀποτελεῖ Ν.Π.Ι.Δ (ἄρθρ. 1 παρ. 4 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»), μὲ τὴν ἐπωνυμίαν: «Ἱερὸν Προσκύνημα Ἁγίου Γεώργιος ὁ Νεομάρτυς ὁ ἐν Ἰωαννίνοις». Ἔχει κυκλικὴ σφραγίδα, φέρουσαν εἰς τὸ κέντρον τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου καὶ γύρωθεν, εἰς δύο κύκλους, τὰς λέξεις: «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - ΙΕΡΟΝ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ο ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ» καὶ ὑπάγεται πνευματικῶς καὶ διοικητικῶς εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἰωαννίνων.

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματικοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Νεομάρτυρος εἶναι ἡ προαγωγή καὶ ἡ ἐνίσχυσις τοῦ Πνευματικοῦ καὶ Φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων.

Ἄρθρον 3

Μέσα διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ὡς ἄνω σκοποῦ εἶναι, ἐνδεικτικῶς:

1. Ἡ ἀνελλιπὴς τέλεσις τῶν Ἁγίων Μυστηρίων καὶ τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, κατὰ τὴν τάξιν καὶ τὴν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

2. Ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις καὶ συμπαράστασις τῆς Διευθύνσεως Νεότητος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων.

3. Ἡ οἰκονομικὴ κάλυψις ὀλικῶς ἢ ἐν μέρει, διαλέξεων, σεμιναρίων, συνεδρίων καὶ ἄλλων παρεμφερῶν ἐκδηλώσεων θεολογικοῦ, λατρευτικοῦ, ποιμαντικοῦ, εκπαιδευτικοῦ, ἐπιμορφωτικοῦ κ.λπ. περὶ ἐκτελούμενου.

Αἱ ἐκδηλώσεις αὗται δύνανται νὰ ἐνισχυθοῦν οἰκονομικῶς καὶ ἐὰν δὲν ὀργανώνωνται ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἰωαννίνων.

4. Ἡ χορήγησις μεταπτυχιακῶν ὑποτροφιῶν εἰς ἀσχολουμένους μὲ ἐκκλησιαστικὰ θέματα, προτιμωμένων τῶν πτυχιούχων τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν.

5. Ἡ χρηματοδότησις ἐκδόσεων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων.

Ἄρθρον 4

Ἡ διοίκησις τοῦ ἄνωτέρω Προσκυνηματικοῦ Ναοῦ ἀσκεῖται ἀπὸ πενταμελῆ Διοικοῦσαν Ἐπιτροπὴν, ἀποτελουμένην ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην ἢ τὸν εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ὀριζόμενον ἀναπληρωτὴν του ὡς πρόεδρον καὶ τέσσερα μέλη, ἧτοι: α) τὸν ἐκάστοτε Ἐφημέριον τοῦ Προσκυνηματος, β) ἓνα ἐκ τῶν εὐυπόληπτων πολιτῶν τῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων, προτεινόμενον ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην, γ) τὸν Ἐφοροεπίτροπον, ὁ ὁποῖος μετέχει εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Καμπερίου Πνευματικοῦ Ἰδρύματος καὶ δ) ἓνα μέλος τὸ ὁποῖον θὰ ἐκλέγεται ὑπὸ τῶν Ἐπιτρόπων τῶν ἐκκλησιῶν τῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων εἰς εἰδικὴν πρὸς τοῦτο συνεδρίασιν καὶ δὲν θὰ προέρχεται ἐξ αὐτῶν.

2. Ἡ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ λειτουργεῖ κατὰ τὰς περὶ λειτουργίας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλιῶν διατάξεις.

3. Ἡ διαχείρισις τοῦ Προσκυνηματος ἀσκεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τῶν α) τοῦ ὡς ἄνω ἀναπληρωτοῦ τοῦ Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου, β) τοῦ Προϊσταμένου τῶν Ἀγαθοεργῶν Καταστημάτων, γ) τοῦ Ἐφοροεπίτροπου, ὁ ὁποῖος μετέχει εἰς τὴν Διοικοῦσαν Ἐπιτροπὴν, δ) τοῦ ὑπὸ τῶν Ἐπιτρόπων ἐκλεγέντος μέλους τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς καὶ ε) ἐξ ἑνὸς ἀκόμῃ μέλους, ἐκλεγμένου ὑπὸ τῶν Ἐπιτρόπων τῶν ἐκκλησιῶν τῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων κατὰ τὰ ὡς ἄνω.

4. Ἡ θητεία τῶν μελῶν τῆς Διοικούσης καὶ Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι τετραετής, συμπίπτουσα ἀπολύτως μὲ αὐτὴν τῶν Ἐπιτρόπων τῶν Ἐνοριῶν τῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων.

Ἄρθρον 5

Ἡ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ ἔχει τὰς ἐξῆς ἀρμοδιότητας:

1. Μεριμνᾷ διὰ τὴν διοίκησιν καὶ ἀξιοποίησιν τῶν ἐσόδων καὶ τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος.

2. Ἐγκρίνει τὸν ἐπίσημον Προϋπολογισμόν, Ἀπολογισμόν καὶ Ἰσολογισμόν τοῦ Προσκυνηματος.

4. Παρακολουθεῖ, κατευθύνει καὶ συντονίζει τὴν τελεσφοροτέραν πραγματοποιήσιν τῶν σκοπῶν τοῦ Προσκυνηματος.

5. Τηρεῖ τὰ ἀπαιτούμενα διοικητικὰ βιβλία (Πρωτοκόλλου, Πράξεων Διοικούσης Ἐπιτροπῆς κ.λπ.), τὰ ὁποῖα φέρουν ἀπαραιτήτως θεώρησιν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων.

6. Προσλαμβάνει καὶ ἀπολύει τὸ μὴ κληρικὸν προσωπικὸν τὸ ὁποῖον κρίνεται ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

7. Παρακολουθεῖ τὴν Διαχειριστικὴν Ἐπιτροπὴν, ἐκδίδουσα τὰς ἐκάστοτες ἀναγκαίας ὁδηγίας διὰ τὴν ὁμαλὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

8. Ἀποφασίζει ἐπὶ θεμάτων μὴ προβλεπομένων εἰς τὸ παρὸν μὴ δυναμένα ὅμως νὰ ἐπιφέρει ἀλλοίωσιν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 6

Ἡ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὰς ἐξῆς ἀρμοδιότητας:

1. Μεριμνᾷ διὰ τὴν χρηστὴν καὶ συνετὴν διαχείρισιν τῶν ἐσόδων τοῦ Προσκυνηματος.

2. Συντάσσει τὸν ἐπίσημον Προϋπολογισμόν, Ἀπολογισμόν καὶ Ἰσολογισμόν τοῦ Προσκυνηματος.

3. Τηρεῖ τὰ ἀπαιτούμενα διαχειριστικὰ βιβλία (Ταμείου, Ἀφιερωμάτων καὶ Τιμαλφῶν, Πρακτικὰ Καταμετρήσεων, Διπλότυπα εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν, κ.λπ.).

4. Διαχειρίζεται τὸ Φιλόπτωχον Ταμεῖον τοῦ Προσκυνηματος, συμφώνως πρὸς τὰς ὁδηγίας καὶ διὰ τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα ἐνεκρίθησαν ἀπὸ τὴν Διοικοῦσαν Ἐπιτροπὴν.

5. Ἐνημερώνει τὴν Διοικοῦσαν Ἐπιτροπὴν διὰ τὴν πορείαν τῶν οικονομικῶν τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος καὶ θέτει εἰς τὴν διάθεσίν της ὁποῖα στοιχεῖα τῆς ζητηθού.

Ἄρθρον 7

Πόροι τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος εἶναι:

1. Αἱ εἰσπράξεις ἀπὸ τὴν διάθεσιν κηρίων, ἐλαίου καὶ ἀφιερωμάτων, τὴν περιφορὰν δίσκων, τὸ προϊόν τῶν κυτίων, τὴν τέλεσιν Ἀκολουθιῶν καὶ Μυστηρίων καὶ ἡ εἰσπραξὶς μισθωμάτων.

2. Αἱ προσφοραὶ, κληρονομίαι, κληροδοσίαι, δωρεαὶ καὶ ἀφιερώσεις τῶν πιστῶν.

3. Αἱ τυχόν ἐπιχορηγήσεις ἀπὸ τὸ Δημόσιον, Νομικὰ Πρόσωπα, Τράπεζας, Ὄργανισμούς, κ.λπ.

4. Τὰ κατὰ τὴν ἐναρξιν ἰσχύος τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ὑπάρχοντα χρηματικὰ ὑπόλοιπα, τιμαλφῆ, ἀκίνητα καὶ κινητὰ, ὡς καὶ πᾶσα ἐκκρεμῆς εἰσπραξὶς ἀπὸ προηγουμένης χρήσεως.

5. Πᾶσα ἄλλη πρόσδοδος ἀπὸ νόμιμον καὶ χρηστὴν πηγὴν.

Ἄρθρον 8

Τὰ ἔσοδα τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος διατίθενται μετὰ ἀπὸ σχετικὴν ἀπόφασιν τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς καὶ συμφώνως πρὸς τὸν ἐγκεκριμένον Προϋπολογισμόν, διὰ τοὺς κάτωθι σκοπούς:

1. Διὰ τὴν συντήρησιν, τὸν ἐξοπλισμὸν καὶ τὸν ἐξωραϊσμὸν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

2. Διὰ τὴν συντήρησιν καὶ ἀξιοποίησιν τῆς κινήτης καὶ ἀκινήτου περιουσίας τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος.

3. Διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ προσωπικοῦ, τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖται εἰς τὸ Ἱερὸν Προσκύνημα.

4. Διὰ τὴν καταβολὴν νομίμων εἰσφορῶν.

5. Διὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ σκοποῦ τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος, ὅπως αὐτὸς καθορίζεται εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ παρόντος.

Ἄρθρον 9

Αἱ δαπάναι τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος προβλέπονται δι' ἀναγραφῆς κονδυλίων εἰς τὸν ἐτήσιον Προϋπολογισμόν. Ἡ ἀναθεώρησις των δύναται νὰ γίνῃ μετὰ ἀπὸ ἀπόφασιν τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς καὶ διὰ τὴν καλλιτέραν πραγματοποιήσιν τῶν σκοπῶν τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος.

Ἄρθρον 10

Τὸ Νομικὸν Πρόσωπον τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος ἐκπροσωπεῖται ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων καὶ πάσης ἄλλης Ἀρχῆς ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην ἢ ἀπὸ τὸ μέλος τὸ ὁποῖον θὰ ὀρίσει ὁ Μητροπολίτης εἰδικῶς πρὸς τοῦτο.

Ἄρθρον 11

Ἡ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ συνδριάζει τακτικῶς μίαν φορὰν ἀνὰ μῆνα ἢ ἐνωρίτερον ἂν παραστεῖ ἀνάγκη, προσκαλουμένη εἰς συνεδρίαν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

Ἄρθρον 12

Ἡ πρώτη θητεία τῆς Διοικούσης καὶ Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς, ταυτίζονται μὲ τὸ ὑπόλοιπον τῆς διαρκείας τῆς θητείας τῆς Ἐφοροεπιτροπείας ἐφ' ὅσον ὁ χρόνος αὐτὸς εἶναι μεγαλύτερος τῶν δύο ἐτῶν, ἄλλως μὲ τὸ ὑπόλοιπον καὶ τὴν ἐπομένην τετραετίαν.

Άρθρον 13

Ό παρών Κανονισμός δύναται νά συμπληρωθῆ ἢ νά τροποιοθῆ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ὑπὸ τῆς Διοικουσίης Ἐπιτροπῆς, ἢ ἀπόφασις τῆς ὁποίας τελεῖ ὑπὸ τὴν ἐγκρισίν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Άρθρον 14

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ ἐπίσημον δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Άρθρον 15

Ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῆ.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 4ῃ Ὀκτωβρίου 1996

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Διαυλείας Δαμασκηνός

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 85/1996

«Περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς»

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῆς παραγρ. 5 ἄρθρου 45 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

2. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 111/1.3.1996 πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς,

3. Τὴν ἀπὸ 5.3.1996 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

4. Τὴν ἀπὸ 4.10.1996 Ἀπόφασιν Αὐτῆς,

ΨΗΦΙΖΕΙ

Τὸν ὑπ' ἀριθμ. 85/1996 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΝ, ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 85/1996 «ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Σύστασις, Ἔδρα, Σφραγίς καὶ Σκοποί.

Άρθρον 1

1. Συνιστᾶται εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς Ἴδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ» μὲ ἔδραν τὴν πόλιν τῆς Κομοτηνῆς. Διὰ τὴν στέγασιν τοῦ Ἰδρύματος παραχωρεῖται πρὸς τοῦτο ἢ χρῆσις τοῦ Βυζαντινοῦ Μνημείου (Ἰμαρῆτ) Κομοτηνῆς, ἀνήκοντος εἰς τὴν κυριότητα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μετὰ τῶν παραρτημάτων, προσκτισμάτων καὶ τοῦ αὐλείου χώρου αὐτοῦ, ὑφισταμένων καὶ τυχὸν προσκτηθησομένων εἰς τὸ μέλλον.

2. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Μοσεῖον ἀνήκει κατ' ἄ-

ποκλειστικὴν κυριότητα, νομὴν καὶ κατοχὴν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς καὶ διοικεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος.

3. Τὸ Ἴδρυμα ἔχει κυκλικὴν σφραγίδα, φέρουσαν εἰς τὸ κέντρον δικέφαλον ἀετὸν καὶ πέριξ τὰς λέξεις: «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ - ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ» διὰ βυζαντινῶν γραμμάτων.

4. Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι: α) ἡ συγκέντρωσις, διαφύλαξις, συντήρησις, ἐκθεσις καὶ προβολὴ πάσης φύσεως ἐκκλησιαστικῶν κειμηλίων, ἤτοι: ἱερῶν εἰκόνων, σκευῶν, ἀμφίων, χειρογράφων, ἐντύπων βιβλίων, ἐγγράφων, ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, ἐπιτυμβίων ἐπιγραφῶν καὶ λοιπῶν, ὑποκειμένων εἰς κινδύνους φθορᾶς ἢ κλοπῆς ἐκ μέρους ἱεροσύλων. β) Ἡ ὀργάνωσις ἐκδηλώσεων, πραγματοποιήσεως ἐκδόσεων καὶ πᾶσα ἑτέρα δραστηριότης σχετιζομένη πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τέχνην καὶ ἱστορίαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ ἀρμοδιότητες αὐτῆς.

Άρθρον 2

1. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Μοσεῖον τελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτεῖαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς καὶ ὡς ἐξηρητημένη Ὑπηρεσία αὐτῆς, διοικεῖται ὑπὸ ἐπταμελοῦς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ ἐκάστοτε Μητροπολίτου Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς, ὡς Πρόεδρου, ἀναπληρουμένου ὑπὸ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ, ἐκ δύο κληρικῶν καὶ τεσσάρων λαϊκῶν, ὡς τακτικῶν μελῶν μετ' ἰσαριθμῶν ἀναπληρωματικῶν.

2. Τὰ μέλη τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς διορίζονται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ, προτιμωμένων τῶν ἐχόντων εἰδικὴν κατάρτισιν ἢ ἀσχολουμένων μὲ θέματα ἐκκλησιαστικῆς τέχνης καὶ ἱστορίας. Ἡ θητεία τούτων εἶναι ζετῆς, δυναμένη νὰ ἀνανεωθῆ καὶ τὸ ἀξίωμα τυγχάνει τιμητικὸν καὶ ἀμισθον.

Άρθρον 3

1. Η Διοικητική Έπιτροπή συνεδριάζει κατόπιν προσκλήσεως του Προέδρου αυτής, εύρίσκεται εν άπαρτία όταν παρίστανται τουλάχιστον τέσσαρα μέλη και άποφασίζει επί των όριζομένων δια της προσκλήσεως θεμάτων της ήμερησίας διατάξεως, δυναμένη να έπιληφθῆ τοιούτων έκτός ήμερησίας διατάξεως μόνον κάτοπιν όμοφώνου άποφάσεως.

2. Η Διοικητική Έπιτροπή κατά την πρώτην συνεδρίασίν της όρίζει μεταξύ των μελών αυτής τόν Γραμματέα και τόν Ταμία.

3. Καθήκοντα έπιμελητού του Μουσείου ανάτιθενται δι' άποφάσεως του Μητροπολίτου εις κληρικόν της Έρεάς Μητροπόλεως Μαρωνείας και Κομοτηνής.

4. Αί άποφάσεις της Διοικητικής Έπιτροπής λαμβάνονται κατά πλειοψηφίαν. Εις περίπτωσιν ίσοψηφίας ύπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

Άρθρον 4

1. Ο Πρόεδρος έκπροσωπεί τὸ ίδρυμα ένώπιον πάσης διοικητικής και δικαστικής άρχής, συγκαλεί τὸ Συμβούλιον εις συνεδρίασιν, όρίζων την ήμερησίαν διάταξιν, ύπογράφει μετά του Γραμματέως τὰ έγγραφα, έποπτεύει της λειτουργίας του ίδρύματος και μεριμνά δια την έφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος και των άποφάσεων της Διοικητικής Έπιτροπής.

3. Ο Γραμματέας διεξάγει την άλληλογραφίαν, την όποιαν συνυπογράφει με τόν Πρόεδρον, τηρεί τὰ Πρακτικά των συνεδριάσεων της Διοικητικής Έπιτροπής, ως και τὸ Πρωτόκολλον άλληλογραφίας.

4. Ο Ταμίας διαχειρίζεται την περιουσίαν του Έκκλησιαστικού Μουσείου, είναι ύπόλογος έναντι της Διοικητικής Έπιτροπής και τηρεί τὰ σχετικά βιβλία και τὰ παραστατικά έγγραφα πληρωμών και εισπράξεων.

Άρθρον 5

Η Διοικητική Έπιτροπή διοικεί και διαχειρίζεται τὸ Έκκλησιαστικόν Μουσείον και ειδικότερον:

1. Ορίζει την χρῆσιν των χώρων του Μουσείου, τόν αριθμόν και τόν τρόπον έκθέσεως των κειμηλίων, τὰς ήμέρας και ώρας έπισκέψεως του Μουσείου.

2. Άποφασίζει την έκτέλεσιν οίκοδομικών και λοιπών έργων, την έκδοσιν βιβλίων, φωτογραφιών, διαφανειών, άντιγράφων των κειμηλίων κ.λπ.

3. Άποφασίζει περι της όργανώσεως έκδηλώσεων, προγραμμάτων, λατρευτικών συνάξεων και πάσης δραστηριότητας του ίδρύματος.

4. Συντάσει τόν Προϋπολογισμόν και τόν Άπολογισμόν των έσόδων και έξόδων του Έκκλησιαστικού Μουσείου, τούς όποιους ύποβάλλει πρὸς έγκρισιν εις τὸ Μητροπολιτικόν Συμβούλιον της Έρεάς Μητροπόλεως Μαρωνείας και Κομοτηνής.

5. Άποδέχεται τὰς κληρονομίας, κληροδοσίας και δωρεάς ύπέρ του Μουσείου.

6. Άποφασίζει επί παντός θέματος άναφερομένου εις τὸ Μουσείον.

Άρθρον 6

Γενικώς δέν έπιτρέπεται η άπομάκρυνσις κειμηλίων έκ του Μουσείου. Έπιτρέπεται κατ' εξαίρεσιν μόνον εις ειδικὰς περιπτώσεις και μετ' ήτιολογημένην όμόφωνον άπόφασιν της Διοικητικής Έπιτροπής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Πόροι, περιουσία του Μουσείου και διαχείρισις αὐτών.

Άρθρον 7

Πόροι του Έκκλησιαστικού Μουσείου είναι:

1. Αί έπιχορηγήσεις της Έρεάς Μητροπόλεως Μαρωνείας και Κομοτηνής.

2. Αί εισφοραὶ των Έρών Ναών, Μονών και Προσκυνημάτων της Έρεάς Μητροπόλεως.

3. Αί εισφοραὶ Δήμων, Κοινοτήτων, Οργανισμών και Νομικών Προσώπων Δημοσίου η' Ιδιωτικού Δικαίου.

4. Αί έπιχορηγήσεις του Έλληνικού Δημοσίου η' της Εύρωπαϊκής Ένώσεως.

5. Αί διατιθέμεναι ύπέρ αυτού έκ μέρους ιδιωτών κληρονομία, κληροδοσία και δωρεά.

6. Αί εισπράξεις έξ εισιτηρίου εισόδου εις τὸ Μουσείον, έκ πωλήσεως βιβλίων, καρτών, διαφανειών, άντιγράφων κειμηλίων και παντός έτέρου σχετικού άντικειμένου.

7. Αί εισπράξεις έκ πάσης φύσεως έκδηλώσεων όργανουμένων ύπό του Μουσείου.

8. Τὰ έσοδα έξ άνεγερθησομένων η' διαμορφωθησομένων έντός των χώρων του Μουσείου Παρεκκλησιών η' Προσκυνηταρίων και έκ των έν αυτοίς τελουμένων λατρευτικών συνάξεων.

Άρθρον 8

1. Η διοίκησις και διαχείρισις της περιουσίας του Έκκλησιαστικού Μουσείου ένεργείται ύπό της Διοικητικής Έπιτροπής.

2. Πρὸς εισπραξιν παντός έσόδου έκδίδεται γραμμάτιον εισπράξεως, ύπογραφομένον ύπό του Προέδρου και του Ταμίου και καταχωριζόμενον εις τὸ βιβλίον Ταμείου.

3. Πρὸς παραλαβήν οίουδήποτε κινητού η' άκινήτου, προερχομένου έκ δωρεάς, αγοράς η' άλλης αίτίας, συντάσσεται πρωτόκολον παραλαβής, καταχωριζόμενον εις τὸ ειδικόν βιβλίον του Μουσείου.

4. Πάσα πληρωμή διενεργείται βάσει έντάλματος πληρωμής ύπογραφομένου ύπό του Προέδρου και του Ταμίου.

Άρθρον 9

Οί πόροι του Έκκλησιαστικού Μουσείου διατίθενται:

1. Διά την πληρωμήν των μισθών και αποζημιώσεων του προσωπικού.

2. Διά την συντήρησιν των κειμηλίων του Μουσείου.

3. Διά την εκτέλεσιν έργων έξωραϊσμού και συντηρήσεως των εγκαταστάσεών του.

4. Διά την κατασκευήν ειδικών επίπλων φυλάξεως και εκθέσεως των κειμηλίων.

5. Διά τας δαπάνας κλιματισμού, φωτισμού και τηλεφωνικής συνδέσεως του Μουσείου.

6. Διά πάσαν δαπάνην προβλεπομένην υπό του προϋπολογισμού του Μουσείου.

7. Διά την αγοράν έξ ιδιωτών ή νομικών προσώπων έκκλησιαστικών κειμηλίων προς έμπλουτισμόν τούτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Βιβλία - Προσωπικόν - Γενικά διατάξεις.

Άρθρον 10

1. Το Έκκλησιαστικόν Μουσείον τηρεί ήριθμημένα και τεθεωρημένα υπό του Προέδρου τής Διοικητικής Έπιτροπής, τὰ έξής βιβλία: α) Βιβλίον Πρακτικών Συνεδριάσεων Διοικητικής Έπιτροπής, β) Βιβλίον Ταμείου, γ) Πρωτόκολλον άλληλογραφίας, δ) Βιβλίον μητρώου κειμηλίων, περιέχον πλήρη περιγραφήν αυτών, ε) Στελέχη Γραμματίων Είσπραξεων, στ) Στελέχη Ένταλμάτων πληρωμών, ζ) Βιβλίον καταγραφής άκινήτου περιουσίας και η) Βιβλίον καταγραφής κινητής περιουσίας εις τὸ όποίον περιλαμβάνονται τὰ άνήκοντα εις τὸ ίδρυμα πάσης φύσεως κινητὰ πράγματα.

2. Τὰ στοιχεία των άνωτέρω Βιβλίων δύνανται νά καταχωρίζονται και εις προσκτηθησόμενον ήλεκτρονικόν ύπολογιστήν, μή έπιτρεπομένης όμως τής καταργήσεως των Βιβλίων εις την περίπτωση ταύτην.

Άρθρον 11

1. Εις περίπτωσην διαλύσεως του Έκκλησιαστικού Μουσείου ή άκίνητος και κινητή περιουσία αυτού περιέρχεται εις τὸ Νομικόν Πρόσωπον τής Ιεράς Μητροπόλεως. Κειμήλια παραχωρηθέντα υπό σχετικού ειδικού όρου, έπιστρέφοντα εις τὰ νομικά ή φυσικά πρόσωπα άτινα παρεχώρησαν ταύτα.

2. Η άπόφασις περι διαλύσεως του Έκκλησιαστικού Μουσείου, δέον όπως είναι ήτιολογημένη και ληφθή δια πέντε τουλάχιστον ψήφων, περιλαμβανομένης εκείνης του Προέδρου.

Άρθρον 12

1. Διά την άντιμετώπισιν των άναγκών λειτουργίας του Μουσείου συνιστώνται αι έξής θέσεις:

α) Μία (1) θέσις Έφόρου, καταλαμβανομένη υπό ειδικού έπιστήμονος, πτυχιούχου Άνωτάτης Σχολής, διαθέτοντος σχετικήν έμπειρίαν και έπιστημονικών έργων.

β) Μία (1) θέσις έπιμελητοϋ, καταλαμβανομένη υπό πτυχιούχου Άνωτάτης Σχολής.

γ) Μία (1) θέσις φύλακος - γραφέως καταλαμβανομένη υπό άποφοίτου Λυκείου ή όμοτίμου Σχολής.

δ) Μία (1) θέσις καθαριστριάς - κλητήρος, καταλαμβανομένη υπό άποφοίτου Έπιχρεωτικής Έκπαιδεύσεως.

2. Η πλήρωσις μιάς ή πλειόνων θέσεων γίνεται δι' άποφάσεων τής Διοικητικής Έπιτροπής, έφ' όσον ύφίσταται οικονομική δυνατότης.

3. Εις περίπτωσην οικονομικής άδυναμίας πλήρωσεως δι' έμίσθου προσωπικού των θέσεων τούτων, εις μὲν την θέσιν Έφόρου διορίζεται έν μέλος τής Διοικητικής Έπιτροπής, προσφέρον άμισθί τας ύπηρεσίας αυτού, εις δὲ τὰ λοιπάς, πρόσωπα έπιθυμούντα νά προσφέρουν δωρεάν τας ύπηρεσίας των.

4. Είται δυνατή ή έποχική και δι' ώρισμένον χρονικόν διάστημα πλήρωσις των ως άνω θέσεων.

Άρθρον 13

1. Ο Έφορος διευθύνει τὸ προσωπικόν του Ιδρύματος, μεριμνά δια την καλήν λειτουργίαν του Μουσείου, την μελέτην, προβολήν και έμπλουτισμόν των κειμηλίων αυτού, έποπτεύει των εκδόσεων και λοιπών δραστηριοτήτων αυτού, εισηγείται προς την Διοικητικήν Έπιτροπήν επί παντός θέματος άφορώντος εις τὸ Μουσείον και τας δραστηριότητας αυτού.

2. Ο Έπιμελητής είναι υπεύθυνος δια την καταγραφήν και μελέτην του ύλικού Μουσείου, την έπιμέλειαν των εκδόσεων και λοιπών δραστηριοτήτων αυτού.

3. Ο φύλαξ - γραφεύς είναι υπεύθυνος δια την φύλαξιν των κειμηλίων, την ύποδοχήν των έπισκεπτών, την εκδοσιν εισιτηρίων εισόδου και εισπραξιν του άντιτίμου, την δακτυλογράφησιν των έγγραφων του Μουσείου και δια πάσαν συναφή εργασίαν.

4. Η καθαρίστρια - κλητήρ είναι υπεύθυνος δια την καθαριότητα των εγκαταστάσεων και την εκτέλεσιν πάσης έσωτερικής και έξωτερικής ύπηρεσίας άνατιθεμένης αυτή παρὰ του Έφόρου.

Άρθρον 14

Άρμοδία δια την ρύθμισιν παντός θέματος μή προβλεπομένου υπό του παρόντος είναι ή Διοικητική Έπιτροπή.

Άρθρον 15

Η ισχύς του Κανονισμού τούτου άρχεται από τής δημοσιεύσεώς του δια τής «Έφημερίδος τής Κυβερνήσεως», και του περιοδικού «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άρθρον 16

Έκ τής δημοσιεύσεως του παρόντος Κανονισμού προκαλείται δαπάνη εις βάρος του προϋπολογισμού του Νομικού Προσώπου τής Ίεράς Μητροπόλεως Μαρωνείας και Κομοτηνής, τὸ ὕψος τής

ὁποίας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπολογισθῇ.

Έν Ἀθήναις τῇ 4ῃ Ὀκτωβρίου 1996

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Διαυλείας Δαμασκηνὸς

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 86/1996

«Περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας, Ἐκκλησιαστικοῦ λαογραφικοῦ Μουσείου (Κειμηλιαρχείου) τής Ίεράς Μητροπόλεως Κυθήρων»

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὴν διάταξιν τής παραγρ. 5 ἄρθρου 45 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τής Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος»,

2. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 86/1.2.1996 πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυθήρων,

3. Τὴν ἀπὸ 7.2.1996 Ἀπόφασιν τής Διαρκούς Ίεράς Συνόδου,

4. Τὴν ἀπὸ 4.10.1996 Ἀπόφασιν Αὐτῆς,

ΨΗΦΙΖΕΙ

Τὸν ὑπ' ἀριθμ. 86/1996 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΝ, ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 86/1996

«ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ (ΚΕΙΜΗΛΙΑΡΧΕΙΟΥ) ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΥΘΗΡΩΝ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Άρθρον 1

1. Συνιστάται στὴν Ίερά Μητρόπολη Κυθήρων Ἴδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμία: «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ (ΚΕΙΜΗΛΙΑΡΧΕΙΟ) ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΥΘΗΡΩΝ», με ἔδρα τὴν Ίερά Μονὴ τοῦ ΟΣΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ καὶ ἐγκαθίσταται στὸ κτίριο τοῦ παλαιοῦ σχολείου τής Μονῆς, πού ἐνῆκει κατὰ κυριότητα τὸ Νομικὸ Πρόσωπο τής Μονῆς

2. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Λαογραφικὸ Μουσεῖο (Κειμηλιαρχεῖο) ἀνήκει κατ' ἀποκλειστικὴ κυριότητα, νομὴ καὶ κατοχὴ στὴν Ίερά Μητρόπολη Κυθήρων καὶ διοικεῖται κατὰ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος.

3. Τὸ Ἴδρυμα ἔχει κυκλικὴ σφραγίδα, φέρουσα στὸ κέντρο δικάφαλο ἀετὸ καὶ γύρω τὶς λέξεις: «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΥΘΗΡΩΝ - ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ».

4. Σκοπὸς τοῦ ἰδρύματος εἶναι κυρίως ἡ συγκέντρωση, διαφύλαξη, ἐκθεση καὶ προβολὴ παντὸς ὅ,τι θεωρεῖται καὶ εἶναι ἐκκλησιαστικὸ κειμήλιο, ὅπως ἱερὲς εἰκόνες, σκευὴ, ἀμφια, παλαιὰ χειρόγραφα, ἐντυπα βιβλία, ἔγγραφα με ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἀρχαιολογικὴ ἀξία, πού βρίσκονται διασκορπισμένα σὲ ἱε-

ροὺς Ναοὺς, ἱερὲς Μονές, παρεκκλήσια, ἐξωκκλήσια κ.λπ. καὶ ὑπόκεινται στὸν κίνδυνο τής φθορᾶς ἢ τής κλοπῆς ἐκ μέρους ἱεροσύλων.

Άρθρον 2

Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ ἀρμοδιότητές της

1. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ - Λαογραφικὸ Μουσεῖο τελεῖ ὑπὸ τὴν ἀμεση ἐποπτεία τής Ίεράς Μητροπόλεως Κυθήρων καὶ ὡς ἐξηρημένη Ὑπηρεσία της διοικεῖται ἀπὸ πενταμελῆ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ, πού ἀποτελεῖται α) ἀπὸ τὸν ἐκάστοτε Μητροπολίτη Κυθήρων, ὡς Πρόεδρο, β) ἀπὸ δύο κληρικούς καὶ δύο λαϊκοὺς — ἄνδρες ἢ γυναῖκες — μονίμους κατοίκους Κυθήρων, ὡς μέλη της, μαζί με τοὺς ἀναπληρωτὲς τους. Ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο κληρικούς ἀπαραίτητα θὰ εἶναι ὁ Καθηγούμενος τής Ίεράς Μονῆς τοῦ ὁσίου Θεοδώρου, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι καὶ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἰδρύματος.

2. Τὰ μέλη τής Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς διορίζονται ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, μετὰ ἀπὸ πρόταση τοῦ Μητροπολίτου Κυθήρων. Ἡ θητεία τους εἶναι τριετής, μπορεῖ νὰ ἀνανεωθεῖ κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ τὸ ἀξίωμά τους εἶναι τιμητικὸ καὶ ἄμισθο.

Άρθρον 3

1. Ἡ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ συνεδριάζει μετὰ ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Προέδρου της καὶ ἀποφασίζει ἔγκυρα ὅταν παρίσταται τουλάχιστον τρία μέλη. Ὅταν ἀπουσιάζει ὁ Πρόεδρος, συνεδριάζει μόνον ἐφ' ὅσον ἐξουσιοδοτηθεῖ πρὸς τοῦτο ὁ Ἀντιπρόεδρος. Στὴν περίπτωση αὐτῇ δὲν δικαιούται ἡ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ νὰ συζητήσῃ καὶ νὰ ἀποφασίσει γιὰ θέματα ἄλλα, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνα πού ἀναγράφονται στὴν ἡμερήσια διάταξη.

2. Ἡ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ κατὰ τὴν πρώτη συνεδρίασή της ὀρίζει τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμία.

3. Καθῆκοντα ἐπιμελητοῦ τοῦ Μουσείου ἀνατίθενται, με ἀπόφαση τοῦ Μητροπολίτου, σὲ ἕνα Κληρικὸ τής Ίεράς Μονῆς τοῦ ὁσίου Θεοδώρου.

4. Οἱ ἀποφάσεις τής Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφία. Σὲ περίπτωσι ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου.

Άρθρον 4

1. Ο Αντιπρόεδρος αναπληρώνει τον Πρόεδρο μετά από έγγραφη έξουσιοδότηση.
2. Ο Γραμματέας διεξάγει την αλληλογραφία, την οποία συνυπογράφει με τον Πρόεδρο, τηρεί τα Πρακτικά των συνεδριάσεων της Διαχειριστικής Έπιτροπής καθώς και το Πρωτόκολλο.
3. Ο Ταμίας διαχειρίζεται την περιουσία του Έκκλησιαστικού - Λαογραφικού Μουσείου, είναι υπόλογος έναντι της Διαχειριστικής Έπιτροπής και τηρεί τα σχετικά βιβλία και τα παραστατικά έγγραφα πληρωμών.

Άρθρον 5

Η Διαχειριστική Έπιτροπή διοικεί και διαχειρίζεται το Μουσείο και ειδικότερα:

1. Παρακολουθεί την, από πλευράς έπιστημονικής και διοικητικής, λειτουργία του Μουσείου.
2. Αποφασίζει τις ημέρες και ώρες επίσκεψων στο Μουσείο, την όργάνωση εκθέσεων των κειμηλίων, την παροχή άδειας για αντίγραφή ή φωτογράφιση των εκθεμάτων. Ρητά απαγορεύεται η έξαγωγή αντικειμένων του Μουσείου, έστω και προσωρινά. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις, μετά από αιτιολογημένη όμόφωνη απόφαση της Διαχειριστικής Έπιτροπής, που θα καθορίζει έπακριβώς και την παρεχόμενη ασφάλεια και έγγυηση για την έπιστροφή τους.
3. Συντάσσει τον Προϋπολογισμό και τον Απολογισμό των έσόδων και έξόδων του Μουσείου, τους όποιους υποβάλλει προς έγκριση εις τόν Μητροπολιτικό Συμβούλιο της Έρας Μητροπόλεως Κυθήρων.
4. Αποδέχεται τις κληρονομίες, κληροδοσίες και δωρεές υπέρ του Μουσείου.
5. Αποφασίζει για κάθε θέμα που ανάγεται στην έπίτευξη των σκοπών του Μουσείου.

Άρθρον 6

Ο Μητροπολίτης - Πρόεδρος του Έκκλησιαστικού - Λαογραφικού Μουσείου έκπροσωπεί τούτο ένώνπιον κάθε διοικητικής και δικαστικής Αρχής. Η Διαχειριστική Έπιτροπή μετά από πρόταση του Προέδρου, μπορεί με πράξη της να όρίσει μέλος της, προκειμένου να έκπροσωπήσει τόν Μουσείο ένώνπιον κάθε διοικητικής ή δικαστικής Αρχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Πόροι του Έκκλησιαστικού - Λαογραφικού Μουσείου, περιουσία του και διαχείριση αυτών

Άρθρον 2

Πόροι του Έκκλησιαστικού - Λαογραφικού Μουσείου είναι:

1. Επιχορηγήσεις της Έρας Μητροπόλεως Κυθήρων.

2. Είσοφορες των Έρών Ναών, Μονών και Προσκυνημάτων της Έρας Μητροπόλεως Κυθήρων.

3. Είσοφορες Δήμων, Κοινοτήτων, Οργανισμών και Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ίδιωτικού Δικαίου.

4. Επιχορηγήσεις του Έλληνικού Δημοσίου ή της Εύρωπαϊκής Ένωσης.

5. Κληρονομίες, κληροδοσίες και δωρεές.

6. Έσοδα προερχόμενα από κάθε νόμιμη και χρηστή πηγή.

7. Είσοπραξεις από τή θέσπιση εισιτηρίου εισόδου στο Μουσείο.

Άρθρον 8

1. Η διοίκηση και διαχείριση της περιουσίας του Έκκλησιαστικού - Λαογραφικού Μουσείου ένεργείται από τή Διαχειριστική Έπιτροπή.

2. Για κάθε εισφορά σε χρήμα εκδίδεται γραμμάτιο εισπράξεως, που υπογράφεται από τόν Πρόεδρο και τόν Ταμία και καταχωρείται ως έσοδο στο βιβλίο Ταμείου. Εισφορά σε κινητό ή άκίνητο είδος, καταχωρίζεται στα οικεία βιβλία του Μουσείου. Για τήν καταβολή ποσού εκδίδεται σχετικό ένταλμα πληρωμής.

Άρθρον 9

Οί πόροι του Έκκλησιαστικού - Λαογραφικού Μουσείου διατίθενται:

1. Για τή συντήρηση των εικόνων, των σκευών, των άμφίων και των λοιπών αντικειμένων του Μουσείου.

2. Για τόν έξωραϊσμό και τήν συντήρησή του.

3. Για τήν κατασκευή ειδικών έπίπλων φύλαξης και έκθεσης των ιερών αντικειμένων.

4. Για τόν κλιματισμό και φωτισμό του κειμηλαρχείου.

5. Για κάθε σχετική δαπάνη που θα προβλεφθεί από τόν προϋπολογισμό του Μουσείου.

6. Για τήν αγορά από ιδιώτες ή νομικά πρόσωπα έκκλησιαστικών κειμηλίων που κατέχονται νόμιμα και δέν είναι ύποπτη ή προέλευσή τους.

Άρθρον 10

1. Τόν Έκκλησιαστικό - Λαογραφικό Μουσείο τηρεί άριθμημένα και θεωρημένα από τόν Πρόεδρο της Διαχειριστικής Έπιτροπής, τα έξης βιβλία: α) Βιβλίο Πρακτικών Διαχειριστικής Έπιτροπής, β) Βιβλίο Ταμείου, γ) Πρωτόκολλο αλληλογραφίας, δ) Βιβλίο εκθεμάτων με πλήρη περιγραφήν, ε) Γραμμάτια Είσοπραξεων και στ) Έντάλματα πληρωμών.

Άρθρον 11

Σε περίπτωση διάλυσης ή κατάργησης του Μουσείου ή άκίνητη και κινητή περιουσία του περιέρχεται στο Νομικό Πρόσωπο της Έρας Μητροπόλεως. Τα εκθέματα επανέρχονται στις Μονές, τούς Ναούς ή τούς Ίδιώτες και τα Νομικά ή Φυσι-

κα Πρόσωπα από τους οποίους προέρχονται.

Ἡ ἀπόφαση γιὰ τὴ διάλυση τοῦ Μουσείου, πρέπει νὰ εἶναι αἰτιολογημένη καὶ νὰ συγκεντρώνει τουλάχιστον τέσσερις ψήφους, μαζί μὲ τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 12

Ἀρμόδια γιὰ τὴ ρύθμιση θεμάτων ποὺ δὲν προβλέπονται στὸν Κανονισμό αὐτὸ εἶναι ἡ Διαχειριστική Ἐπιτροπή.

Ἄρθρον 13

Ἡ ἰσχὺς τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴ

δημοσίευσή του στὴν «Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως» καὶ τὸ Περιοδικὸ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἄρθρον 14

Ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ προκαλεῖται δαπάνη σὲ βάρος τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν μπορεῖ νὰ ὑπολογισθεῖ.

Ἀθήνα 4 Ὀκτωβρίου 1996

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Διαυλείας Δαμασκηνός

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 87/1996

«Περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας, ἐν Κεφαλληνία, Ἐκκλησιαστικοῦ - Βυζαντινοῦ Μουσείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κεφαλληνίας»

Ἡ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὴν διάταξιν τῆς παραγρ. 5, ἄρθρου 45 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

2. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 854/26.8.1996 πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κεφαλληνίας,

3. Τὴν ἀπὸ 11.9.1996 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

4. Τὴν ἀπὸ 4.10.1996 Ἀπόφασιν Αὐτῆς,

ΨΗΦΙΖΕΙ

Τὸν ὑπ' ἀριθμ. 87.1996 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΝ, ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 87/1996
«ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ - ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ»

Ἄρθρον 1

Συνιστᾶται ἐν Κεφαλληνία καὶ εἰς τὸν χώρον τοῦ Μοναστηριακοῦ συγκροτήματος τῆς ἱστορικῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Ἀνδρέου Μηλαπιδιάς «Ἐκκλησιαστικὸν - Βυζαντινὸν Μουσεῖον».

Ἄρθρον 2

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν - Βυζαντινὸν Μουσεῖον ἔχει ἰδικήν του σφραγίδα, ἡ ὁποία φέρει κυκλικῶς τὰς λέξεις: «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ - ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ» ἐξωτερικῶς. Εἰς δεύτερον κύκλον ἀναγράφεται: «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ» καὶ εἰς τὸ κέντρον δικέφαλος ἀετός.

Ἄρθρον 3

Σκοπὸς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ - Βυζαντινοῦ Μου-

σείου εἶναι ἡ συγκέντρωσις, διαφύλαξις, συντήρησις καὶ ἔκθεσις Ἐκκλησιαστικῶν κειμηλίων Χριστιανικῆς τέχνης, ἱστορικῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς ἀξίας, εὐρισκομένων εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς καὶ τὰς ἐρειπωμένας Ἱερὰς Μονὰς τῆς Νήσου Κεφαλληνίας καὶ ὑποκειμένων εἰς τὸν κίνδυνον φθορᾶς ἢ ἀπωλείας. Εἰς τὸ Μουσεῖον θὰ συγκεντρώνωνται καὶ τὰ ἱερὰ κειμήλια ποὺ ἐκλάπησαν ἀπὸ τὴν Κεφαλληνίαν καὶ ἀνευρέθησαν ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας εἰς ἄλλους τόπους, ὅταν οἱ Ναοὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἀνήκουν δὲν πληροῦν τοὺς ἀπαραίτητους ὅρους ἀσφαλείας.

Ἄρθρον 4

1. Τὸ Μουσεῖον τελεῖ ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κεφαλληνίας καὶ διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀποτελουμένου: α) ἐκ τοῦ ἐκάστοτε Μητροπολίτου Κεφαλληνίας, ὡς Προέδρου, ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ, β) τῆς ἐκάστοτε Καθηγουμένης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Ἀνδρέου, ὡς ἀντιπροέδρου, γ) τοῦ ἐκάστοτε διευθυντοῦ αὐτοῦ ὡς μέλους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ δ) ἐκ δύο (2) πολιτῶν Κεφαλλήνων, ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, οἱ ὁποῖοι ἀσχολοῦνται μὲ τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας.

2. Τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου διορίζονται ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, προτάσει τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Ἀνδρέου Μηλαπιδιάς, ἡ θητεία των εἶναι τριετής, δυναμένη νὰ ἀνανεωθῇ καὶ τὸ ἀξίωμά των τιμητικὸν καὶ ἄμισθον. Διὰ τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω διαδικασίας τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, δύνανται, ἐφ' ὅσον παραμένουν μόνιμοι κάτοικοι Κεφαλληνίας, νὰ ἐπαναδιορίζωνται ἐπὶ συναπτὰς τριετίας ἐὰν τοῦτο ἤθελεν ἀποβῆ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς προωθήσεως τοῦ ἔργου καὶ τῆς εὐρύθμου λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου.

Άρθρον 5

1. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον συνέρχεται τῇ προσκλήσει τοῦ Προέδρου. Εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ καὶ ἀποφασίζει ἐγκύρως ὅταν παρίστανται τουλάχιστον τρία μέλη.

2. Κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐκλέγεται ὁ Ταμίας καὶ ὁ Γραμματεὺς αὐτοῦ.

Άρθρον 6

Ὁ Προϋπολογισμὸς καὶ ὁ Ἀπολογισμὸς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου συντάσσονται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ὑποβάλλονται εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον πρὸς ἔγκρισιν.

Άρθρον 7

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἢ ὁ νόμιμος ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ, ἐκπροσωπεῖ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Μουσεῖον ἐνώπιον πάσης δικαστικῆς καὶ διοικητικῆς Ἀρχῆς. Δύναται τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον νὰ ὀρίζει καὶ ἕτερον μέλος αὐτοῦ διὰ τὴν τοιαύτην ἐκπροσώπησιν.

Άρθρον 8

1. Πόροι τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου εἶναι:

α. Εἰσφοραὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Μονῶν.

β. Κληρονομία καὶ Δωρεαί.

γ. Κρατικαὶ ἐπιχορηγήσεις.

δ. Τὰ ἔσοδα ἐκ πωλήσεως καρτ-ποστάλ, διαφανειῶν μὲ τὰ ἐκθέματα τοῦ Μουσείου καὶ ἀντιγράφων τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων.

ε. Τὸ προῖον εἰσιτηρίου καταβαλλομένου ὑπὸ τῶν ἐπισκεπτῶν. Εἰσιτήριο δὲν καταβάλλουν οἱ νέοι κάτω τῶν 18 ἐτῶν, οἱ σπουδασταί, οἱ πολύτεκνοι, οἱ ἄποροι καὶ οἱ ἱερωμένοι.

2. Οἱ πόροι τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου διατίθενται:

α. Διὰ τὰς ἀνάγκας λειτουργίας καὶ συντηρήσεως τῶν κτιρίων τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου καὶ τοῦ παλαιοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Ἀνδρέου Μηλαπιδιάς.

β. Διὰ τὴν συντήρησιν τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων καὶ Κειμηλίων.

γ. Διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ - Βυζαντινοῦ Μουσείου.

δ. Διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ μονίμου καὶ ἐκτάκτου προσωπικοῦ.

ε. Διὰ τὴν κάλυψιν πάσης δαπάνης ἀναγκαίας διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Μουσείου καὶ τὴν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ.

στ. Διὰ τὴν ἀγορὰν ἱερῶν εἰκόνων καὶ κειμηλίων σχετιζομένων μὲ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν καὶ Τέχνην τῆς Κεφαλληνίας.

Άρθρον 9

1. Ἡ διοίκησις καὶ διαχείρισις τῆς περιουσίας

τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ - Βυζαντινοῦ Μουσείου ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

2. Δι' ἐκάστην εἰσφορὰν εἰς χρῆμα ἐκδίδεται Γραμμάτιον εἰσπράξεως, τὸ ὁποῖον ὑπογράφεται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον καὶ τὸν Ταμίαν. Δι' οἰανδήποτε ἄλλην εἰσφορὰν εἰς εἶδος γίνεται σχετικὴ καταχώρησις εἰς τὰ οἰκεία βιβλία τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ - Βυζαντινοῦ Μουσείου.

3. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν - Βυζαντινὸν Μουσεῖον τηρεῖ ἠριθμημένα καὶ θεωρημένα ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τὰ ἐξῆς βιβλία:

α. Βιβλίον Πρακτικῶν Δ.Σ.

β. Βιβλίον Ταμείου.

γ. Στέλεχος γραμματίου εἰσπράξεων καὶ ἐνταλμάτων πληρωμῶν.

δ. Πρωτόκολλον ἀλληλογραφίας.

ε. Βιβλίον ἐκθεμάτων.

4. Προκειμένου νὰ εἰσαχθοῦν εἰς τὸ Μουσεῖον ἱερὰ κειμήλια, ὑπογράφεται εἰδικὸν Πρωτόκολλον παραλαβῆς καὶ παραδόσεως εἰς τετραπλοῦν, ἐν τῶν ὁποίων παραμένει εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν - Βυζαντινὸν Μουσεῖον, ἕτερον εἰς τὸν ἐξ οὗ ἐλήφθησαν φορὰ (ἰ. Νάον, φυσικὸν πρόσωπον), ἄλλο εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Κεφαλληνίας καὶ τὸ τελευταῖον εἰς τὴν ἀρμοδίαν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ (Ἐκτὴ ἐφορία Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων). Τὸ πρωτόκολλον παραλαβῆς καὶ παραδόσεως συνοδεύεται πάντοτε ἀπὸ φωτογραφίαν τοῦ κειμηλίου ἢ τοῦ ἀντικειμένου.

Άρθρον 10

1. Διὰ τὰς ἀνάγκας λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ - Βυζαντινοῦ Μουσείου, συνιστῶνται αἱ ἐξῆς θέσεις:

α) Μία (1) θέσις Διευθυντοῦ, ΠΕ Κλάδου.

β) Μία (1) θέσις Φροντιστοῦ, ΔΕ Κλάδου.

γ) Μία (1) θέσις Λογιστοῦ, ΔΕ Κλάδου.

2. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ προσλάβῃ ἐποχικοὺς ὑπαλλήλους προκειμένου νὰ καλυφθοῦν αἱ ἀνάγκαι τοῦ Μουσείου.

Ἡ πλήρωσις τῶν θέσεων γίνεται μὲ ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Εἰς τὰς ὡς ἄνω θέσεις δύναται νὰ τοποθετηθοῦν καὶ ἄτομα ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των δωρεὰν ἢ καὶ ἐποχικῶς.

Άρθρον 11

1. Τὰ ἐκθέματα ἀνήκουν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Ἀγίου Ἀνδρέου Μηλαπιδιάς καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιστρέφονται εἰς τοὺς παραχωρήσαντας αὐτὰ πλὴν τῶν παραχωρηθέντων πρὸς φύλαξιν, συντήρησιν καὶ ἔκθεσιν.

2. Ἡ περιουσία τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ - Βυζαντινοῦ Μουσείου ἐν περιπτώσει διαλύσεώς του περιέρχεται εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Ἀγίου Ἀνδρέου Μηλαπιδιάς.

3. Ἡ μελέτη καὶ φωτογράφησις τῶν ἔργων τοῦ

Μουσείου ὑπὸ φορέων ἢ φυσικῶν προσώπων, ἐπιτρέπεται μόνον κατόπιν αἰτήσεως καὶ γραπτῆς ἀδείας ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς τοῦ τύπου καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Μουσείου.

Ἄρθρον 12

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἀνδρέου Μηλαπιδιάς, ἔχει τὴν δυνατὴν πραγματοποιήσεως ἐπιστημονικῶν συνεδρίων μὲ θέματα ποῦ ἀφοροῦν τὴν Ὁρθοδοξίαν, τὴν Ἱστορίαν καὶ τὴν Τέχνην, ὡς καὶ ἀναλόγων ἐκδόσεων.

Ἄρθρον 13

Διὰ πᾶν θέμα, μὴ προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, ἐπιλαμβάνεται τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον.

Ἄρθρον 14

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν «Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως» καὶ εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἄρθρον 15

Κάλυψις δαπάνης.

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κεφαλληνίας, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4ῃ Ὀκτωβρίου 1996

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Προέδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Διαυλείας Δαμασκηνός

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 88/1996

«Περὶ λειτουργίας, διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ ἱεροῦ προσκυνηματος τῶν Κατακομβῶν τῆς νήσου Μήλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σύρου

Ἡ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 1 παράγρ. 4, καὶ 59 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,
2. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 286/9.6.1995 πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σύρου,
3. Τὴν ἀπὸ 25.8.1995 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,
4. Τὴν ἀπὸ 4.10.1996 Ἀπόφασιν Αὐτῆς,

ΨΗΦΙΖΕΙ

Τὸν ὑπ' ἀριθμ. 88/1996 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΝ, ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 88/1996
«ΠΕΡΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΚΟΜΒΩΝ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΜΗΛΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΥΡΟΥ

Ἄρθρον 1

Τὸ Παλαιохριστιανικὸν Μνημεῖον τῶν Κατακομβῶν τῆς νήσου Μήλου ἀποτελεῖ Νομικὸν Πρόσωπον Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΙΕΡΟΝ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΚΑΤΑΚΟΜΒΩΝ ΝΗΣΟΥ ΜΗΛΟΥ» ἔχον ἴδιαν σφραγίδα κυκλικὴν φέρουσαν γύρωθεν τὰς λέξεις: «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΣΥΡΟΥ - ΙΕΡΟΝ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΚΑΤΑΚΟΜΒΩΝ ΝΗΣΟΥ ΜΗΛΟΥ» καὶ εἰς τὸ μέσον δικέφαλον βυζαντινὸν ἀετόν.

Ἄρθρον 2

Αἱ κατακόμβαι, αἱ εὑρισκόμεναι εἰς τὸ χωρίον

Τρυπητῆ τῆς νήσου Μήλου, ἀποτελοῦσαι τὸ ἀρχαιότερον καὶ μοναδικὸν ἐν Ἑλλάδι Παλαιохριστιανικὸν μνημεῖον, εἶναι χώρος Λατρείας καὶ Προσευχῆς, ἀλλὰ καὶ τόπος ἀρχαιολογικὸς ὑψίστου ἐνδιαφέροντος καὶ σπουδαιότητος. Ἀποπνέει εἰσέτι ἐκ τῶν τάφων καὶ τῶν ἱερῶν αὐτῶν σπηλαίων ἢ εὐωδία τῶν ψυχῶν τῶν ἁγίων καὶ μαρτύρων, τῶν ἀπ' αἰῶνων ἐκεῖ ἀναπαυομένων κατὰ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, «τῆς στολισαμένης ὡς πορφύραν καὶ βύσσον τὰ αἵματα αὐτῶν».

Ἐνεκα τούτου καὶ ἐν ὄψει μάλιστα τῶν κρισίμων ἱστορικῶν καὶ ἐθνικῶν στιγμῶν τὰς ὁποίας διερχόμεθα ὡς ἔθνος, ἡ λειτουργία τοῦ ἱεροῦ Προσκυνηματος ἔχει πρωτίστως ὡς σκοπὸν τὴν διάσωσιν καὶ διατήρησιν αὐτοῦ, τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ φρονήματος τοῦ πιστοῦ λαοῦ τῆς νήσου Μήλου, ἀλλὰ καὶ τὴν προβολὴν παγκοσμίως τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πνεύματος, ὡς τοῦτο διετηρήθη διὰ μέσου τῶν αἰῶνων καὶ διὰ τοῦ ἱεροῦ τούτου εὐλογημένου τόπου τῶν Κατακομβῶν.

Ἄρθρον 3

Ἡ διοίκησις καὶ ἡ διαχείρισις τοῦ ἱεροῦ Προσκυνηματος ἐνεργεῖται ὑπὸ ἐπταμελοῦς Διοικήσεως Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ ἐκάστοτε Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σύρου ὡς Προέδρου (ἄρθρον 59, παρ. 2 Ν. 590/1977) ἢ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ διοριζομένου κληρικοῦ, καὶ ἕξ ἕξ (6) μελῶν τὰ ὁποῖα ὡς καὶ οἱ ἀναπληρωταὶ των, διορίζονται καὶ παύονται διὰ πράξεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σύρου, διὰ μίαν τριετίαν, μετὰ τὴν λήξιν τῆς ὁποίας εἶναι ἐπιτρεπτὸς ὁ ἐπαναδιορισμὸς των.

Ἄρθρον 4

Ἡ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν αὐτῆς συγκροτεῖται εἰς σῶμα καὶ ἐκλέγει μετὰ τῶν μελῶν τῆς, τὸν Ἀντιπρόεδρον, τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμίαν αὐτῆς. Διὰ τὴν ὑπάρξιν ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία πέντε τουλάχιστον ἐκ τῶν μελῶν τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς, παρόντος τοῦ Προέδρου, αἱ δὲ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν τῶν παρόντων Μελῶν καὶ εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας ὑπερέχει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου. Αἱ ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐγκρισιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σύρου.

Ἄρθρον 5

Ἡ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ συνεδριάζει τακτικῶς μίαν φοράν τουλάχιστον κατὰ μῆνα. Διὰ τῆς προσκλήσεως ὀρίζονται ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα ὡς καὶ τὰ πρὸς συζητήσιν θέματα. Ὅσάκις παρίσταται ἀνάγκη ἡ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ καλεῖται ὑπὸ τοῦ Προέδρου εἰς ἑκτακτον συνεδρίαν. Ἐκτακτον συνεδρίαν δύνανται νὰ ζητήσουν δι' αἰτήσεως πρὸς τὸν Πρόεδρον, τρία τουλάχιστον ἐκ τῶν μελῶν. Εἰς τὴν αἴτησιν αἰτιολογεῖται ἡ ἀνάγκη τῆς συγκλήσεως ἐκτάκτου συνεδρίας.

Ἄρθρον 6

Ἡ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ ἔχει τὰ κάτωθι καθήκοντα:

1. Μεριμᾶ πρωτίστως διὰ τὴν παντὶ τρόπῳ διάσωσιν καὶ προβολὴν τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος, τὴν ἀξιοποίησιν καὶ ἐπαναλειτουργίαν αὐτοῦ ὡς τόπου Λειτουργικῆς προσευχῆς, ἀλλὰ καὶ ἀσφαλῶς ὡς τόπου ἐπισκέψεως τῶν προσκυνητῶν - ἐπισκεπτῶν.
2. Μεριμᾶ διὰ τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τῆς περιουσίας αὐτοῦ καὶ τὴν εἰσπραξιν τῶν ἐκ ταύτης εἰσοδημάτων.
3. Καταρτίζει τὸν Προϋπολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν τοῦ Προσκυνηματος, τοὺς ὁποίους ὑποβάλλει πρὸς ἐγκρισιν, εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Σύρου.
4. Μεριμᾶ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 7

Ἡ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ τηρεῖ τὰ κάτωθι βιβλία:

1. Διπλότυπα γραμμάτια εἰσπράξεων ἐξ ἡριθμημένου βιβλίου.
2. Διπλότυπα γραμμάτια πληρωμῶν ἐξ ἡριθμημένου βιβλίου. Εἰς τὰ γραμμάτια ἐπισυνάπτονται τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά.
3. Βιβλίον Ταμείου.
4. Βιβλίον Πρακτικῶν Δ.Ε.
5. Βιβλίον Πρωτοκόλου Ἀλληλογραφίας.
6. Βιβλίον Τιμαλῶν κ.λπ. κινητῶν περιουσιακῶν στοιχείων καὶ
7. Κτηματολόγιον.

Ἄρθρον 8

Πόροι τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος εἶναι:

1. Τὸ ἤδη εἰσπραχθὲν ποσὸν ἐκ τοῦ Πανελληνίως διενεργηθέντος Ἐράνου, τὸ ὁποῖον καὶ διατεθήσεται εἰς τὸ ἀκέραιον ὡς ἔχει ἤδη προαποφασισθῆ.
2. Αἱ περὶ τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος κρατικαὶ χορηγίαι, δωρεαί, κληρονομία, κληροδοσίαι, καὶ λοιπαὶ πάσης φύσεως ἀφιερώσεις καὶ τυχόν εἰσφοραὶ τῶν πιστῶν.
3. Πᾶσαι αἱ ἐκ τῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος πρόσοδοι.

Ἄρθρον 9

Αἱ ἐτήσια δαπάναι προβλέπονται δι' ἀναγραφῆς κονδυλίων εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν. Κατόπιν ἡτιολογημένης ἀποφάσεως τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς καὶ ἐγκρίσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σύρου, ἐπιτρέπεται ἡ ἀναθεώρησις τοῦ Προϋπολογισμοῦ, διαρκούντος τοῦ διαχειριστικοῦ ἔτους.

Ἄρθρον 10

Τὸ Νομικὸν Πρόσωπον τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος ἐκπροσωπεῖται ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων καὶ πάσης ἄλλης ἐν γένει Ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς ἢ ὑπὸ μέλους τὸ ὁποῖον ὀρίζεται δι' ἀποφάσεως αὐτῆς. Τὸν ἐπαγόμενον ὄρκον ἐνώπιον οἰουδήποτε Δικαστηρίου δίδει τὸ ὀριζόμενον διὰ πράξεως τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς Μέλος αὐτῆς.

Ἄρθρον 11

Ἐφημεριακὰ καθήκοντα εἰς τὸ Ἱερὸν Προσκύνημα ἐκτελεῖ ὁ Ἐφημέριος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἢ ἐν ἀδυναμίᾳ τούτου, ὡς ἤθελεν ὀρίσει ὁ Σεβασμιώτατος Πρόεδρος.

Ἄρθρον 12

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Σύρου ἀσκεῖ κανονικὴν καὶ διαχειριστικὴν ἐποπτεῖαν ἐπὶ τῆς λειτουργίας τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος. Ὅ,τι δὲν προβλέπεται διὰ τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ συμπληροῦται διὰ τῶν ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 7/1970 Κανονισμοῦ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Προσκυνημάτων» καὶ τῶν διατάξεων τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 8/1979 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐνορίων».

Ἄρθρον 13

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς δύνανται νὰ συμπληρωθῆ ἢ νὰ τροποποιηθῆ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ὑπὸ τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς, ἢ ἀπόφασις τῆς ὁποίας τελεῖ ὑπὸ τὴν ἐγκρισιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σύρου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 14

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχεται ἀπὸ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Γεν. Θεοτόκου Λίμνης, 2) Ἀγ. Γεωργίου Πεισῶνος καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 2α Ὀκτωβρίου 1996

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτισης

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις: α) τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», β) τοῦ Ν. 673/1977 «Περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν τιῶν θέσεων διακόνων», γ) τοῦ Ν. 817/1978 «Περὶ ὀργανικῶν θέσεων Ἱεροκηρύκων» καὶ δ) τὴν ἀνάγκην πληρώσεως τῆς δευτέρας κενῆς ὀργανικῆς θέσεως Ἱεροκήρυκος ἐν τῇ Ἱερᾷ ἡμῶν Μητροπόλει, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Δελβινάκῳ τῆ 10ῃ Ὀκτωβρίου 1996

† Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτισης
ΑΝΔΡΕΑΣ

Ίερά Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς

τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ ἐπίσημον δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον 15

Ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Σύρου, τὸ ὅσο τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 4ῃ Ὀκτωβρίου 1996

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Διαυλεῖας Δαμασκηνὸς

Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τῶν Ἱερῶν Ναῶν

α) τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱ. Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Δενδροποτάμου καὶ

β) τακτικοῦ διακόνου τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῶν Ἀγίων Πάντων Θεσσαλονίκης

καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Νεαπόλει τῆ 10ῃ Ὀκτωβρίου 1996

† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Ἄρτης

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἱ. ναῷ

Ἀγίου Δημητρίου πόλεως Ἄρτης

καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους ἵνα καταλάβωσιν τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» (ἄρθρ. 34/1α) προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νομοσημένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἄρτῃ τῆ 15ῃ Ὀκτωβρίου 1996

† Ὁ Ἄρτης ΓΓΝΑΤΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Κεφαλληνίας

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Κοιμήσεως Θεοτόκου Κοριάνων Κεφαλληνίας καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ἀργοστολίῳ τῆ 17ῃ Ὀκτωβρίου 1996

† Ὁ Κεφαλληνίας ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ίερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τοῦ ἄρθρου 34 παράγραφος 1 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Πε-

ρι ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τήν κενήν οργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Έρου Ναού

Έναστάσεως του Σωτήρος Καλαμάτας καλούμεν τους βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ άπαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τής κενής θέσεως.

Έν Καλαμάτα τή 16η Όκτωβρίου 1996

† Ό Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Έχοντες ύπ' όψει τὰς διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος» και τών άρθρων 33 - 37 του ύπ' άριθ. 2/1969 Κανονισμού τής Έεράς Συνόδου «Περί ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τὰς κενὰς οργανικάς θέσεις τακτικών έφημερίων τών Έερών Ναών

1) Έπαπαντής του Σωτήρος Καλυβίων και 2) Αγίου Δημητρίου Μοσχοχωρίου

καλούμεν τους βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ άπαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τών κενών θέσεων.

Έν Καλαμάτα τή 29η Όκτωβρίου 1996

† Ό Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Έερά Μητρόπολις Μονεμβασίας και Σπάρτης

Έχοντες ύπ' όψει τὰς διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος» και τών άρθρων 33 - 37 του ύπ' άριθ. 2/1969 Κανονισμού τής Έεράς Συνόδου «Περί ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τὰς κενὰς οργανικάς θέσεις τακτικών έφημερίων τών Έερών Ναών

1) Αγίου Δημητρίου, τής όμωνύμου ένορίας τ.δ. Ζάρακος και 2) Αγίων Θεοδώρων, Τρύπης

καλούμεν τους βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ άπαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τών άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Σπάρτη τή 22α Όκτωβρίου 1996

† Ό Μονεμβασίας και Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Έερά Μητρόπολις Νικαίας

Έχοντες ύπ' όψει τὰς διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος» και τών άρθρων 33 - 37 του ύπ' άριθ. 2/1969 Κανονισμού τής Έεράς Συνόδου «Περί ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τὰς κενὰς οργανικάς θέσεις τακτικών έφημερίων τών Έερών Ναών

1) Αγίας Μαρίνης Χαϊδαρίου και 2) Αγίων Κωνσταντίνου και Έλένης Αιγάλεω

καλούμεν τους βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ άπαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τών άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Νικαία τή 22α Όκτωβρίου 1996

† Ό Νικαίας ΑΛΕΞΙΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τηλ. και Fax 72.18.308

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ό Άθηνών και πάσης Έλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ό Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ό Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ό Ναυπάκτου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Όμότ. Καθηγ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Άρχων Διδάσκαλος του Εύαγγελίου τής Μ.Χ.Ε.

Τακτικόν Μέλος τής «Εύρωπαϊκής Άκαδημίας τών Έπιστημών και τών Τεχνών»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εύαγγελου Δ. Θεοδώρου, Σχεδιάσμα - Μνημόνιον έπισημάνσεων και παραινέσεων προς φοιτητάς.

Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσοστόμου, Άντιφώνησις εις τήν προσφώνησιν του Μακ. Άρχιεπισκόπου Άθηνών Σεραφείμ επί τή έναόξει τών εργασιών τής Τακτικής Συνελεύσεως τής Έεραρχίας (1 Όκτωβρίου 1996).

Μητροπ. Δράμας Διονυσίου, Ό χαρακτήρ και ή φυσιογνωμία τής Μεταπολεμικής Έλλάδος.

Μητροπ. Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως Διονυσίου, Τò δημογραφικό, μέγιστο έθνικό και εκκλησιαστικό πρόβλημα.

Μητροπ. Καρπενησιού Νικολάου, Η ιατρική, λειτουργός τής υγείας του καθόλου ανθρώπου.

Μητροπ. Θήρας Παντελεήμονος, Θέματα Λειτουργικής ειταξίας.

Μητροπ. Ν. Ίωνίας και Φιλαδελφείας Κωνσταντίνου, Έπόμνημα εις τόν Κανόνα τής εορτής Έγώσεως του Τιμ. Σταυρου.

Γρ. Θ. Στάθη (έπιμέλεια), «Άμφοίν τήν τιμήν (αναγόρευση σε επίτ. διδάκτορες τών Σ. Καρά και Σπ. Περιστέρη).

Άρχιμ. Τιμοθέου Ρωμανά, Τὰ έγκαίνια του ιερού ναού έν τή κοινότητι Νίκου Μπελογιάννη Ούγγαριας.

Παρατηρήσεις και Σχόλια.

Έκκλησιαστικά Χρονικά.

Βιβλιοκρισία.

Κανονισμοί ύπ' άρ. 84-88/1996.

Παράρτημα.